

2.....*Shehid Muhammed Bakir Es-Sadër*

Titulli i origjinalit:

“ IMAM MEHDI “

Šehid Ajatullah Muhammed Bakir Es-Sadr

Zenica, 1996

Mbikëqyrsi: Prof. Nuredin Ahmedi

(Zoti qoftë i kënaqur me të !)

Përktheu nga gjuba boshnjake: Fisnik Hysein Berisha

Radhitja kompjuterike: Senad Ahmedi

Redaktoi: Liseda Ramaja

Botoi: Qendra Kërkimore Kur'anore
(shoqata FLLADI)

Përkujdesja Kompjuterike: Besnik Çela

Imam Mehdiu.....3

Shehid Muhammed Bakir Es-Sadër

Tiranë 2008

4.....*Shehid Muhammed Bakir Es-Sadër*

Shoqata

“... të gjithë atyre që gjatë shekujve u kanë mbetur besnikë idealeve dhe mësimëve madhore të Ehl-i Bajt (paqja qoftë mbi ta!) duke u ekspozuar përballë mundimeve, torturave, mynxyrave dhe sakrificave nga më të ndryshmet...”

(Përkthyesi)

6.....*Shehid Muhammed Bakir Es-Sadër*

BIOGRAFIA E SHEHID AJATULLAH MUHAMMED BAKIR ES-SADR

Muhammed Bakir Ibn Sejjid Hajdar Ibn Ismail Es-Sadri, dijetar, udhëheqës fetar, mësues dhe personalitet i shquar politik, lindi në Kazimain afër Bagdatit, në Irak në vitin 1350 hënor, sipas hixhretit, përkatësisht në vitin 1931 sipas Isait (paqja qoftë mbi tël).

Rrjedh nga një familje e vjetër dhe shumë e njohur, e cila ka nxjerrë një sërë personalitetesh të shquara në Irak, Iran dhe Liban. Disa prej tyre janë:

1. Sejjid Sadrud-din Es-Sadri, i cili ishte i cili du- het të ndiqet) në qytetin e Komit;
2. Muhammed Es-Sadri, udhëheqës fetar i cili luajti rol mjaft të rëndësishëm në revolucionin irakian kundër Britanisë, i cili u organizua dhe u udhëhoq nga ana e liderëve fetarë, të cilët ia dolën që ta mposhtnin Britaninë. Ai, gjithashtu, është edhe themeluesi i Forcave të Pavarura të Mbrotjtjes (Haras El-Istikhal);
3. Musa Es-Sadri, udhëheqësi (lideri) i shiitëve të Libanit.

Në moshën katër vjeçare Muhammed Bakir Es-Sadrit i vdiq i ati.

Kështu, edukimin dhe përkujdesjen ndaj tij e morën përsipër nëna e tij, një grua me virtyte të larta fetare dhe vëllai më i madh, Ismaili, i cili, gjithashtu, në Irak ishte i njohur si muxhtehid (dijetar, i cili është i aftë që në mënyrë të pavarur të sjellë vendime ligjore).

Ismaili thoshte që Muhammedi që në rininë e tij të hershme filloi të shquhet me intelegjencën e tij të theksuar. Që në moshën dhjetë vjeçare filloi të mbante ligjërata nga historia islame, si dhe, nga disa lëmi të tjera të kulturës islame. Ai ishte i aftë që pa ndihmën e mësuesit t'i kuptonte pyetjet e vështira teologjike-fetare. Në moshën njëmbëdhjetë vjeçare filloi ta mësonte lëndën e logjikës, madje, shkroi edhe një libër në të cilin i kritikonte filozofët, ndërsa në moshën trembëdhjetë vjeçare vëllai, Ismaili filloi t'ia mësonte Usulul-Ilmul-Fikhun (Bazat e shkencës së fikhut të bazuara në Kur'an, Hadith etj.)

Kur mbushi gjashtëmbëdhjetë vjeç, duke patur dëshirë të flaktë për zgjerimin e diturive sa më të mira e të mëdha në lëmitë e ndryshme islame, vajti në qytetin e Nexhefit. Katër vjet më vonë shkroi veprën "Gajatul-fikr fil-Usul" ("Domethëniet themelore mbi Usulin"), që është si një lloj enciklopedie mbi Usulin. Nga kjo vepër është botuar vetëm një vëllim.

Muhammed Bakir Es-Sadri në moshën njëzet e pesë vjeçare filloi ta mësojë bahs harixh-in (shkallën më të lartë në edukimin e lëmisë së Usulit). Vlen të theksohet,

se në këtë kohë ishte më i riu nga të gjithë studentët tjerë. Gjithashtu, mësoi edhe lëndën (shkencën) e fikhut (ligjit islam). Duhet të theksohet edhe fakti se në moshën tridhjetë vjeçare u bë muxhtehid.

Në punimet e tij sulmonte materializmin dialektik dhe në vend të tij paraqiste qasjen islame në dallimin mes të vërtetës dhe humbjes – (të pavërtetës). Ka shkruar shumë mbi ekonominë islame, kështu që, me të (Muhammed Bakir Es-Sadrin), shpesh-herë konsultoheshin organizata të ndryshme islamike, siç është fjala Banka Islame e Zhvillimit, etj.

Gjithashtu, përfaqësonte organizimin e lëvizjes islame, përkatësisht ishte ideatori kryesor i një organizate të tillë, e cila në vendet më të ndryshme të botës islame, do të ishte e aftë të punonte në drejtim të realizimit të ndryshimeve shoqërore të shumëpritura. Ai ishte themeluesi i “ Hizbul-da’vel-Islamijetu” (“Partia e Thirrjes Islame”). Predikonte se politika është pjesë e Islamit. Njëherazi, i ftonte myslimanët që të njiheshin me traditën e pasur islame, si dhe, të çliroheshin nga çdolloj ndikimi të jashtëm, e pikërisht nga ndikimi i kapitalizmit dhe marksizmit. U bënte thirrje myslimanëve që të largoheshin nga pasiviteti dhe t’i arrijnin këto synime tejet të rëndësishme duke i zgjeruar mësimet e tyre në mbarë botën islame, njësoj siç shkatërronin mësimet islame imperialistët e pamëshirshëm. Myslimanët duhet, patjetër, që nëpërmjet lidhjes së fortë të sistemeve të tyre shoqërore,

ekonomike dhe politike, të bashkuar si një trup i vetëm t'u qëndrojnë në ballë këtyre sulmeve.

Për shkak të bindjeve të tija politike dhe mësimëve të shëndosha, të cilat kritikonin regjimin e partisë BA'S në Irak, regjim ky, i cili i thyente të drejtat njerëzore dhe normat islame, Ajatullah Muhammed Bakir Es-Sadri u burgos dhe u transferua nga Nexhefi në Bagdat. Pas kësaj u lirua nga burgju, por për një kohë të shkurtër - vetëm deri në qershor të vitit 1979, kur sërish në qytetin e Nexhefit u burgos.

Motra e tij Bintul-Huda, e cila, gjithashtu, ishte eksperte në çështjet e mësimëve teologjike islame, organizoi protesta kundër burgosjes së merxheas. Një sërë protestash kundër burgosjes së Ajatullah Sadrit u organizuan në mbarë Irakun dhe jashtë tij, në shtete të tjera. Ndoshta, pikërisht kjo ndikoi në lirimimin e tij nga burgju. Mirëpo, edhe përkundër kësaj u mbajt për plot 9 muaj në burgim shtëpiak. Tensioni mes tij dhe Partisë BA'S sa vinte e acarohet. Në këtë kohë shpalli fetva (vendim juridik bazuar në Sheriat) që myslimanëve u është haram (rreptësisht e ndaluar) anëtarësimi në Partinë joislamike të BA'S-it. Fill pas kësaj, më 5 prill të vitit 1980 sërish u burgos dhe u transferua në Bagdat. Ai dhe motra e tij Bintul-Huda tri ditë pas burgosjes u vranë. Trupat e tyre të pajetë u kthyen në qytetin e Nexhefit ku edhe u varrosën. Vdekja e tyre është e mbështjellur me një vello të madhe misteri. Shumë pyetje mbetën pa përgjigje,

siç janë p.sh: cili ishte synimi i cili qëndronte prapa vrasjes së tyre, si dhe identiteti i atyre që e udhëhoqën tërë këtë operacion... ?

Ajatullah Sadri shkroi një varg artikujsh gazetareske. Gjithashtu, shkroi një numër të madh librash, shumica nga fusha e ekonomisë, sociologjisë, teologjisë dhe filozofisë. Më të njohura nga këto libra janë:

1. “ El-Fetva El-Vahida” (“Fetva të qarta”);
2. “ Menhaxhus-Salihin” (“Rruga e të drejtëve”)- Në këtë libër është paraqitur pikëpamja bashkëkohore mbi mesail-in;
3. “ Iktisaduna” (“Ekonomia jonë”)- Libri përbëhet prej dy vëllimesh, në të cilat diskuton me detaje mbi ekonominë islame, si dhe, e sulmon njëkohësisht si kapitalizmin ashtu edhe komunizmin;
4. “ El-Medresetul-Islamijjetu” (“Shkolla islame”);
5. “ Gajatul-fikr fil-Usul” (“Domethëniet themelore mbi Usulin”);
6. “Ta’ligat ‘ala el-Asfar” (“Komentimi i katër librave mbi udhëtimet e Mulla Sadrit”);
- 7.“Menabiul-kudra fi devletul-islam” (“Burimet e fuqisë së Shtetit Islam”);
8. “ El-bank El-Islamijjetu” (“Banka Islame”);
- 9.“ Durus fi Ilmul-Usul” (“Ligjërata mbi parimet e Ligjit Islam”);
10. “ El-Mursil, Ver-Resul, Ver-Risale, (“Dërguesi, i Dërguari dhe mesazhi”);

12.....*Shehid Muhammed Bakir Es-Sadër*

11. “ Ahkamul-Haxh-xh” (“Rregullat e Haxhit”);
12. “ El-Usus el-mentikija lil-istikra” (“ Themelet logjike të përfundimeve”);
13. “ Felsefetuna” (“Filozofia jonë”); dhe
14. “ Ehlul-Bejti a.s (“ Familja e Pejgamberit (paqja qoftë mbi ta!)”) si dhe një varg librash të tjerë...

‘ dhjetor 1996, Zenicë

Shoqata

Flladi

Al-lame Sejjid Husein Tabatabai

NJOHURI MBI IMAMËT

(pjesë nga libri “Shiitët në Islam”)

RËNDËSIA (DOMETHËNIA) E IMAMIT

Imam ose udhëheqës është titulli që i jepet udhëheqësit të bashkësisë, të lëvizjes së caktuar shoqërore, të ideologjisë politike, të mendimit të caktuar fetar bazuar në njohuri të thella. Është e kuptueshme që për shkak të raportit që ka me njerëzit të cilët i udhëheq, ai doemos duhet t’i harmonizojë veprimtaritë e veta me aftësitë e tyre, qoftë kjo kur ka të bëjë me çështjet kryesore, apo me ato të dorës së dytë - periferike.

Tashmë, dihet qartë se feja e shenjtë islame shqyrton dhe përshkruan norma lidhur me të gjitha aspektet e jetës, të të gjithë njerëzve. Hulumton jetën njerëzore nga aspekti i këndvështrimit shpirtëror dhe e drejton njeriun drejt kësaj; gjithashtu, feja Islame, ndërmjetëson në mes nivelit material dhe psikik të të ekzistuarit, nga pikëpamja e ekzistencës së individit si genie njerëzore. Kështu, në të njëjtën mënyrë vepron edhe në planin shoqëror të jetës si dhe normave të saja,

d.m.th në fushën e pushtetit.

Nisur nga kjo, imamati dhe udhëheqja fetare në Islam mund të studiohen nga tre këndvështrime të ndryshme: nga këndvështrimi i pushtetit islam, këndvështrimi i diturive dhe njohurive islame, si dhe këndvështrimi i të udhëhequrit dhe ndryshimit të udhëheqësisë në jetën shoqërore. Shiizmi beson, duke u nisur nga ajo se shoqërisë islame, patjetër, i nevojitet udhëheqje në tërë këto tre aspekte të sipërpërmendura, që personi i cili e merr detyrën e udhëheqësit (prijësit) dhe i cili është njëherazi edhe udhëheqës i shoqërisë në këto tre fusha të çështjeve fetare, duhet të jetë i caktuar nga ana e Zotit dhe i Dërguari i Tij. Natyrisht, edhe vetë i Dërguari i All'llahut, gjithashtu, ishte i zgjedhur me urdhrin e Zotit.

IMAMATI DHE NDJEKJA E TIJ

Njeriu, nga vetë natyra e tij dhënë prej Zotit, pa kurrfarë dyshimi vëren se asnjë shoqëri e organizuar, siç është shteti, qyteti, fshati, fisi apo edhe familja, e cila përbëhet nga disa qenie njerëzore, nuk mund të vazhdojë së ekzistuari pa udhëheqës dhe kryetar, i cili i vë në lëvizje rrjedhat e shoqërisë dhe vullneti i të cilit ndikon në anëtarët e asaj shoqërie që të bëjnë kryerjen e detyrimeve të tyre shoqërore. Pa një udhëheqës të tillë pjesëtarët e asaj shoqërie, për një kohë të shkurtër shkatërrohen dhe për pasojë mbisundon kaosi.

Prandaj, ai i cili është udhëheqës dhe drejtues i shoqërisë - qoftë ajo e madhe apo e vogël, nëse është i interesuar për pozitën e tij vetjake dhe ekzistimin e përhershëm të shoqërisë së tij, do të caktojë, në rast të mungesës nga funksioni i tij, përkohësisht apo përgjithnjë, trashëgimtarin e tij. Ai, asnjëherë nuk do ta lëshojë territorin e shoqërisë ku udhëheq dhe kurrë nuk do të jetë i pavetëdijshëm për ekzistimin e saj, apo shkatërrimin. I zoti i shtëpisë, i cili i thotë lamtumirën shtëpisë së vet dhe familjes, për shkak të udhëtimit

disaditor, apo mujor, do të caktojë trashëgimtarin, zëvendësin e tij nga anëtarët e familjes, apo ndonjë person tjetër dhe kështu, në këtë mënyrë do t'i lërë punët e shtëpisë në duart e tij. Shefi i ndërmarrjes, drejtori i shkollës apo pronari i punëtorisë, nëse mungojnë për disa orë, gjithashtu do të caktonin dikë që t'i përfaqësonte.

Po kështu, Islami është fe e cila duke u ngritur mbi tekstet e Kur'anit të Shenjtë dhe Synetit të Profetit (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) është ndërtuar në natyrshmërinë parësore të gjërave. Islami është fe e cila është e lidhur me jetën shoqërore, ashtu siç mund ta vërejë çdo hulumtues, qoftë nga afër apo nga larg. Vëmendja e posaçme që All'llahu dhe Profeti i Tij i kanë kushtuar natyrës shoqërore të kësaj feje, kurrë nuk mund të anashkalohet apo të mos merret parasysh. Pikërisht kjo, është një karakteristikë e papërskruar dhe e pakrahasuar e Islamit.

Profeti i All'llahut, asnjëherë, nuk harroi çështjen e formimit të grupeve shoqërore kudo që ndikimi i Islamit depërtonte. Çdo qytet apo fshat, i cili arrinte në duart e myslimanëve, Profeti (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) në afatin më të mundshëm të shkurtër, caktonte udhëheqësin, në duart e të cilit i linte punët e myslimanëve.⁽¹⁾ Në ekspeditat mjaft të rëndësishme ushtarake (xhihad), ai caktonte më shumë se një udhëheqës dhe disa komandantë, me qëllim që të ekzistonte mundësia e ndryshimit. Në

(1) Tarih Jakubi, vëllimi 3, f. 60,61; Sira Ibn Hisham, vëllimi 4, f. 197.

betejën e Mut'es ai caktoi katër komandantë. Në rast se i pari vritej, i dyti menjëherë ta merrte komandën dhe komanda e tij kështu të zbatohej dhe kështu me radhë edhe me të tretin, të katërtin...⁽²⁾

Profeti i All'llahut tregoi mjaft interes për çështjen e trashëgimtarit dhe kurrë nuk la pa caktuar trashëgimtar kur kjo ishte e nevojshme. Kurdoherë që e lëshonte qytetin e Medinës, caktonte udhëheqësin në vend të tij. ⁽³⁾ Madje, edhe kur e bëri hixhretin (shpërnguljen nga Meka në Medine, derisa akoma nuk dihej se çfarë do të ndodhte, me qëllim që punët e tij në Mekë të kryhen për disa ditë, si dhe t'ua kthejë popullit gjërat e marra në besë, ai e caktoi Aliun (Paqja qoftë mbi të!) si trashëgimtar të vetin ⁽⁴⁾. Në të njëjtën mënyrë, pas vdekjes së tij, Aliu ishte trashëgimtari i tij rreth çështjeve dhe pyetjeve që kishin të bënin me borxhet dhe punët e tij personale. ⁽⁵⁾ Shiitët pohojnë se për shkak të këtij rasti mjaft të rëndësishëm dhe domethënës, është e papranueshme ajo që i Dërguari i All'llahut është shpërngulur prej kësaj bote, e të mos ketë caktuar dikë për trashëgimtar të tij, të mos ketë udhëheqësin dhe prijësin i cili do të udhëhiqte me punët e myslimanëve, i cili do ta lëvizte rrjedhën e shoqërisë islame më tutje.

⁽²⁾ Tarih Jakubi, vëllimi 2, f. 44,52,59; Sira Ibn Hisham, vëllimi 2, f. 223.

⁽³⁾ Tarih Jakubi, vëllimi 2, f. 44,59,60; Sira Ibn Hisham, vëllimi 2, f. 251; vëllimi 4 f. 173,272

⁽⁴⁾ Tarih Jakubi, vëllimi 2, f. 29; Tarih Ebil-Fida, vëllimi 1, f. 126; Sira Ibn Hisham, vëllimi 2, f. 98.

⁽⁵⁾ Gajatul-Meram, f. 664; Musnedi i Ibn Hanbelit dhe të tjerë.

Natyra parësore e njeriut nuk dyshon në peshën dhe vlerën e faktit se krijimi i shoqërisë varet prej përcaktimeve të caktuara e të përbashkëta dhe traditave që në praktikë i ka pranuar shumica e pjesëtarëve të asaj shoqërie, si dhe atë që ekzistenca dhe qëndrueshmëria e asaj shoqërie, gjithashtu, varen nga qeveria e drejtë, e cila pranon që plotësisht t'i çmojë këto caktime. Secili që ka inteligjencë nuk e harron këtë fakt. Në të njëjtën kohë, individi nuk ka se si të dyshojë në rëndësinë dhe vlerën, për të cilën Profeti i All'llahut konsideronte se ka Islami, për të cilën u sakrifikuara shumë, me qëllim të jetësimit dhe ruajtjes së saj. Nuk mund të diskutohet për mendjen gjeniale, inteligjencën e përkryer, mendjemprehtësinë e njohjes, apo fuqinë e gjykimit të Profetit të All'llahut (përveç faktit se tërë kjo është e vërtetuar nëpërmjet Shpalljes dhe Profetësisë).

Duke u bazuar në hadithet e vërteta (autentike) si në përmbledhjet synite ashtu edhe në ato shiite (në kapitujt ku flitet për sprovat, trazirat, etj) të transmetuara nga Profeti, ai që më parë, paralajmëroi për kryengritjet dhe rrëmujat, të cilat do të ndodhnin pas vdekjes së tij dhe të cilat do ta përfshinin shoqërinë islame, të shfaqura në format më të pahijshme, që do të rezultonin me njollosjen e trupit të ndritshëm të Islamit, gjithashtu, paralajmëroi daljen në skenë të sundimtarëve të dashuruar pas kësaj bote, të cilët do ta shfrytëzonin fenë e pastër islame për qëllimet e tyre të turpshme dhe të ndyra. Shtrohet pyetja: Si është e mundur që Profeti i All'llahut nuk kishte nevojë të mos

u qasej këtyre ndodhive që do të pasonin, të mos fliste në detaje për sprovat nëpër vite, apo madje edhe në mijëra vite pas tij që do të ndodhnin, ta anashkalonte kushtin të cilin menjëherë pas vdekjes së tij duhej të plotësohej? Apo, a thua ka qenë vallë i pakujdesshëm, ndaj edhe ta ketë konsideruar kusht të parëndësishëm, kushtin i cili shikuar nga njëra anë është i thjeshtë dhe i qartë, kurse nga ana tjetër, megjithatë, mjaft i rëndësishëm? Si është e mundur që të jetë përkujdesur për gjërat më të natyrshme dhe themelore, siç janë: të ngrënit, të pirët dhe fjetja, si dhe të jepte me qindra urdhra në lidhje me këto çështje (imametin) dhe të mos caktonte dikë në vendin e tij?

Madje, edhe nëse e pranojmë supozimin (të cilin shiitët nuk e pranojnë) se zgjedhja e udhëheqësit të bashkësisë së myslimanëve me Sheriat u është dhënë vetë njerëzve, përsëri do të ishte e nevojshme që Profeti Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) t'u jepte përgjigje lidhur me këtë çështje. Ai do të duhej t'u jepte udhëzime më se të domosdoshme bashkësisë, me qëllim që kjo e fundit të ishte e vetëdijshme për problematikën nga e cila varet vetë ekzistenca dhe zhvillimi i bashkësisë së myslimanëve dhe jeta e simboleve dhe e traditave fetare. Megjithatë, nuk ka gjurmë të një shpjegimi të tillë nga ana e Profetit Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) apo udhëzim fetar. Sikur të ekzistonte diçka e tillë, ata të cilët e trashëguan Profetin Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) dhe i mbanin

penjtë e pushtetit absolut në duart e tyre, nuk do ta kundërshtonin një gjë të tillë. Në të vërtetë, halifi i parë e përcolli hilafetin tek halifi i dytë nëpërmjet këshillit me gjashtë anëtarë, antarë i të cilit ishte edhe ai vetë. Ecurinë dhe mënyrën e procesit e përcaktoi dhe e drejtoi vetë ai. Muaviu e detyroi Imam Hasanin të pranonte paqen dhe në këtë mënyrë, e rrëmbeu halifatin. Pas kësaj ngjarjeje hilafeti u kthye (shndërrua) në mbretëri trashëguese. Gradualisht, shumë detyrime fetare në raport me vitet e mëparshme të sundimit të Islamit (siç ishte, fjala vjen: xhihad, urdhërimi i asaj që është e ligjshme dhe ndalimi i asaj që është haram, themelet e kufizimit të veprimtarisë së njerëzve, etj.) plotësisht u dobësuan; madje, edhe u zhdukën nga jeta politike e shoqërisë, kështu duke dobësuar në këtë drejtim mundin e papërshtetë të vetë Profetit Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!).

Shiizmi e studioi dhe e hulumtoi natyrën themelore të njeriut dhe traditën e përrjetshme të urtësisë e cila mbijetoi tek njerëzit. Depërtoi në kuptimin themelor të Islamit, në ripërtëritjen e natyrës themelore të njeriut dhe i hulumtoi ato gjëra siç janë metodat me të cilat është shërbyer Profeti i All'llahut në udhëheqjen e bashkësisë (ummetit), probleme të cilat e kapluan Islamin dhe myslimanët dhe që çuan deri tek përcarja dhe ndarja, si dhe jetën e shkurtër të qeverive myslimane në shekujt e parë, të cilat ishin të karakterizuara me anashkalimin dhe lënien pas dore të normave të pastra islame. Si rezultat i

këtij studimi, shiizmi erdhi në përfundim se ekzistojnë plot tekste autentike tradicionale, të cilat i ka lënë Profeti Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) që të caktojnë mënyrën e zgjedhjes së Imamëve dhe trashëgimtarëve të Profetit të All'llahut.

Ky përfundim është i bazuar (shoqëruar) me ajete kur'anore dhe hadithe, të cilat shiizmi i konsideron të besueshme, siç është ajeti mbi velajetin dhe hadithet e Ghadirit, Sifinit, Thekalejnit, Hakk-ut, Menziles, Da'vetit-ashirel-akrebinit dhe të tjerë.⁽¹⁾ Pa dyshim, këto hadithe, shumicën e të cilëve e pranon edhe synizmi, nuk kuptohen njëllor në shiizëm dhe synizëm. Nga kjo, në të kundërtën e gjithë çështja rreth pyetjes së trashëgimisë as që do të duhej të paraqitej. Kjo çështje mbetet e hapur dhe pa përgjigje.

Në argumentimin e hilafetit të Ali Ibn Ebu Talibit, shiitët kanë vërtetim në ajetet kur'anore, kurse njëri prej atyre ajeteve është edhe ky:

“Mik i (afërt) i juaji është vetëm All'llahu, është i Dërguari i Tij dhe ata që besuan e që falin namazin dhe japin zekatin duke bërë ruku (duke qenë respektues)”. (El-Maide, 55)

Komentuesit shiitë dhe ata sunitë janë të një

(1) Shënim i Sejjid Husein Nasrit: “ Kjo të shpie në thënie të ndryshme të Pejgamberit, në të cilat flitet mbi çështjen e Imamit. Më i njohuri prej tyre, “Hadithi i Ghadirit”, ashtu siç u përmend edhe më parë, është shkas tradicional për festimin e Ghadir-Bajramit. Prej kohës së Safavidëve-ky bajram është shndërruar në ngjarje mjaft me peshë politike në Iran, ngase kjo ditë shënon edhe formalisht përcjelljen e fuqisë politike të Aliut, nën mbrojtjen e të cilit kanë sunduar tërë mbretërit shiitë.”

mendimi dhe bashkërisht pajtohen se ky ajet kur'anor është shpallur për Ali Ibn Ebu Talibin, e gjithashtu, ekzistojnë edhe plot rrëfime synite dhe shiite të cilat e prekin këtë çështje. Ebu Dherr El-Giffari thotë: “Një ditë ishim duke e falur namazin e drekës bashkë me të Dërguarin (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!). Ndërkohë, një njeri nevojtar, i shtyrë nga skamja e tij, kërkoi ndihmë, por askush nuk i dha gjë. Personi në fjalë i ngriti duart nga qielli duke thënë: “ O Zot!

Bëhu dëshmitar se në Xhaminë e të Dërguarit (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) askush asnjë gjë nuk më dha.” Ali Ibn Ebu Talibi ishte duke u falur dhe pikërisht në këto çaste gjendej në ruku. Menjëherë filloi ta drejtojë gishtin e tij në drejtim të varfanjakut, i cili e mori unazën nga gishti i tij dhe shkoi. Profeti Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!), i cili po e shikonte tërë këtë skenë, e ngriti kokën e tij nga qielli dhe tha: “O Zot! Vëllai im Musai t’u drejtua Ty: “E vëllai im, Haruni, është më orator se unë, andaj dërgoje atë me mua ndihmë që të vërtetojë fjalët e mia...” (El-Kasas, 34) “O Zot! Unë gjithashtu jam i Dërguari Yt, ndaj zgjeroje shpirtin tim dhe lehtësoi detyrimet e mia, si dhe, bëj që Aliu të jetë zëvendësi dhe ndihmësi im.” Ebu Dherrri thotë: “Fjalët e Profeti Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) akoma nuk ishin të shqiptuara kur u shpall ajeti i lartpërmendur.”⁽⁴⁾

Ajeti i dytë, të cilin shiitët e konsiderojnë për argument të hilafetit të Aliut është: “...Tashmë, ata

që mohuan,humbën shpresën për fenë tuaj (se do të ndërroni), andaj mos iu frikësoni atyre, por Mua të më frikësoheni. Sot përsosa për ju fenë tuaj, plotësova ndaj jush dhuntinë Time, zgjodha për ju Islamin si fe...” (El-Maide, 3)

Pa dyshim, rëndësia e këtij ajeti qëndron në atë se, përpara se të shpallet ky ajet në këtë ditë të caktuar, jobesimtarët shpresonin ende se do të vinte një ditë kur Islami do të vdiste... por, All’llahu, me realizimin e ndodhisë së caktuar, bëri që ata (jobesimtarët) njëherë e përgjithmonë ta humbin shpresën se Islami do të shkatërrohej. Kjo ndodhi tejet e rëndësishme ishte shkak i forcimit dhe i përsosjes së fesë Islame. Ky ajet ishte aq i rëndësishëm sa që, edhe vetë zhvillimi dhe vazhdimi i Islamit varej nga ky. (d.m.th zbritja e këtij ajeti kur’anor)

Ky ajet është i lidhur me një ajet tjetër, i cili gjendet në fund të kësaj sureje, përkatësisht, ajeti 67 i sures El-Maide, ku All’llahu thotë: “O ti i Dërguar! Përcillu atë që t’u zbrit prej Zotit tënd, e nëse nuk e bën (kumtimin në tërësi), atëherë nuk e ke kryer detyrën (revelatërisalen). All’llahu të siguron mbrojtjen prej njerëzve (prej armiqve). All’llahu nuk vë në rrugë të drejtë popullin që mohon.”

⁰⁾ Taberiu, “Zeha’ir ul’ukba”, Kajro; 16. Ky hadith është shënuar edhe në një version jo të plotë në “Ed-durr-ul mensur”, vëllimi 2; 293. Në “Gajatul-meramin” e tij, në 103, Bahrani sjell 24 hadithe prej burimeve synite dhe 119 nga ato shiite, në lidhje me kushtet dhe shkaqet e shpalljes së këtij ajeti kur’anor.

Ky ajet kur'anor tregon se All'llahu i Madhëruar i dha Profeti Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi tël) detyrë të rëndësisë dhe vlerës tejet të madhe, moskryerja e së cilës, do të çonte në rrezikun e bazës së Islamit dhe të Profetësisë.

Kjo çështje nuk ishte vetëm urdhëresë fetare, në kuptimin e përgjithshëm të fjalës, sepse urdhërimi i një apo disa parimeve fetare nuk ishte i atyre përmasave, saqë moszbatimi i ndonjëres prej tyre do të çonte për në shkatërrimin e vetë Islamit si fe. I Dërguari i All'llahut nuk i frikësohej askujt në kumtimin e normave dhe ligjeve të fesë. Këto tregues dhe dëshmi i japin edhe një domethënie më tepër rrëfimeve shiite, të cilat pohojnë se këto ajete janë shpallur në “Ghadir Hum” dhe se janë të lidhura për përfaqësimin (velajet) shpirtëror të Ali Ibn Ebu Talibit. Shumë komentues shiitë dhe synitë e kanë vërtetuar këtë pohim.

Ebu Said El-Hudriu thotë: “Profeti Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi tël) në “Ghadir Hum” i thirri njerëzit në drejtim të Aliut dhe e kapi pastaj Aliun për dore, e ngriti dorën aq lart, saqë bardhësia e sqetullave të Resulull-llahit mund të shihej. Më pas, u shpall ky ajet: “... Sot përsosa për ju fenë tuaj, plotësova ndaj jush dhuntinë Time, zgjodha për ju Islamin si fe...” (El-Maide, 3).

Pas kësaj, Profeti Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi tël) tha:

“All'llahu Ekber! (All'llahu është më i Madhi!), kjo

fe u bë e plotësuar dhe bujaria e All'llahut u plotësua.” Më pas, shtoi: “Për cilindo që kam qenë shembull dhe prijës, Aliu për të është shembull dhe prijës. O Zot! Bëhu i mëshirshëm ndaj miqëve të Aliut dhe bëhu armik ndaj armiqve të tij! Atë që e ndihmon Aliun, ndihmoje o Zot, kurse atë që e braktis, braktise edhe Ti o Zot”.⁽¹⁾

Mund të themi se armiqtë e Islamit, të cilët bënin gjithçka që ta shkatërronin Islamin, kur humbën të gjitha shpresat për një gjë të tillë, atëherë mbetën vetëm me një shpresë. Ata mendonin, meqë Muhammedi (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) ishte mbrojtës i Islamit, pas vdekjes së tij, Islami do të shkatërrohej; mirëpo, në “Ghadir Hum” shpresat e tyre u vyshkën, ngase Muhammedi (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) e njohu përpara popullit Aliun. Ndërsa, pas Aliut kjo detyrë e rëndë dhe e domosdoshme mbeti mbi supet e familjes së tij.

Disa hadithe, të cilat i referohen ngjarjes në “Ghadir Hum”, zgjedhjes së Aliut për trashëgimtar, si dhe vlerën e familjes së Profetit Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) do t'i citojmë në vijim:

Hadithi i “Ghadirit”: Profeti Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) duke u kthyer nga Haxhi i Lamtumirës u ndal në “Ghadir Hum”, i mblodhi myslimanët dhe pas mbajtjes së fjalimit e

⁽¹⁾ Bahrani, “Gajatul-Meram;” f. 336- ku ndodhen 6 hadithe sunite dhe 15-të shiite, në lidhje me shkakun dhe qëllimin e zbritjes së ajetit kur'anor të cilin e përmendëm më sipër.

zgjodhi Aliun për prijës të besimtarëve.

Ber'a thotë: "Isha me Profetin Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) gjatë Haxhit të Lamtumirës dhe kur mbërritëm në "Ghadir Hum", ai urdhëroi që ai vend të pastrohej. Pastaj e mori dorën e Aliut dhe e vendosi në anën e tij të djathtë. Atëherë tha: "A jam unë autoriteti të cilin e dëgjoni?" Ata iu përgjigjën: "Ne u nënshtrohemi urdhrave të tua." Atëherë, Profeti (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) tha: "Çdokujt që unë i jam udhëheqës (meyla) dhe njeri që e nderoni, Aliu do të jetë autoritet i tij. O Zot! Bëhu Mik ndaj miqve të Aliut, kurse armik ndaj armiqve të Aliut." Pas kësaj Omer Ibn Hattabi i tha Aliut: "Që tani ti je zotëria im dhe i të gjithë besimtarëve." (2)

Hadithi i Sefineks: Ibn Abbasi thotë: "Profeti Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) ka thënë:

"Familja ime është sikur anija e Nuhit, kushdo që hyp në të do të shpëtojë, ndërsa kushdo që largohet prej saj do të shkatërrohet." (1)

Hadithi i Thekalejnit: Zejd Ibn Erkami transmeton se Profeti (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) ka thënë:

(1) "Zeha'ir ul-ukba"; f. 20; "Es-Savaikul-muhrik"-prej Ibn Haxherit, Kajro, 1312; fq: 150 dhe 184; "Tarih-Hulefa"-prej Xhelaludin Sujutiut, Kajro f. 307; "Nurul-Ebsar"- nga Shiblejnu, Kajro, 1312, f. 114. Në "Gajatul-Meramin" e tij, në f. 237- Bahrani thekson 11 zinxhir transmetuesish të këtij hadithi nga burimet synite dhe 17 nga ato shiite.

“All’llahu më thirri kah Ai dhe unë doemos duhet t’i nënshtrohëm thirrjes së Tij. Ndaj po u lë në mesin tuaj dy gjëra të mëdha e të çmuara: Librin e All’llahut (Kur’anin) dhe familjen time. Jini të kujdesshëm në sjelljen ndaj këtyre dy gjërave. Këto të dyja kurrë nuk do të ndahen, derisa nuk më takojnë mua tek Kevtheri (burimi në Xhennet).” ⁽²⁾

Hadithi i Thekalejnit është një nga hadithet më autentike dhe është transmetuar nëpërmjet një numri të madh transmetuesish me zinxhir të besueshëm, në versione të ndryshme. Shiitët dhe synitët bashkërisht pajtohen në lidhje me autenticitetin e këtij hadithi. Nga ky hadith mund të përcaktohen disa gjëra me rëndësi:

1. Në të njëjtën mënyrë, ashtu siç do të mbetet Kur’ani deri në Ditën e Kijametit, njësoj do të mbetet edhe familja e Profetit Muhammed (Paqja dhe bekimet e All’llahut qofshin mbi të!), përkatësisht, pasardhësit e saj. Asnjë periudhë kohore nuk do të kalojë pa ekzistencën e Islamit, udhëheqës i drejtë i njerëzve.
2. Nëpërmjet këtyre dy amaneteve të mëdha, Profeti Muhammed (Paqja dhe bekimet e All’llahut qofshin mbi të!) i siguroi të gjitha kërkesat e myslimanëve. Ai, ia paraqiti familjen e tij popullit si autoritet dhe dituri, si dhe, theksoi

⁽²⁾ “El-Bidaje ven Nihaje”, vëllimi 5, f. 209; “Zehairul-ukba”, f. 16; “El-Fusul-El-Muhime”; f. 22; “Hasais”, f. 30; “Es-Savaikul-Muhrik”, f. 147; Në “Gajtul-Meram”- 39 versione të këtij hadithi përmenden në burimet synite, kurse 82 në ato shiite.

se fjalët dhe veprat e tyre janë të vlefshme.

3. Nuk mund të ndahet Kur'ani fisnik nga familja e Profetit (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!). Asnjë mysliman nuk e ka të drejtën ta refuzojë “diturinë” e anëtarëve të familjes së Profetit dhe të largohet prej udhëzimeve dhe udhëheqjes së tyre.
4. Nëse njerëzit i dëgjojnë anëtarët e familjes së Profetit (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) dhe i ndjekin fjalët e tyre, kurrë nuk do të jenë në rrugë të humbur. All'llahu i Madhëruar gjithnjë do të jetë me ta.
5. Ekuilibrin mes kërkesave (nevojave) intelektuale dhe atyre fetare, njeriu mund ta gjejë tek anëtarët e familjes së Profetit. Kushdo që i ndjek ato, nuk do të bjerë në gjynah dhe do të mbërrijë tek gjendja e vërtetë e kënaqësisë, sepse anëtarët e familjes së Profetit (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) janë të pastër nga gjynahet. Nga kjo, mund të nxjerrim përfundim se shprehjet “anëtarët e familjes” dhe “pasardhësit” nuk nënkuptojnë të gjithë pasardhësit dhe kushërinjtë e të Dërguarit të Zotit, por, në të vërtetë, me “anëtarët e familjes” mendohet në individë të caktuar të cilët janë të përsosur në njohjen fetare, si dhe, janë të mbrojtur nga humbja dhe gjynahet, pra, në këtë mënyrë, janë të aftë t'u prijnë njerëzve.

Në shiizëm këta persona janë: Ali Ibn Ebu Talibi dhe njëmbëdhjetë pasardhësit e tij, të cilët janë të zgjedhur për imamet- njëri pas tjetrit. Ky komentim, gjithashtu, është i vërtetuar edhe nga tradita shiite. Për shembull: Ibn Abbasi ka thënë: “E kam pyetur Profetin (Paqja dhe bekimet e All’llahut qofshin mbi të!): Kush janë pasardhësit e tu, të cilët jemi të detyruar t’i duam? Ai m’u përgjigj: “Aliu, Fatimeja, Hasani dhe Husejni.”⁽¹⁾. Xhabiri transmeton se Profeti (Paqja dhe bekimet e All’llahut qofshin mbi të!) ka thënë: “All’llahu i vendosi gjithë fëmijët e profetëve në “kurrizët” e tyre, kurse fëmijët e mi i vendosi në “kurrizin” e Aliut.”⁽²⁾

Hadithi i hakkut (të vërtetës): Ummi Selemeja thotë: “E kam dëgjuar të Dërguarin e All’llahut (Paqja dhe bekimet e All’llahut qofshin mbi të!) duke thënë:

‘Aliu është me të Vërtetën (hakkun) dhe me Kur’anin, ndërsa e Vërteta dhe Kur’ani, gjithashtu, janë me Aliun dhe kështu bashkë (të pandarë) do të jenë derisa të më takojnë mua tek Kevtheri’”.⁽³⁾

A nuk je i kënaqur që të jesh për mua ashtu siç ishte Haruni për Musain, vetëm se dije që pas meje nuk ka më profet?”⁽⁴⁾

Hadithi i da’veti ashirah: Profeti Muhammed (Paqja dhe bekimet e All’llahut qofshin mbi të!) i ftoi të

⁽¹⁾“Jenabiul-Mevedde” nga Sulejman Ibn Ibrahim Kundusi, Teheran, 1308, f. 311

⁽²⁾“Jenabiul-Mevedde” f. 318

⁽³⁾“Gajatul-Meram, f. 539 ku përmbledhja e këtij hadithi detajisht përmendet më tutje në 15 versione synnite dhe 11 burime shiite.

gjithë familjen (kushrinjtë) për drekë dhe pas ngrënies iu drejtua me fjalët:

Nuk di për asnjë njeri që i ka sjellë të mira popullit të vet, aq sa u kam sjellë unë juve. All'llahu më urdhëroi që t'ju ftoj të ktheheni nga Ai. Ndaj, ai do të më ndihmojë në këtë, do të jetë vëllai im, trashëgimtari dhe mëkëmbësi (halifi) im? “Të gjithë heshtën, mirëpo Aliu, më i riu në mesin e gjithë të pranishmëve, u çua në këmbë duke thënë: “Unë do të jem zëvendësi dhe ndihmësi yt”; Më pas, Profeti e përqafoi dhe tha: “Ky është vëllai im, zëvendësi dhe trashëgimtari im. Ndaj duhet që të jeni të dëgjueshëm ndaj tij”; Pas kësaj, grupi i të ftuarve filloi të qeshte dhe t'i thoshte Ebu Talibit: “Muhammedi të urdhëroi ta dëgjosh djalin tënd.”⁽⁵⁾

Hudhejfeja transmeton: “ I Dërguari i All'llahut (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) ka thënë:

“Nëse e zgjidhni Aliun për zëvendës dhe trashëgimtar timin, gjë për të cilën besoj se nuk do ta bëni, në të do të gjeni prijës të shkathët (inteligjent), i cili do t'ju drejtojë nga rruga e vërtetë”.⁽⁶⁾

Ibn Mardui thotë se Profeti Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) ka thënë: “Kush dëshiron që jetën dhe vdekjen ta ketë si timen

⁽⁴⁾ “El-Bidaje Ven-Nihaje”, vëllimi 7; f. 339; “ Zehairul-Ukba”, f. 63, “El-Fusul El-Muhime”, f. 21, Kifajetut-talib El-Kanxhi Esh-Shafi”, Nexhef, 1356, 148-154, “Hasais”, 19-25, “Savaikul-Muhrik” f.177; Në “Gajatul-Meram” në f. 109 janë sjellur 100 versione të këtij hadithi detajisht prej burimeve synnite, kurse 70 janë sjellur prej burimeve shiite.

⁽⁵⁾ “Tarih Ebil-Fida; vëllimi 1, f. 116

⁽⁶⁾ “ Hiljetul-Evlija” nga Ebu Nuajm Isfahani, vëllimi; Kajro 1351, f. 64, “Kijafetut-talib, f. 67

dhe të hyjë në Xhennet pas meje, duhet ta dojë Aliun dhe ta ndjekë familjen time, pasi ata janë pasardhësit e mi dhe janë krijuar prej dheut tim. Dituria ime dhe të kuptuarit tim u janë dhuruar atyre. Prandaj, të mallkuar qofshin ata që e kundërshtojnë ndershmërinë e tyre. Ato përgjithnjë do të jenë të privuar nga shefaati im në

⁷⁾ “Muntehab Kanzul-Ummal, nga marginat e “Musnedit” të Ahmedit, Kajro, 1368; vëllimi 5, f. 94

POHIMI I ASAJ QË U THEKSUA MË LART

Shumë nga argumentet e shiizmit që kanë të bëjnë me trashëgimtarin e të Dërguarit të All'llahut (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) fillojnë me ngjarjen e ditëve të fundit të jetës së Profetit derisa ishte i sëmurë, dhe kur në prani të disa prej as'habëve të tij, kërkoi një letër dhe ngjyrë (pendë) (1), me qëllim që të shkruante diçka që myslimanët nëse do ta pranonin një shkresë të tillë, do t'i largonte nga devijimi duke i siguruar në rrugën e drejtë. Disa nga të pranishmit thonin se Profeti (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) ishte tepër i sëmurë dhe nuk mund të ishte në gjendje që të urdhëronte, ndaj edhe thanë: “Na mjafton Libri i All'llahut (Kur'ani)”. Filloi të bëhej një skenë tollovi dhe të ngriheshin zërat rreth kësaj çështjeje, kështu që Profeti (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) u tha të pranishmëve që ta lironin dhomën e tij, sepse në prani të të Dërguarit të All'llahut nuk duhej të kishte asnjë lloj zhurme.

Duke marrë parasysh argumentet e theksuara në hadithet e sipërpërmendura, që kanë të bëjnë me

trashëgimtarin e të Dërguarit të All'llahut (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) dhe ngjarjet të cilat pasojnë pas vdekjes së tij, aq më tepër edhe faktin se Aliu nuk është këshilluar me rastin e zgjedhjes së zëvendësit të Profetit, shiitët arrijnë në përfundim se Profeti Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) ka dëshiruar që në çastet e fundit të jetës së tij, të diktonte qëndrimet e tij të qarta rreth personit i cili duhej ta ndiqte, mirëpo, një gjë e tillë nuk iu mundësua.

Nëse fjalët, disa prej të pranishmëve të cilët i shqiptuan me atë rast përpara Profetit (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) nuk do të ishin të natyrës serioze, atëherë nuk do të kishte vend për deklaratën vijuese: “Na mjafton Libri i All'llahut”. Në qëllimin që të tregohet se Profeti, ndoshta ka shqiptuar fjalë të përputhura, në rrethana të jashtëzakonshme, së pari do të duhej të merrej si shkak sëmundja e tij e rëndë. Në përputhje me tekstin e Kur'anit fisnik, myslimanët duhet të jenë të dëgjueshëm si ndaj urdhrave të All'llahut të Madhëruar ashtu edhe ndaj atyre të Profetit.

Një ngjarje jo e këndshme ndodhi gjatë kohës së sëmundjes, përkatësisht në ditët e fundit të jetës së halifit të parë, i cili me urdhrin e tij të fundit dhe me testament e zgjodhi halifin e dytë si trashëgimtar të tijin. Kur Osmani po shkruante porosinë në përputhje me urdhrin e halifit, halifi humbi vetëdijen. Megjithatë, halifi i dytë nuk i përsëriti fjalët të cilat u shqiptuan në rastin e Profetit

Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!), në përputhje me hadhithin “Penda dhe Letra”.⁽¹⁾

Ky fakt është vërtetim-pohim në hadithin të cilin e transmeton Ibn Abbasi.⁽²⁾ Ai konsideron se halifi i dytë ka thënë: “Aliu e ka merituar hilafetin, mirëpo kurejshët nuk do të ishin në gjendje ta përballonin këtë, ngaqë, nëse Aliu do të ishte halif, do t'i urdhëronte njerëzit ta pranonin fenë e pastër dhe ta ndiqnin rrugën e vërtetë. Nën hilafetin e tij, ata do të ishin në gjendje t'i kapërcenin kufijtë e drejtësisë dhe për shkak të kësaj ata do të fillonin luftën me të”.⁽³⁾

Në përputhje me parimet fetare, ai, i cili devijon nga rruga e vërtetë, duhet detyruar nga dikush që ta ndjekë atë rrugë (të drejtë). Kur halifin e parë e lajmëruan ⁽⁴⁾ se disa fise myslimane refuzuan të jepnin zekatin, ai u shpalli luftë dhe tha: “Nëse vazhdojnë të mos e japin zekatin, ashtu siç ia jepnin Profetit Muhammed (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!), unë do të luftoj me ta”. Pa dyshim, nëpërmjet kësaj deklarate ka dashur të thotë se e vërteta dhe drejtësia duhet të arrihen me çdo çmim. Me siguri, problemi i detyrës së halifit ka qenë më i rëndësishëm dhe më domethënës se sa zekati, dhe shiizmi beson se të njëjtin princip që e përdori halifi i parë, do të duhej të përdorte e tërë bashkësia, në çështjen e trashëgimit të të Dërguarit të All'llahut (Paqja dhe

⁽¹⁾ “ El-Kamil”, vëllimi 2, f. 292; “ Sherhu” nga Ibn Ebil-Hadidi, vëllimi 1; f. 54

⁽²⁾ “ Sherhu” i Ibn Ebil-Hadidit, vëllimi 1, f. 134

⁽³⁾ “ Tarih Jakub”, vëllimi 2, f. 137

⁽⁴⁾ “ El-Bidaje Ven-Nihaje”, vëllimi 6; f. 311

bekimet e All'llahut qofshin mbi të!).

IMAMETI DHE ROLI I TIJ NË SHPJEGIMIN E DITURIVE TË ZOTIT

Përkrah ligjit të pandryshueshëm të udhëzimit të përgjithshëm, çdo lloj krijese përmes krijimit dhe lindjes udhëzon drejt përsosurisë dhe mirëqenies së llojit të vet. Kuptohet, që gjinia njerëzore nuk bën veçim në këtë ligj të përgjithshëm. Njeriu duhet që nëpërmjet përpjekjeve “madhore” dhe persiatjes të së vërtetës, të forcojë gjendjen e tij të mirëqenies si në këtë botë ashtu edhe në Botën Tjetër. Me fjalë të tjera, për ta arritur mirëqenien njerëzore dhe përsosurinë e tij, njeriu duhet të pranojë një varg detyrimesh teorike dhe praktike, si dhe, ta ndërtojë jetën e tij mbi këto parime.

Mënyra e kuptimit të programit të plotë të jetës, e cila quhet fe, nuk ka ardhur përmes arsyes, por me anë të Shpalljes dhe Profetësisë, të cilat, sërish shfaqen përmes qenieve të caktuara e të pastra, nga mjedisi i gjinisë njerëzore, që quhen profetë.

Profetët janë ata që pranojnë prej Zotit, nëpërmjet Shpalljes, njohuri (dituri) mbi detyrimet e njerëzve,

kështu që këta të fundit, njerëzit, duke i përmbushur, të mbërrijnë mirëqenien e tyre.

Kështu, ky përfundim tregon domosdoshmërinë e dijes, e cila e çon njeriun nga arritja e lumturisë dhe e përsosurisë, ajo (pra njohja, dituria) gjithashtu, tregon domosdoshmërinë e ekzistencës së individëve të cilët e sigurojnë të paprekur trupin e tërësishtëm të asaj diturie dhe kur lind nevoja i udhëzojnë edhe njerëzit tjerë.

Ashtu siç kërkon mëshira e All'llahut (Rahmeti, ekzistencën e individëve të cilët i njohin detyrimet e gjinisë njerëzore përmes Shpalljes), ashtu bëhet e domosdoshme që këto detyrime njerëzore dhe vepra, të prejardhjes hyjnore, përgjithmonë të mbeten të mbrojtura në këtë botë dhe nëse lind nevoja, atëherë t'u paraqiten, t'u shpjegohen gjinisë njerëzore. Me fjalë të tjera, gjithnjë duhet të ekzistojnë individë të cilët e mbrojnë fenë e All'llahut.

Individi, i cili e kryen detyrën e mbrojtjes dhe të sigurimit të Porosisë së All'llahut të Madhëruar, pasi ajo është shpallur dhe të cilën Zoti e zgjodhi për të, quhet Imam, në të njëjtën mënyrë siç mban në vete detyrën e profetësisë e pranimin e udhëzimeve të Zotit dhe ligjeve të Tij profeti.

Argumenti i dhënë më parë, i cili tregon pagabueshmërinë e profetit, gjithashtu, tregon edhe për pagabueshmërinë e imamit, ngaqë All'llahu i Madhëruar duhet ta mbrojë fenë e Tij të vërtetë të paprekur, kështu që, në këtë mënyrë të mundet të paraqitet përpara gjinisë njerëzore në të gjitha kohët. Por kjo nuk është e mundur pa pagabueshmëri, d.m.th

pa mbrojtjen e Zotit nga devijimi.

DALLIMI MES PROFETIT DHE IMAMIT

Argumenti i mësipërm mbi pranimin e urdhrave dhe ligjeve të Zotit nga ana e profetit, tregon vetëm bazën e profetësisë, konkretisht pranimin e urdhrave të Zotit. Argumenti nuk e tregon gjatësinë dhe vazhdimësinë e profetësisë, edhe pse është i pakundërshtueshëm fakti se urdhëresat e ruajtura profetike, natyrshëm, ngrënë idenë e qëndrueshmërisë dhe vazhdimësisë së profetësisë.

Ky është dallimi mes ekzistencës së përherëshme të imamit, i cili është mbrojtës i fesë së All'llahut të Madhëruar, por profetësia është thelbësore për shoqërinë njerëzore.

Shoqëria njerëzore kurrë nuk mund të ngelet pa personalitet të cilin shiizmi e quan imam, qoftë ky i pranuar apo i papranuar. I Larti thotë në Librin e Tij:

“... e nëse këta e refuzojnë këtë, Ne e kemi

⁰⁾ Vërejtje e Sejjid Husein Nasrit: «Kuptohet, që në këtë domethënie, Imameti i atribuohet veçanërisht të kuptuarit shiit të Imamit, e jo në kuptimin e përgjithshëm të përdorimit të këtij termi në proviniençën synnrite, e cila në të shumtën e rasteve ka të njëjtin kuptim siç ka edhe nocioni *halif*».

siguruar këtë me një popull që nuk e refuzon.” (El-En’am, 89) ⁽¹⁾

Ashtu edhe siç u përmend, funksionet profet dhe imamat mund të jenë të njësuara në një personalitet i cili është i detyruar me të dy këto funksione, d.m.th profet dhe imam, si dhe për pranimin e Ligjit të Zotit dhe ruajtjen e shpjegimin e tij. Ndonjëherë këto funksione mund të jenë të ndara, atëherë imami është në mesin e njerëzve.

Gjithashtu, është me rëndësi të vërehet se në Librin e All’llahut (Kur’anin) disa profetë janë paraqitur edhe si imamë, ashtu siç është profeti Ibrahim (paqja qoftë mbi të!), për të cilin thuhet:

“Përkujto (o i Dërguar) kur Zoti i Vet, Ibrahimin e provoi me disa detyrime, e ai i përmbushi ato, e Ai i tha: ‘Unë po të bëj ty prijës (imam) të njerëzimit!’ Ai tha: ‘(bën o Zot) Edhe nga pasardhësit e mi!’ (Zoti) tha: ‘Mirësinë Time nuk mund ta gëzojnë mizorët!’” (El-Bekare, 124).

Dhe All’llahu, gjithashtu, thotë: “Dhe ata i bëmë

(1) Vërejtje e Sejjid Husein Nasrit: » Përkthimi i këtij ajeti është marrë prej J.Arbery, « Komentimi i Kur’anit », Londër, 1964, i cili dallon nga ai i Marmaduk Piktolit-të dy këto përkthime janë në anglishte ».

shembëlltyrë që udhëzonin sipas urdhrit Tonë...”
(El-Enbija, 73)

IMAMETI DHE ROLI I TIJ NË BRENDINË E FESË

Ashtu siç është imami mbrojtës dhe prijës i njerëzve në veprimtaritë e tyre të jashtme, ai, gjithashtu ka edhe funksionin e brendshëm dhe udhëheqjen ezoterike dhe udhëzuese. Ai është udhëheqës i karvanit të njerëzve, të cilët në planin e brendshëm dhe ezoterik sillen rreth Zotit. Për t’u sqaruar kjo e vërtetë, është mëse e domosdoshme t’i kushtohet vëmendje dy komentimeve hyrëse në vijim:

Pa asnjë dyshim, jo vetëm sipas Islamit, por edhe sipas besimeve të tjera, arritja e lumturisë së vërtetë dhe të përhershme, ose e skamjes, mirëqenies apo tundimit, është në përputhje me veprat e mira apo të këqija, nëpërmjet udhëzimit të fesë së All’llahut të Madhëruar, si dhe, nëpërmjet natyrës vetjake, inteligjencës dhe asaj të dhënë prej vetë Zotit.

Nëpërmjet domethënies së Shpalljes dhe profetësisë, Zoti i lavdëron apo i gjykon njerëzit, veprat e tyre me anë të

gjuhës së qenieve njerëzore dhe shoqërive ku ata jetojnë. Ai u premton jetë të lumtur dhe të amshueshme atyre të cilët bëjnë vepra të mira dhe që i pranojnë mësimet e Shpalljes, në të cilën do t'u plotësohen të gjitha dëshirat në pajtim me përsosurinë njerëzore. Ndërsa atyre që bëjnë vepra të këqija dhe janë të padrejtë, All'llahu i Madhëruar u ka përgatitur jetë të skajshme të hidhur, në të cilën janë të manifestuara të gjitha format e të këqijave dhe të pikëllimit.

Pa dyshim, All'llahu, i Cili qëndron mbi atë çka mundemi ta paramendojmë ne, nuk ka «mendim» të manifestuar me ndonjë strukturë të caktuar shoqërore. Raportet mes zotërisë dhe shërbëtorit, sundimtarit dhe të sunduarit, urdhrat dhe ndalimit, shpërblimit dhe dënimit nuk ekzistojnë jashtë jetës sonë shoqërore. Urdhëresat e Zotit nga vetvetja janë sistem i krijimit, në të cilin ekzistenca dhe shfaqja e gjithçkaje janë të lidhura me krijimin nga ana e Zotit, përkrah raporteve të vërteta dhe të ngjashmet me to. Ashtu siç është përmendur në Kur'anin fisnik ⁽¹⁾ dhe hadithin e Profetit (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!), feja përmban të vërteta dhe fakte të cilat janë mbi të kuptuarit e njeriut mesatar, e të cilat neve na i ka shpallur All'llahu i Madhëruar me gjuhën që ne e kuptojmë, d.m.th në nivelin e të kuptuarit tonë.

Sipas kësaj, mund të nxjerrim përfundim se ekziston

⁽¹⁾ P.sh "Ha'Mim; Pasha Librin (Kur'anin) sqarues! S'ka dyshim se Ne e bëmë atë Kur'an arabisht, në mënyrë që ju ta kuptoni. Dhe se në librin amzë (Levhi-Mahfudh) te Ne, gëzon famë të lartë dhe është plot urtësi." (Ez-Zuhruf, 1-4).

një raport i vërtetë ndërmjet veprave të mira dhe të këqija dhe llojit të jetës e cila është e përgatitur për njeriun në amshueshmëri, raport i cili përcakton lumturinë apo mizerjen e jetës së ardhshme, sipas vullnetit të Zotit ku: Çdo vepër e mirë apo e keqe, e cila lë gjurmë të vërteta në shpirtin e njeriut përcakton karakterin e jetës së ardhshme, Ahiretit. Qoftë e kuptueshme apo e pakuptueshme nga ana e tij, njeriu është si fëmija i cili mësohet nga udhëzimet e mësuesit; ai nuk dëgjon asgjë veç urdhrit të tij, e megjithatë, nuk i kupton të gjitha domethëniet e veprave të cilat i kryen. Kur rritet, si rezultat i shprehive të pastra shpirtërore të cilat duke i mësuar i ka formësuar në vetvete, ai është në gjendje të jetojë jetë të lumtur shoqërore. E nëse refuzon t'u nënshtrohet mësimave të mësuesit, nuk do të fitojë gjë tjetër veçse varfëri dhe vuajtje. Ai është si një person i sëmurë, i cili gjendet nën përkujdesjen e mjekut dhe si rrjedhojë nuk i mbetet rrugëdalje tjetër përveç të ndjekë udhëzimet e tij. Rezultati i nënshtrimit të tij ndaj këshillave të mjekut është krijimi i harmonisë së organizmit, i cili është burim i shëndetit dhe i kënaqësisë shpirtërore dhe fizike. Në këtë jetë të jashtme, njeriu ka edhe jetën e brendshme,

⁽²⁾ “E do të vijë secili njeri e bashkë me të edhe grahësi edhe dëshmitari! (I Thuhet) “Ti ishe në një huti nga kjo (ditë) e Ne ta hoqëm perden tënde dhe tash ti sheh shumë mprehtë” (Kaf, 21-22) “Kush bën vepër të mirë, qoftë mashkull apo femër, e duke qenë besimtar, Ne do t'i japim një jetë të mirë...” (En-Nahl, 97); “O ju që besuat, përgjigjuni (thirrjes) së All'llahut dhe të Dërguarit kur ai (I Dërguari) ju fton që ju jep jetë, (për fenë e drejtë)” (El-Enfal, 24); “Ditën kur çdo njeri e gjen pranë vetes atë që veproi mirë ose keq...” (Ali-Imran, 30); “Vërtet, Ne i ngjallim të vdekurit dhe i shkruajmë veprat, gjurmët e tyre dhe çdo gjë që kemi regjistruar në librin e ruajtur (Levhi-Mahfudh)” (Jasin, 12).

jetën shpirtërore, e cila është e lidhur me veprat e tija dhe fushëveprimin ku zhvillon lidhjen mes tyre dhe lumturia apo mërzia në atë botë varen nga jeta e tij e brendshme.

Edhe Kur’ani fisnik e vërteton këtë shpjegim.⁽²⁾

Në shumë ajete ai pohon ekzistencën e Jetës Tjetër dhe shpirtit për ata të ndershmit dhe takvatë (të devotshmit), një jetë më të lartësuar se kjo jetë dhe një shpirt më të pastër se sa shpirti i njeriut të cilin ne e njohim këtu dhe tani. Ai tregon se veprat e njeriut kanë efekte të brendshme në shpirtin e tij i cili gjithnjë mbetet me të. Në thënie të Profetit Muhammed (Paqja dhe bekimet e All’llahut qofshin mbi të!), gjithashtu, ekzistojnë shumë tregues për këtë. Në hadithin e Miraxhit (udhëtimit qiellor) All’llahu i Madhëruar i drejtohet Pejgamberit të Tij me këto fjalë: ”Ai që dëshiron të veprojë në atë mënyrë që Unë të jem i kënaqur, duhet të ketë tre cilësi: -duhet të shprehë falënderimin, i cili nuk është i përzier me padituri; -kujtimin, në të cilin nuk guxon të bjerë hije e harresës dhe -dashuria e cila nuk guxon të mbisundojë ndaj krijesave të Mía më shumë se sa ndaj Meje. Nëse robi më do Mua, atëherë edhe Unë e dua atë, Unë do t’ia hap sytë e zemrës së tij nëpërmjet të shikimit nga Madhështia Ime dhe nuk do t’i mbroj prej tij të zgjedhurit e Mi nga krijesat e Mía. Unë do të kem besim ndaj tij në errësirën e thellë të natës dhe në shkëlqimin e ditës derisa bisedimi dhe të drejtuarit e krijesës nuk mbaron. Do t’ia bëj që ta dëgjojë fjalën Time dhe fjalën e melekëve të Mi. Unë do t’ia kumtoj të fshehtën, të cilën e kam fshehur prej krijesave të Mía.

Do ta mbuloj me rrobat e dliresisë, prej të cilave do të turpërohen krijesat. Do të ecë nëpër tokë dhe do të jetë i falur. Do ta bëj që zemra e tij të ketë vetëdije dhe njohuri të shkathta. Unë nga ai nuk do të fsheh asgjë që ndodhet në Xhennet dhe Xhehennem. Do t'ia bëj të ketë dije për gjithçka që njerëzit do të përjetojnë në Ditën e Gjykimit qoftë kjo frikë apo pikëllim.”⁽³⁾

Ebu Abdullahu, (paqja qoftë mbi të!) transmeton se Profeti (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) e pranoi një ditë Harith ibn Malik ibn Al-Nu'manin dhe e pyeti: “Si je o Harith? Ai u përgjigj: O i Dërguar i All'llahut, unë jetoj si besimtar i vërtetë,” Profeti (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) i tha: “Çdo gjë ka të vërtetën e vet. Cila është e vërteta e fjalëve të tua?” Ai i tha: “O i Dërguari i Zotit! Shpirti im është larguar nga kjo botë. Netët e mia kalojnë zgjuar, kurse ditët e mia në gjendje të pikëllimit. Dhe më duket se shoh Fronin (Arshin) e Zotit tim dhe se llogaria është duke u bërë, si dhe, më bëhet se i shoh njerëzit e Xhennetit duke e vizituar njëri-tjetrin, kurse dëgjoj vajtimin e njerëzve të Xhehennemit në zjarr” Më pas Resulull-llahu (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) tha: “Ky është rob, zemrën e të cilit e ka ndriçuar All'llahu”.⁽⁴⁾

Gjithashtu, duhet patur parasysh se shpeshherë njëri prej nesh e çon tjetrin në vepra të mira apo të këqija, pa marrë në konsideratë shprehjen e fjalëve të tij personale, ashtu siç është rasti me të Dërguarin dhe

⁽³⁾ “ Biharul-Envar” vëllimi 17, f. 9

⁽⁴⁾ “ El- Vafi” nga Mulla Muhsin Feid Kashani, Teheran, 1310-14, vëllimi 3; f. 33

Imamin, udhëheqja dhe roli prijës i të cilëve caktohet me urdhrin e Zotit, por nuk ndodh shpesh edhe kështu. Ata vetë e zbatojnë fenë, udhëheqjen e së cilës e kanë marrë. Jeta shpirtërore, sipas së cilës ata e udhëheqin gjininë njerëzore është vetë jeta e tyre shpirtërore. ⁽²⁾

Nga kaq sa diskutuam më sipër, mund të vijmë në përfundimet vijuese:

- 1). Në çdo bashkësi fetare profetët dhe imamët janë më të shquarit në aspektin e përsosurisë dhe arritjen e jetës së lartë shpirtërore dhe fetare.
- 2). Meqë ata janë të parët në mesin e njerëzve, si dhe prijës dhe mbrojtës të bashkësisë, ata janë njerëzit më të ndershëm dhe më të përsosur.
- 3). Personi mbi shpatullat e të cilit qëndron përgjegjësia e udhëheqjes së bashkësisë, ashtu siç është udhëheqës i veprave dhe i jetës së

⁽²⁾ "... Thuaj: " Vetëm All'illahu udhëzon në të vërtetën. Atëherë pra, a është më e drejtë të shkohet pas atij që udhëzon në rrugë të drejtë, apo pas atij që nuk udhëzon, (sepse nuk mund ta udhëzojë as vetveten) vetëm nëse prej dikuj tjetër udhëzohet? Ç'është me ju? Si gjykoni?" (Jasin, 35)

⁽³⁾ "Dhe ata i bëmë shembëlltëryrë që udhëzonin sipas urdhrin Tonë, i drejtuar në punë të mira..." (El-Enbija, 73) " Dhe prej tyre Ne bëmë prijës që me urdhrin Tonë udhëzojnë, pasi që ata (që i bëmë prijës) ishin të durueshëm dhe ndaj argumenteve Tona ishin të bindur." (Es-Sexhde, 24) Dikush nga kjo mund të vijë në përfundim se përveç rolit publik prej prijësi dhe këshilltari, Imami, gjithashtu, ka edhe një lloj fuqie shpirtërore, e afërt me botën shpirtërore, të ftojë dhe të tërheqë njerëzit. Ai përfiton zemrat e njerëzve përmes rrugës së të vërtetës, dritës dhe aspektit të brendshëm të qenies së vet, si dhe, në këtë mënyrë drejtojnë nga përsosuria dhe qëllimi madhor i vetë ekzistencës.

jashtme, gjithashtu, është edhe udhëheqës i jetës shpirtërore. ⁽³⁾

IMAMËT DHE PRIJËSIT E ISLAMIT

Diskutimi i mësipërm na sjell deri tek përfundimi se në Islam, pas vdekjes së Profeti (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!), gjithnjë ka ekzistuar dhe do të vazhdojë të ekzistojë në bashkësinë islame (ummet) imami (prijësi i zgjedhur nga Zoti). Në shizëm transmetohen një numër i madh hadithesh të Profetit (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) ⁽⁴⁾ të cilët flasin mbi përkrahimin e imamit, numrin e tyre, faktin se të gjithë janë Kurejshë, janë nga familja e Profetit si dhe faktin, se Mehdiu i Premtuar është në mesin e tyre dhe njëherazi është edhe i fundit.

⁽³⁾ Xhabir Ibn Samure thotë se e ka dëgjuar të Dërguarin (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) duke thënë: “Gjersa të ekzistojnë 12 halifë kjo fe do të jetë e fuqishme”. Xhabiri thotë: “Njerëzit bërtitën “All'llahu Ekber!” dhe filluan të qajnë, pastaj Profeti (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) tha diçka me zë të ulët. Xhabiri e pyeti babain e tij: “O baba, çfarë tha? Ai iu përgjigj: “Të gjithë halifët do të jenë kurejshë”, Sahihu i Ebu Davudit, Kajoro 1348, vëllimi 2 f. 207 “Musned” i Ahmed Ibn Hanbelit, vëllimi 5 f. 92. Ekzistojnë gjithashtu, edhe disa hadithe të tjera të ngjashme më këtë. Selman Farisiu thotë: “Erdha te Profeti (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) dhe e pashë Husejnin në përhërin e tij, të cilit Profeti ia puthte buzët dhe sytë, duke i thënë: “Vërtet je njeri fisnik, bir i njeriut fisnik, Imam, djalë i Imamit, Huxh-xhet, bir i huxh-xhetit, baba i nëntë huxh-xhetëve, nga të cilët, i nënti prej tyre është mbështetje (Kaim)”, Xhenabiul-Mevada, f. 308.

Gjithashtu, këto janë fjalë të qarta të të Dërguarit të All'lahut që flasin mbi imametin e Aliut dhe vendin e tij si imam i parë si dhe deklaratat konkrete të tija dhe Aliut, në lidhje me imametin e imamit të dytë. Në të njëjtën mënyrë, Imamët para shpërnguljes së tyre për në Ahiret, linin udhëzime të qarta në lidhje me imametin e atyre të cilët do të vinin pas tyre. ⁽²⁾

Duke u bazuar në thëniet e vërtetuara, të përmbledhura në burimet e shiitëve (ithna-asheriije), gjithsej ka dymbëdhjetë imamë dhe emrat e tyre janë:

1. Ali Ibn Ebu Talibi,
2. Hasan Ibn Ali,
3. Husejna Ibn Ali,
4. Ali Ibn Husejn,
5. Muhammed Ibn Ali,
6. Xhafer Ibn Muhammed,
7. Musa Ibn Xhafer,
8. Ali Ibn Musa,
9. Muhammed Ibn Ali,
10. Ali Ibn Muhammed,
11. Hasan Ibn Ali, dhe
12. Mehdi

Imami i dymbëdhjetë

⁽²⁾ Shih: "El-Gadir", "Gajatul-Meram", "Isbel-Hudaf" nga Muhammed Ibn Hasan Hurr El-Amili, Kum-Teheran, 1285; "Xhenabiul-Mevedde", "El-Fususul-Muhimme", "Delailul-Imame" nga Muhammed Ibn Xherir Et-Taberi, Nexhef, 1369 "En-Nass vel-xihad", nga Sherefuddin Musavi, 1375; "Usulul-Kafi", vëllimi 1 dhe "Kitabul-Ershad" nga Shejh Mufidi, Teheran, 1377.

Mehdiu i premtuar, i cili zakonisht përmendet me titullin e tij Imam i Asr (Imam i kohës) dhe Sahib al-Zaman, është i biri i Imamit të njëmbëdhjetë. Emrin e ka të njëjtë me atë të Profetit të nderuar. Ai u lind në Samarra më 256/868 dhe deri më 260/872, kur u martirizua babai i tij; jetonte nën kujdesin dhe tutelën e të atit. Ai fshihej të mos e shihnin haptas dhe vetëm disa nga elita e shiitëve qenë në gjendje ta njihnin.

Pas martirizimit të babait, ai u bë imam dhe me Urdhrin e Zotit shkoi në fshehtësi (*ghajbiat*). Kështu, ai u paraqitej vetëm ndihmësve të tij (*naiib*), por edhe atëherë vetëm në rrethana të jashtëzakonshme.⁹⁸

Imami, si zëvendës të tij zgjodhi për një farë kohe Uthman ibn Said Umarin, njërin nga shokët e babait dhe të gjyshërve të tij, i cili ishte mik i tij i besueshëm. Përmes zëvendësit të tij, Imami u përgjigjej kërkesave dhe pyetjeve të shiitëve. Pas Uthman ibn Saidit, zëvendës i Imamit u emërua i biri i tij Muhamed ibn Uthman Umari. Pas vdekjes së Muhamed ibn Osmanit, Abul Kasim Husein ibn Ruh Navbakhti ishte zëvendës i posaçëm dhe pas vdekjes së tij në këtë detyrë ishte zgjedhur Muhammed Simari.⁹⁹

Disa ditë para vdekjes së Ali ibn Muhammed Simarit në vitin 329/939, u lëshua një urdhër nga Imami duke thënë se brenda gjashtë ditëve do të vdiste Ali ibn Muhammed Simari. Nga ky zëvendësimi i imamit do të merrte fund dhe do të fillonte fshehtësia kryesore

(*ghajbiat-i kubra*) që do të zgjaste deri në ditën kur Zoti do t'i jepte leje Imamit të shfaqej.

Fshehtësia e Imamit të dymbëdhjetë, ndahet në dy pjesë: e para, fshehtësia e vogël (*ghajbiat-i sughra*) e cila filloi më 260/872 dhe mori fund 329/939, duke zgjatur rreth shtatëdhjetë vjet; dhe e dyta, fshehtësia kryesore e cila filloi më 329/939 dhe do të zgjaste sa të donte Zoti i Madhëruar. Në një hadith, mbi vërtetësinë e të cilit pajtohet secili, Profeti i Shenjtë ka thënë: “Po të duhej të mbetej në jetën e kësaj bote vetëm një ditë, Zoti do ta zgjaste atë ditë derisa Ai të dërgonte një njeri nga komuniteti dhe familja ime. Emri i tij do të ishte i njëjti me timin. Ai do ta mbushte botën me barazi dhe drejtësi ashtu siç ishte mbushur me dhunë dhe tirani.”¹⁰⁰

Mbi paraqitjen e Mehdiut

Në bisedën mbi profetësinë dhe imametin u tha se si rezultat i ligjit të udhëzimit të përgjithshëm, i cili e drejton gjithë krijimin, njeriut me doemos i është dhuruar fuqia e marrjes së shpalljes përmes profetësisë, e cila e drejton atë drejt përsosjes së normës njerëzore dhe mirëqenies së racës njerëzore. Pa dyshim, po të mos ishin të mundshme përsosja dhe lumturia për njeriun, jeta e të cilit ka aspekt shoqëror, vetë fakti se atij i është dhuruar kjo fuqi do të ishte i pakuptimtë dhe i kotë. Por në krijim nuk ka kotësi.

Me fjalë të tjera, qëkur ka filluar të banojë në tokë, njeriu ka dashur të bëjë jetë shoqërore të mbushur

me lumturi në kuptimin e vërtetë dhe është përpjekur drejt këtij qëllimi. Po të mos ekzistonte objektivisht një dëshirë e tillë, ajo kurrë nuk do të ishte ngulur në natyrën e brendshme të njeriut, njëlloj siç ndodh po të mos kishte pasur ushqim, nuk do të kishte pasur as uri ; ose po të mos kishte pasur ujë nuk do të kishte pasur as etje; po të mos kishte pasur riprodhim nuk do të kishte pasur tërheqje seksuale midis gjinive.

Prandaj, me arsyen e nevojës dhe vendosjes së brendshme e ardhmja do të shohë dritën kur shoqëria njerëzore do të jetë e ngopur me drejtësi dhe kur të gjithë do të jetojnë në paqe dhe qetësi, kur qeniet njerëzore do të kenë virtyt dhe përsosje. Vendosja e kushteve të tilla do të paraqitet përmes duarve të njeriut por me ndihmën e Zotit. Ndërsa, udhëheqësi i një shoqërie të tillë, i cili do të jetë shpëtimtari i njeriut, në gjuhën e hadithit quhet Mehdi.

Në besime të ndryshme që mbretërojnë botën, si Hinduizmi, Budizmi, Judaizmi, Zoroastrianizmi edhe Islami i referohet një personi i cili do të vijë si shpëtimtar i njerëzimit. Këto besime zakonisht, kanë dhënë lajme të reja të ardhjes së tij, ndonëse janë disa dallime në hollësi të cilat mund të shquhen kur të krahasohen këto mësimet me kujdes. Hadithi i Profetit të Shenjtë me të cilin pajtohen të gjithë myslimanët: “Mahdiu është nga pasardhësit e mi.” i referohet së njëjtës të vërtetë.

Ka shumë hadithe që përmenden në burimet synnrite dhe shiite nga Profeti dhe nga imamët që kanë

të bëjnë me paraqitjen e Mahdiut, siç është ai që thotë se ai ka prejardhjen e Profetit dhe se paraqitja e tij do t'ia bëjë shoqërisë njerëzore të mundshme të arrijë përsosje të vërtetë dhe kuptimin e plotë të jetës shpirtërore.¹⁰¹ Përveç kësaj, ka shumë tradita të tjera lidhur me faktin se Mahdiu është i biri i Imami të njëmbëdhjetë, Hasan al-Askerit. Ata pajtohen se pasi të lindet dhe pasi të kalojë një kohë të gjatë në fshehtësi Mahdiu do të paraqitet përsëri, duke e mbushur me drejtësi botën e cila është prishur nga padrejtësia dhe poshtërsia.

Si shembull, Ali ibn Musa al-Ridai (Imami i tetë) ka thënë në rrjedhë të hadithit: “Imami pas meje është biri im, Muhammedi dhe pas tij i biri i tij, Aliu dhe pas Aliut i biri i tij, Hasani dhe pas Hasanit Huxhat al-Kaimi, i cili pritet gjatë fshehtësisë dhe dëgjoet gjatë shfaqjes së tij. Nëse mbetet nga jeta e kësaj bote vetëm një ditë, All’llahu do ta zgjasë atë ditë derisa ai të shfaqet dhe ta mbushë botën me drejtësi njëlloj siç është mbushur me poshtërsi. Por kur? Sa i përket lajmit të “orës”, vërtet babai më ka treguar, se kishte dëgjuar nga babai i tij, i cili kishte dëgjuar nga babai i tij, i cili kishte dëgjuar prej të parëve të tij, të cilët kishin dëgjuar nga Aliu, që ishte kërkuar nga Profeti i Shenjtë: ‘O Profet i Zotit, kur do të duket “përkrahësi” (*kaim*), i cili është nga familja jote?’ Ai tha: ‘Rasti i tij është sikur ai i Orës (së Ringjalljes)’. ‘Ai vetë do ta shfaqë atë në kohën e duhur. Ajo (shfaqja e tij) është e rëndë në botën hyjnore dhe në këtë botë. Ajo (shfaqja e tij) nuk ju vjen juve për të pavetëdijshmit’ (Kur’ani, VII, 187).”¹⁰²

Sakr ibn Abi Dulaf ka thënë: “Kam dëgjuar nga Abu Xhafar Muhammed ibn Ali al-Ridai (Imami i nëntë) i cili tha: ‘Imami pas meje është im bir, Aliu; urdhri i tij është urdhri im; fjala e tij është fjala ime; të dëgjosh atë është sikur të më dëgjosh mua. Imami pas tij është i biri i tij, Hasani; urdhri i tij është urdhri i babait të tij; fjala e tij është fjala e babait të tij; të dëgjosh atë është sikur të dëgjosh babain e tij.’ Pas këtyre fjalëve Imami mbeti i heshtur. Unë i thashë: ‘O bir i Profetit, kush do të jetë imam pas Hasanit?’ Imami bërtiti fort, pastaj tha: ‘Vërtet, pas Hasanit i biri i tij është imami që pritet i cili është “al-ka’im bi’l-hakk” (ai që përkrahet nga e vërteta).’”¹⁰³

Musa ibn Xahfar Baghdati ka thënë: “Kam dëgjuar nga Imam Abu Muhammed al-Hasan ibn Ali [Imami i njëmbëdhjetë] i cili tha: ‘Shoh se pas meje do të paraqiten dallime mes jush lidhur me imamin pas meje. Kushdo që pranon imam pas Profetit të Zotit, por e mohon djalin tim, është njëlloj si ai që pranon të gjithë profetët, por e mohon profetësinë e Muhammedit, Profetit të Zotit, (paqja dhe bekimi qofshin mbi të!). Dhe, kushdo që e mohon [Muhammedin] si Profet të Zotit është si ai që ka mohuar të gjithë profetët e Zotit, sepse të dëgjosh të fundit nga ne është sikur të dëgjosh të parin, kurse të mohosh të fundit nga ne është sikur të mohosh të parin. Por, kujdes! Vërtet për birin tim është një kohë e fshehtësisë gjatë së cilës të gjithë njerëzit do të dyshojnë, përveç atyre të cilët i mbron All’llahu.’”¹⁰⁴

Kundërshtarët e shiizmit protestojnë se sipas

besimit të kësaj shkolle Imami i Fshehtë duhet të jetë plakur deri tani, dymbëdhjetë shekuj, kurse kjo është e pamundur për çdo qenie njerëzore. Si përgjigje, duhet të thuhet se kundërshtimi mbështetet vetëm në mungesën e mundësisë për një paraqitje të tillë dhe jo për pamundësinë e saj. Natyrisht, një jetë e tillë e gjatë ose një jetë e një periudhe më të gjatë duket e pamundur. Por, ata që studiojnë hadithet e Profetit të Shenjtë dhe të imamëve do të shohin se ata i referohen kësaj jete si diçka që ka cilësi të mrekullueshme. Mrekullitë, vërtet, janë të pamundura, por as që mund të mohohen me argumente shkencore. Kurrë nuk mund të provohet se shkaqet dhe faktorët veprues që po funksionojnë në këtë botë janë vetëm ata që i dimë dhe i njohim dhe se shkaqet të tjera të cilat nuk i njohim ose efektet dhe veprimet e të cilave nuk i kemi parë as kuptuar, nuk ekzistojnë. Në këtë mënyrë është e mundur se në njërin ose në disa anëtarë të njerëzimit mund të veprojnë disa shkaqe dhe faktorë veprues, të cilët dhurojnë një jetë shumë të gjatë të mijëra ose të disa mijëra vjetëve. Mjekësia, madje, nuk e ka humbur shpresën për të zbuluar mënyrën për të arritur jetë shumë të gjatë. Sido që të jetë, kundërshtime të tilla nga “njerëzit e Librit” siç janë izraelitët, të krishterët dhe myslimanët janë më të çuditshmet, sepse ata pranojnë mrekullitë e profetëve të Zotit sipas vetë shkrimeve të shenjta të tyre.

Kundërshtarët e shiizmit po ashtu, kundërshtojnë se ndonëse shiizmi i konsideron imamët si të

domosdoshëm për të shpjeguar urdhrat dhe të vërtetat e besimit dhe për të udhëzuar njerëzit, fshehtësia e imamëve është mohimi i vetë këtij qëllimi, sepse imami në fshehtësi, të cilin nuk mund ta arrijnë njerëzit kurrsesi nuk mund të jetë i dobishëm. Kundërshtarët thonë se nëse Zoti dëshiron të sjellë një imam për të reformuar njerëzimin, Ai është në gjendje ta krijojë në çastin e domosdoshëm dhe nuk ka nevojë ta krijojë atë me mijëra vjet përpara. Si përgjigje duhet të thuhet se njerëz të tillë nuk e kanë kuptuar vërtet domethënien e imametit, sepse në bisedën mbi imametin u bë e qartë se detyra e imametit nuk është shpjegimi formal i shkencave të besimit dhe i udhëzimeve të jashtme të njerëzve. Njëlloj siç ka detyrë t'i udhëzojë njerëzit së jashtmi, imami po ashtu, e ka detyrën e valajatit dhe të udhëzimit ezoterik të njerëzve. Është pikërisht ai i cili e drejton jetën shpirtërore të njeriut në aspektin e brendshëm të veprimit njerëzor drejt Zotit. Qartë, prania ose mungesa e tij fizike nuk ka asnjë efekt në këtë çështje. Imami i vështron njerëzit nga ana e brendshme dhe është së bashku me shpirtin dhe frymën e njeriut, qoftë ai i fshehur nga pamja fizike. Ekzistenca e tij është gjithmonë e nevojshme edhe sikur të mos ketë arritur ende koha për dukjen e tij së jashtmi dhe për rindërtimin universal që ai do të sjellë.

Shehid Muhammed Bakir Es-Sadër
IMAM MEHDIU

Shoqata

Fladi

Bismil-lahir-rahmanir-rahim!
**(Me emrin e All'lahut, Mëshiruesit,
Mëshirëbërësit!)**

“E, ne duam t’i lartësojmë ata që u shtypën në tokë, t’i bëjmë udhëheqës dhe t’i bëjmë trashëgues”.
(El-Kasas, 5)

HYRJE

Mehdiu nuk paraqet vetëm realizimin e besimit islam në aspektin shpirtëror, ai është edhe mënyrë e arrijtes së synimit të veçantë për të cilën njerëzimi aspiron, si dhe formë e frymëzimit natyror me ndihmën e të cilit njerëzit, përkundër besimeve të ndryshme dhe mënyrave të padukshme të afrimit arrijnë deri te njohuria se në tokë është caktuar dita kur Porositë e Zotit, në madhësinë dhe plotësinë e tyre do të përmbushen; kur pas luftës së gjatë dhe marshimit lodhës përgjatë gjithë historisë, njerëzimi do ta arrijë qëndrueshmërinë dhe sigurinë.

Mirëpo, vetëdija për këtë ardhmëri të pritur, nuk është e kufizuar vetëm tek ata që besojnë në të padukshmen nga pikëpamja fetare, por i përfshin edhe të tjerët, përfshin edhe ideologjitë të cilat fuqishëm e kanë kundërshtuar ekzistencën e të padukshmes, apo cilëndo nga format e saj, siç është p.sh materializmi dialektik i cili historinë e komenton si lëvizje drejt kontrastit (të kundërtës, antitezës), por në fund, megjithatë, e pranon

faktin se do të vijë koha kur të gjitha këto antagonizma do të zgjidhen, ndërsa paqja dhe harmonia do të mbisundojnë në botë.

Kështu, shohim se përvoja psikologjike e kësaj vetëdijeje, të cilën njerëzimi e ka fituar gjatë kohëve, është një ndër vetëdijet më të përhapura dhe më dominuese në mesin e njerëzve. Domethënë, derisa feja e përforcon këtë vetëdije duke e pohuar bindshëm, s se më në fund bota (toka) do të jetë e mbushur me drejtësi, pas periudhës së gjatë të padrejtësisë dhe dhunës, ajo (feja) në të vërtetë, asaj vetëdijeje i siguron vlerën e vërtetë duke e shndërruar në besim të fuqishëm në fatin e njerëzimit, që nuk është vetëm burim i ngushëllimit, por edhe burim i zemërgjerësisë dhe forcës.

Besimi në zemërgjerësi është burim i fuqisë, sepse besimi në Mehdiun, në të vërtetë, domethënë është besim në luftën kundër të gjitha llojeve të shtypjeve, edhe pse ato (shtypja dhe dhuna) akoma mbisundojnë me këtë botë.

Besimi në Mehdiun është, gjithashtu, burim i forcës e cila nuk shterret, ngase ajo është shenjë e dritës (shkëlqimit) e cila gjithnjë lufton kundër pikëllimit njerëzor, ajo e mban ndezur flakën e shpresës në zemrat e tyre, përkundër vështirësive dhe shtypjeve gjatë jetës. Ardhja e ditës së caktuar e vërteton faktin se drejtësia është në gjendje ta sfidojë botën e mbushur me tirani dhe gjynahe, t'i shkund themelet e saj dhe ta ndërtojë nga fillimi (nga e para). Shtypja nga vetë vetvetja është gjendje jo e natyrshme, pa marrë parasysh intensitetin e

fuqisë së saj dhe shkallën, përkatësisht përmasat e saja në pjesët e ndryshme të botës, dhe ajo në fund, me siguri, që do të pësojë disfatë. Kjo disfatë në kulmin e fuqisë së saj jep shpresë të madhe në arritjen e baraspeshës dhe ndërtimin e sërishëm të rendit në botë, për secilin individ të shtypur dhe popull të diskriminuar.

Edhe pse ideja mbi Mehdiun është më e vjetër se Islami, përpunimet islame detajisht të kësaj teme, i kanë kënaqur të gjitha përpjekjet të cilat kanë qenë të drejtuara kah realizimi i saj dhe paraqesin paralajmërim të besueshëm për ata, të cilët gjatë historisë kanë qenë të shtypur dhe të nënçmuar. Islami, idenë e të padukshmes e kthen në realitet, kurse nga aspiratat për Shpëtimtarin, të cilin bota ka herë e aspironte dhe e priste në një të ardhme të mugët, formoi besimin, se i njëjti, në të vërtetë, ekziston. Ndaj, Mehdiu (Paqja qoftë mbi të!) nuk është më vetëm ide e cila duhet të realizohet, as profeci e cila duhet të ndodhë, por ajo është e vërtetë e gjallë (realitet) dhe person nga gjaku dhe mishi, i cili jeton midis nesh, ndan shpresat tona, mynxyrat, pikëllimin dhe gëzimin. Në fakt, ai është dëshmitar i të gjitha vuajtjeve dhe gjynaheve që ekzistojnë në sipërfaqe të tokës. Ai të gjitha këto i ndien dhe pret momentin e duhur në të cilin do të zgjaten duart e tij nga çdo i shtypur dhe i përvuajtur, si dhe, t'i shkatërrojë zullumqarët.

Është përcaktuar që ky Prijës i të tjerëve nuk guxon t'u shpalosë asgjë nga jeta dhe personaliteti i tij, edhe pse jeton në mesin e tyre, derisa të vijë dita e caktuar,

të cilën është duke e pritur.

Padyshim, mendimi, i cili është në përputhje me këto përkufizime islame, e ngushton rrethin e të padukshmes mes të shtypurve dhe Shpëtimtarit të pritur, si dhe e zvogëlon distancën psikike mes tyre, pa marrë parasysh se sa do të mund të zgjasë pritja.

Domethënë, kur nga ne pritet që të mendojmë mbi Mehdiun si person të gjallë, i cili është bashkë me ne dëshmitar i ndodhive, atëherë, duhet të na frymëzojë fakti se ideja për revoltën e pakompromis kundër çdo lloj gabimi dhe vuajtjeje, e cila gjendet te Mehdiu, veçmë është realizuar në prijësin e fshehur dhe të pritur, ashtu siç është përmendur edhe në hadith. Gjithashtu, me besimin në të, në të vërtetë, ne besojmë në protestën e paluhatshme dhe aktive kundër dhunës dhe marrim pjesë në të.

Vërtet, shumë hadithe i përkujtojnë ata që besojnë në Mehdiun, që të presin lirin nga vuajtjet dhe të jenë të përgatitur për ardhjen e tij, gjë e cila e forcon lidhjen e tyre shpirtërore me prijësin e fshehur të personifikuar me të gjitha mirësitë që shfaq.

Kështu, vërejmë se realizimi i kësaj ideje në protestën e pakompromis i ka dhënë shtytje të re idesë së Mehdiut dhe e ka shndërruar në burim të forcës dhe zemërgjerësisë të shkallës më të lartë, në formën e ngushëllimit dhe të lehtësimit, të cilën çdo person i shkelur e ndien derisa është duke i përjetuar dhimbjet dhe vuajtjet nga ana e atyre që shtypin; duke e ditur se Imami dhe udhëheqësi i veprave të ndjenjave të

tij, nuk është “tjetër” dhe “i huaj” e as ide që duhet të realizohet, por, përkundrazi e ndjen se ai (Mehdiu) është edhe bashkëkohës i tij. Mirëpo, realizimi i asaj që u përmend më sipër, shumë nga ata që e kanë patur të vështirë të besojnë në të, i ka çuar të marrin qëndrim negativ, madje edhe ndaj vetë idesë mbi Mehdiun. Të gjithë ata pyeten a thua vallë ideja mbi Mehdiun vepron në person të gjallë i cili ka qenë bashkëkohës i të gjitha gjeneratave në periudhën prej dhjetë shekujve dhe i cili do të vazhdojë të jetojë derisa nuk vjen koha të shfaqet në sipërfaqe të tokës, si dhe, si është e mundur që një qenie njerëzore të jetojë aq gjatë dhe t’i sfidojë të gjitha ligjet e natyrës sipas të cilave të gjithë ne plakemi dhe vdesim. A thua një gjë e këtillë nuk është e mundur të ekzistojë duke e parë nga ky këndvështrim?

Përse All’llahu aq shumë ka dashur që atij personi të caktuar, për të cilin nuk vlejnë ligjet e natyrës, t’ia zgjatë jetën dhe ta ruajë për ditën e caktuar? A thua njerëzimi është i paaftë që të zgjedhë vetë udhëheqës të aftë? Përse ajo “ditë e caktuar” nuk do të vijë me lindjen e prijësit, i cili, si të gjithë njerëzit e tjerë do të rritet dhe gradualisht do ta marrë rolin e tij derisa bota, pas një periudhe të gjatë të padrejtësie të mbushet me drejtësi.

Ata, gjithashtu, pyeten nëse është emri **Mehdi** i zgjedhur për person të caktuar, përkatësisht djalin e imamatit të njëmbëdhjetë nga familja e Profetit (paqja dhe bekimet e All’llahut qofshin mbi ta!), i cili është lindur në vitin 256 sipas hixhretit dhe babai i të cilit ka vdekur në

vitin 260 sipas hixhretit?! Kjo domethënë se ai ka qenë shumë i ri kur i ka vdekur i ati, madje nuk ishte as 5 vjeç dhe për të, në atë moshë, ishte shumë herët që të merrte përsipër arsimimin fetar, pra, marrjen e udhëheqjes nga i ati. Shtrohet pyetja: Si dhe në çfarë mënyrë ka mundur ai të jetë i përgatitur për këtë rol të madh fetar, intelektual dhe shkencor?

Nëse i Caktuari është gati, atëherë pse do të priste gjithë këto qindra vjet? A thua të gjitha zullumet dhe katastrofat shoqërore, për të cilat bota ka qenë dëshmitare, nuk janë argument i mjaftueshëm për ardhjen e tij, nëpërmjet të cilit do të vendosej drejtësia në botë? Gjithashtu, shtrojnë pyetjen: Si mund të besojmë në ekzistencën e tij, edhe në qoftë se do të supozonim se është e mundur? A mundet që dikush ta pranojë një pohim të tillë kur ai nuk argumentohet me ndonjë argument logjik apo shkencor? A thua mundet që disa hadithe të Profetit (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) në autencitetin e të cilëve mund të ketë dyshime, janë të mjaftueshëm ta vërtetojnë këtë pohim?

Shumë të tjerë shkojnë më tej dhe pyeten në lidhje me rolin që ky person do të duhej të luante në “ditën e caktuar”: Si është e mundur që individi të marrë rol kaq të madh dhe vendimtar, kur e dimë se, sado që dikush mund të jetë i aftë, ai nuk mund ta krijojë historinë, e as që ta drejtojë nga zhvillimi i ri, duke marrë parasysh se çdo embrion i cilësdo lëvizjeje historike zhvillohet në rrethana objektive dhe jep rezultate me bashkimin e

tyre, kurse veçoritë e individit janë vetëm faktor i cili i shoqëron dhe u sjell zgjidhje të duhur?

Ata pyeten: Si është e mundur të besojmë se ky person do të sjellë ndryshime të mëdha dhe fitore kundër padrejtësisë së madhe që mbretëron, vuajtjes dhe shtypjes, kur shtypësit kanë fuqi dhe ndikim si dhe mjete për shkatërrim dhe standarte të larta shkencore, politike, shoqërore dhe ushtarake?

Pyetje të tilla shpeshherë parashtrihen në forma të ndryshme. Mirëpo, ata në parim nuk kanë vetëm motive intelektuale, por edhe motive psikologjike të shprehura përmes frikës e cila dominon në botë, si dhe në mungesën e çfarëdo mundësie në ndryshime rrënjësore. Sa më shumë thellohen dyshimet, aq më shumë numri i pyetjeve rritet, mjerimi bëhet i vetëdijshëm për realitetin e hidhur i cili mbisundon botën. Kështu, mospajtimi, hamendja dhe dobësia, të cilave njeriu u është ekspozuar, bëjnë që ai çdoherë të ndiejë presion psikik të përhershëm, sidomos kur tenton të mendojë se mund të vijë deri te ndryshimet e mëdha në botë, ndryshime këto që do ta çlironin nga vuajtjet historike dhe do të mbillnin pushtetin e ri të bazuar mbi parimet e drejtësisë dhe të së vërtetës. Ky person e nxit individin të dyshojë edhe në tërë konceptin e ndryshimit edhe kundrejt saj. Përsa na përket neve, në vazhdim do të merremi me secilën nga këto pyetje, duke

iu përgjigjur secilës shkurt, për shkak të hapësirës dhe kohës së kufizuar.

PËRSE MEHDIUT I ËSHTË DHURUAR KAQ JETË E GJATË?

A është e mundur që njeriu të jetojë me qindra vjet, ashtu siç është rasti me Prijësin e Shumëpritur, që të vijë deri te ndryshimet në botë? Vjetërsia e tij (mosha) do të duhej të ishte një mijë e njëqind e dyzet vjet, që është katërmëdhjetë herë më shumë se mesatarja e jetëgjatësisë së njeriut nga lindja deri në vdekje.

Fjala “mundësi” këtu ka tri kuptime: mundësi praktike, mundësi shkencore, mundësi filozofike dhe logjike.

Me mundësinë praktike mendoj në atë që ka të bëjë me mua, ju apo dikë të tretë, si p.sh udhëtimi nëpër oqean, depërtimi deri në thellësitë më të largëta të detit apo fluturimi në Hënë. Gjithë kjo, praktikisht, është e mundur, sepse këto kanë ndodhur.

Me mundësinë shkencore nënkuptoj detyrat të cilat nuk më janë dhënë mua, juve apo dikujt të tretë nëpërmjet mjeteve të cilat na janë mundësuar në

civilizimin ekzistues. Mirëpo, nuk ekziston asgjë në mjetet e ndryshme shkencore që do ta justifikonte mundësinë e kryerjes së detyrave të tilla-kryerja e së cilave do të përputhej në veçoritë dhe rrethanat e mundësive. P.sh. asgjë në shkencë nuk mund ta mohojë mundësinë e udhëtimit në Venerë, ngaqë të gjitha gjërat tregojnë një mundësi të tillë, edhe pse një gjë e tillë (pra udhëtimi drejt Venerës) nuk është i mundur për mua, por dallimi në mes udhëtimit për në Hënë dhe atij për në Venerë është vetëm një hap. Ky i dyti kërkon kapërcimin e disa vështirësive relative, të cilat burojnë nga fakti se udhëtimi drejt Venerës do të zgjaste mjaft gjatë. Nga kjo arrijmë në përfundimin se shkencërisht është e mundshme të udhëtohet në Venerë, edhe pse nuk është e mundur nga aspekti praktik të kryhet ky udhëtim.

E kundërta e kësaj ideje është ideja e udhëtimit drejt Diellit apo thellësive të universit, e cila e parë nga pikëpamja e mundësisë shkencore është e pamundur. Shkenca kurrë nuk do ta pranonte këtë mundësi, ngase edhe shkencërisht ashtu si dhe nga përvoja, nuk do të kishte mundësinë e zbulimit të veshjeve të cilat do të mbronin trupin nga nxehtësia e Diellit. Dielli është si një furrë gjigande, temperatura e lartë e së cilës është aq e lartë, sa që është e pamundur edhe të imagjinohet.

Me mundësinë logjike ose filozofike nënkuptojmë që nuk ekziston asgjë në arsye, e cila është në përputhje me atë që e di nga përvoja dhe e cila do të mund të arsyetonte refuzimin e mundësisë të ndonjë ngjarjeje

apo të vendosmërisë se e njëjta do të duhej të ndodhte apo të mos ndodhte. Ta zëmë p.sh. se tre portokalle duhet t'i ndajmë në dy pjesë të barabarta, gjë e cila me logjikë është e pamundur, sepse përpara kryerjes së këtij eksperimenti, logjika e di se numri tre është numër tek, ndaj, nisur nga kjo, është e pamundur të ndahen në dy pjesë të barabarta, sepse atëherë, do të ishte shndërruar në numër çift e do të paraqiste kundërshti e cila përsëri është e pamundur në logjikë.

Mirëpo, nëse njeriu i është ekspozuar zjarrit ose është nën rrezet e Diellit dhe nuk digjet, përkatësisht ndien nxehtësi, logjikisht kjo është e pamundur, sepse kjo është në kundërshtim me pohimin se nxehtësia nga trupi me temperaturë të lartë kalon drejt atij me temperaturë më të vogël (ulët). Një gjë e tillë do të ishte në kundërshtim vetëm me eksperimentin i cili tregon, se në të vërtetë, trupi me temperaturë të lartë kalon nga ai me temperaturë më të ulët, derisa barazohet temperatura e të dy trupave. Nga kjo kuptojmë se mundësia logjike ka fushëveprim më të gjerë se ajo shkencore, kurse kjo e dyta më të gjerë se ajo praktike.

Nuk ka dyshim në mundësinë logjike të zgjatjes së jetës njerëzore (të njeriut) në disa mijëra vite; nga kjo nuk është e pamundur nga pikëvështrimi i perceptimit të gjërave nga aspekti mendor. Në këtë supozim nuk ka jologjikshmëri, ngase jeta ashtu siç është nuk e kupton vdekjen e befashme dhe këtë fakt askush nuk mund ta kundërshtojë. Nuk ka dyshim në supozimin se kjo

jetë e zgjatur nuk është e mundur nga këndvështrimi i pikëpamjes praktike, ashtu siç është rasti me depërtimin në thellësinë e oqeanit apo lëshimin në Hënë, ngase, edhe përkundër mjeteve dhe instrumenteve moderne-bashkëkohore, të cilat janë rezultat i zhvillimit teknik dhe të cilët bota (njerëzimi) sot i ka, përsëri nuk është e mundur që të zgjatet jeta e njeriut për disa qindra vjet. Ky është shkaku që dimë, se madje edhe ata që nga mesi i njerëzve dëshirojnë të jetojnë më gjatë dhe të cilët janë të aftë në shfrytëzimin e mundësive shkencore, prapëseprap mund të jetojnë vetëm jetëgjatësinë e njeriut të rëndomtë.

Sa i përket mundësisë shkencore, sot ekziston asgjë në shkencë që do ta arsyetonte mohimin e këtij fakti nga këndvështrimi teorik i gjërave. A thua kjo dukuri tregon për ligjin natyror në të cilin qelizat e organizmit njerëzor arrijnë kulminacionin e zhvillimit të tyre dhe gradualisht shkojnë drejt ngurtësimit dhe humbjes së aftësive për kryerjen e detyrave të tyre, deri në momentin e caktuar, madje edhe në rastin e mbrojtjes nga disa faktorë të jashtëm, njeriu nuk vdes? Apo, ky ngurtësim i qelizave trupore, pastaj mungesa e aftësisë së kryerjes së detyrimeve fiziologjike është rezultat i luftës kundër disa faktorëve të jashtëm, siç janë mikrobet apo helmi i cili lirohet në organizëm gjatë ushqimit të tepërt apo punës së rëndë, me të cilën individ i merret apo rezultat i diçkaje krejt tjetër? Kjo është pyetje për të cilën shkenca duhet të gjejë përgjigje, edhe pse ka shumë mundësi të cilat do të mund të ishin përgjigje.

Në qoftë se e shqyrtojmë pikëpamjen shkencore e cila përpiqet që procesin e plakjes dhe të dobësimit që vjen me të, ta shpjegojë si rezultat të reaksioneve ndaj faktorëve të jashtëm, kjo do të thotë që teorikisht është e mundur, kur i izolojmë qelizat të cilat e përbëjnë organizmin dhe të cilat reagojnë ndaj këtyre ndikimeve, ta vazhdojnë jetën deri në nivelin ku është e mundur të anashkalohet, madje edhe të kalohet plakja.

Nga ana tjetër, nëse e marrim në shqyrtim pikëpamjen e dytë, sipas së cilës plakja është proces natyror, të paktën sa u përket qelizave të gjalla, kjo do të thotë se njëlloj brenda vetes qelizat ruajnë embrionin e vdekjes së tyre, i cili shfaqet kur përfundon procesi i plakjes.

Unë (Muhammed Bakir Es-Sadri) them: Nëse e analizojmë këtë qëndrim, do të arrijmë në përfundimin se kjo nuk do të thotë që në këtë ligj natyror nuk ka përshtatje, por që më parë supozimi mbi ekzistencën e saj tregon se është i njëjti, përkatësisht i përshtatshëm, meqë në jetën e përditshme përveç asaj që kryejnë shkencëtarët me anë të eksperimenteve, që bëjnë në laboratorët e tyre, vërejmë se plakja nuk është dukuri fiziologjike që ka tamam kohë të caktuar. Njeriu mund të jetë shumë plak, ndërsa trupi i tij të jetë në gjendje shumë të mirë, pa shenjë pleqërie, ashtu siç e kanë vërtetuar mjekët. Aq më tepër kur disa shkencëtarë duke u shërbyer me metodën e përshtatjes ua zgjasin jetën disa llojeve të gjallesave njëqind herë më tepër se sa natyra e jetesës së tyre,

duke krijuar kështu rrethana të caktuara dhe shkaktarë (faktorë) të cilët e shtyjnë procesin e plakjes. Kështu që, shkencërisht është vërtetuar se ky proces mund të shtyhet me krijimin e rrethanave dhe faktorëve të ndryshëm, edhe pse një eksperiment i tillë nuk është bërë ndaj krijesës së ndërlikuar siç është qenia njerëzore, ngase ekziston ndryshimi madh me kryerjen e eksperimenteve tek trupi i njeriut dhe i organizmave të tjerë.

Kjo do të thotë nga pikëpamja teorike, se shkenca përmes metodave të saja të orientuara, kurrë nuk ka patur vërejtje serioze në lidhje me idenë e zgjatjes së jetës së njeriut, pa marrë parasysh se plakja është komentuar si prodhim i luftës dhe i kontaktit të afërt me ndikimet (rrethanat) e jashtme, apo si rezultat i procesit natyror të qelizave të cilat çojnë në vdekje.

Kështu, përfundojmë se zgjatja e jetës njerëzore dhe jetëgjatësia e tij shekullore është e mundur si nga aspekti logjik ashtu edhe nga ai shkencor, por është e pamundur nga aspekti praktik. Shkenca duhet akoma më tepër të përparojë me qëllim që kjo mundësi të mund të realizohet.

Në frymën e asaj çfarë kemi diskutuar, tani do të merremi me jetën e Mehdiut (Paqja qoftë mbi të!) dhe me numrin e madh të çudirave dhe të papriturave që e rrethojnë.

Pasi mundësia e zgjatjes së jetës logjikisht dhe shkencërisht është e vërtetuar, shkenca tani, është në procesin e shndërrimit të mundësisë teorike në ato

praktike. Nuk ka vend për t'u habitur, nëse Mehdiu t'i paraprijë shkencës në këtë drejtim, përpara se shkenca ta arrijë nivelin e duhur të zhvillimit të kësaj mundësie. Kjo do ta barazonte me atë person, i cili përpara shkencës së sotme, do të kishte zbuluar ilaçin e kancerit.

Pyetja që tani shtrohet është se si Islami, i cili e ka caktuar periudhën kohore të Prijësit të Pritur, i ka paraprirë shkencës në aspektin e kësaj diturie? Përgjigjia është se Islami jo vetëm në këtë lëmi i ka paraprirë shkencës. A thua vallë Sheriati Islam (Ligji) nuk i ka paraprirë plotësisht zhvillimit të mendimit njerëzor dhe atë për disa shekuj? Po a nuk ka shpallur shembuj të caktuar, të cilët kanë dhënë plane që janë dashur të shndërrohen në vepra dhe që mund të arrihet vetëm pas disa shekujsh nga njeriu duke vepruar i pavarur? A nuk i formuloi rregullat e caktuara, të përsosura nga urtësia e tyre, fshehtësitë e të cilave njeriu i kuptoi vetëm pas një kohe mjaft të gjatë? Po urtësia e urdhrit të Zotit a nuk i hapi fshehtësitë e universit, të cilat, as që mund të depërtonin në trurin e njeriut, të cilën shkenca vetëm më vonë e vërtetoi dhe e përkrahu?

Nëse për ne këto fakte janë mjaft bindëse, përse atëherë nuk do ta pranoni faktin se Ai që e dërgoi këtë porosi, i Larti i ka paraprirë shkencës në aspektin e vjetërsisë (moshës së gjatë të Mehdiut).

Këtu kam përmendur vetëm ato paraprirje të mundshme, me të cilat, ballafaqohemi drejtpërdrejt. Ne mund t'i bashkëngjitem edhe aspektet e përmendura më

herët të Porosisë së Zotit, si p.sh kur neve na lajmëron mbi udhëtimin e natës së Profetit të nderuar nga Xhamia e Haremit-Sherfit (Qabeja) në Xhaminë e El-Aksasë (Bejtul-makdis). Në qoftë se këtë udhëtim duhet ta kuptojmë (perceptojmë) në bazë të ligjeve natyrore, do të shohim se i njëjti është kryer në mënyrën të cilën shkencë ka mundur ta arrijë vetëm pas disa qindra vjetësh.

Ndaj, e njëjta dituri e Zotit, e cila Profetit të nderuar ia ka mundësuar të ecë përpara shkencës, po ashtu, ua ka mundësuar pasardhësve të tij të zgjedhur të kenë jetë të zgjatur, kuptohet, përpara se shkencë të mund ta pranojë një arritje të tillë.

Me siguri jeta e gjatë të cilën All'lahu i Lartë ia ka dhuruar Shpëtimtarit të Pritur (Mehdiut) mund të duket në shikim të parë e habitshme; kuptohet, nëse kundrohet brenda pikëpamjeve të jetës së përditshme dhe arritjeve shkencore. Por, a thua ky rol vendimtar i ndryshimit të botës i përgatitur për Shpëtimtarin, nuk është i pazakontë brenda jetës së njerëzve të thjeshtë dhe përvojave të tyre në zhvillimin e historisë? A thua Atij-Mehdiut nuk i është besuar detyra e ndryshimit të botës dhe ndërtimi i sërishëm i qytetërimit mbi themelet e drejtësisë dhe të së vërtetës? A thua është i mjaftueshëm shkaku për mospranimin e kësaj, ajo që ky rol i madh është i karakterizuar me ndodhi të çuditshme dhe të jashtëzakonshme, siç është zgjatja e jetës së Prijësit të Pritur? Moskuptimi i këtyre fakteve dhe parëndësia e tyre, sado që janë të mëdha, prapëseprapë, nuk mund

ta anashkalojnë rëndësinë (vlerën) e këtij roli të madh, i cili, gjithsesi, do të realizohet ditën e caktuar. Nëse ia japim vlerën këtij roli të vetëm, vështruar nga pikëpamja historike, përkundër faktit se në historinë e njerëzimit kurrë nuk ka patur ndonjë rast të tillë, përse atëherë nuk do ta pranoni jetën e zgjatur të njeriut i cili akoma është unikal në jetën tonë të përditshme?

Pyetëm, a thua vallë kjo është rastësi që vetëm dy njerëzve u është dhënë roli i pastrimit njerëzor nga prishja dhe më pas ndërtimi i sërishëm i tij (civilizimit), që do të thotë se u është dhënë jetë më e gjatë se e jona. I pari prej tyre është Nuhi (paqja qoftë mbi të!) i cili pati detyrën e tij në periudhën e hershme të njerëzimit. Në Kur'an thuhet se Nuhi (paqja qoftë mbi të!) jetoi në mesin e njerëzve nëntëqind e pesëdhjetë vjet. Roli i tij ishte që ta ndërtonte botën pas Përmbytjes së Madhe (Tufanit) nga e para.

I dyti është Mehdiu, i cili rolin e tij do ta ketë në të ardhmen dhe i cili në mesin e njerëzve jeton veçmë më shumë se prej një mijë vjetësh. Ai do ta ndërtojë botën përsëri nga e para në ditën e caktuar. Atëherë,

me të vërtetë do ta pranoni Nuhin i cili jetoi gati një mijë vjet dhe do ta refuzoni Mehdiun?

ÇUDIA DHE JETA E GJATË

Deri tani pamë se zgjatja e jetës njerëzore shkencërisht është e mundur. Por, ja të supozojmë se nuk është e mundur, se procesi i plakjes dhe i vdekjes është i pashmangshëm dhe as sot, e as në të ardhmen nuk mund ta kalojmë gjendjen e tyre vetjake. Çfarë do të thotë kjo? Kjo do të thotë se zgjatja e jetës njerëzore, siç është rasti me Nuhin dhe Mehdiun, është në kundërshtim me ligjet e natyrës, të cilat shkenca, megjithatë, falë mjeteve bashkëkohore përmes eksperimenteve e ka vërtetuar mundësinë e jetëgjatësisë. Kështu që, kjo zgjatje e jetës së njeriut të caktuar i cili duhet ta rivendosë porosinë e Zotit është shndërruar në çudi (mrekulli) e cila u kundërvihet zbatimit të ligjeve natyrore, përmes rrethanave të caktuara.

Megjithatë, kjo nuk është çudia e vetme e këtij lloji, e as që është e huaj për Islamin, i cili ngritet mbi themelet e Kur'anit dhe Synnetit. Aq më tepër, procesi i plakjes nuk është aq i komplikuar sa procesi i barazimit të temperaturës së dy trupave, ku trupi, i cili ka temperaturë më të lartë e përçon të njëjtën tek trupi tjetër me temperaturë më të ulët.

Kjo ka ngjarë në rastin e Ibrahimit (paqja qoftë mbi të!) ku e vetmja mënyrë për t'u mbrojtur jeta e tij ishte funksionimi i këtij procesi, ndaj edhe fjalët vijuese (të All'llahut të Madhëruar) iu drejtuan zjarrit në të cilin u hodh:

“Po Ne i thamë: ‘O zjarr, bëhu i ftohtë dhe shpëtim për Ibrahimin!’” (El-Enbija, 69)

Kështu që, Ibrahim (paqja qoftë mbi të!) nga zjarri doli i sigurt dhe i padëmtuar. Ekzistojnë edhe raste të tjera kur ka ardhur deri tek çrregullimi i ligjeve të natyrës, me qëllim mbrojtjen e ndonjë profeti apo Argumenti të All'llahut në tokë. P.sh. është rasti i çarjes së detit para Musait (paqja qoftë mbi të!); pastaj rasti i romakëve, të cilët ranë në huti duke menduar se e kanë gozhduar Isain (paqja qoftë mbi të!) (ata, në të vërtetë, kapën Jehudhën, i cili i ngjasonte për nga pamja Isait (paqja qoftë mbi të!)), apo rasti kur Muhammedi (paqja dhe bekimet All'llahut qofshin mbi të!) doli nga shtëpia e tij e rrethuar me ushtarë mushrikë-Kurejshë, të cilët me orë të tëra prisnin që ta sulmonin, por All'llahu i Madhëruar e fshehu nga sytë e tyre derisa ai kaloi përmes tyre. Të gjitha këto raste tregojnë se ligjet e natyrës në rastin kur është dashur të mbrohet individi të cilin All'llahu ka dashur ta ruajë, janë ndalur (çrregulluar ligjet e natyrës). Përse atëherë në këtë nuk do të kishim bashkëngjitur edhe procesin e plakjes dhe të veniturit?!

Nga kjo mund të përfundojmë, se kurdoherë, kur mbrojtja e jetës së Profetit (paqja dhe bekimet All'llahut qofshin mbi të!) varet nga lëshimi i ndonjë ligji natyror, kurse vazhdimi i jetës së tij është i domosdoshëm për

shkak të detyrës të cilën duhet ta kryejë, këtu ndërhyjnë përkujdesi i All'llahut të Madhëruar, duke e zgjatur procesin, me qëllim që detyra të mund të kryhet deri në fund. Nga ana tjetër, kur përfundon misionin e All'llahut, i zgjedhuri vdes me vdekje natyrore, ose si dëshmor (shehid), varet se si ia ka caktuar Zoti.

Kështu, gjendemi përballë pyetjes e cila është e pranishme në lidhje me pohimet e lartpërmendura: Si mundet që procesi i plakjes të ndryshohet? Si mund të vijë deri te prishja e lidhjeve të vendosura mes shfaqjeve natyrore? A thua kjo nuk është në kundërshtim me shkencën, e cila e ka zbuluar ekzistencën e atij ligji natyror, apo procesi dhe e ka përcaktuar atë raport, nëpërmjet rrugës eksperimentale të përfundimit?

Përgjigjja është si vijon: Shkenca e ka zgjidhur këtë problem duke hequr dorë nga ideja e domosdoshmërisë, të paktën sa u takon ligjeve natyrore. Për të sqaruar këtë, mund të themi që shkenca zbulon ligjet natyrore përmes hulumtimeve dhe eksperimenteve sistematike. P.sh. kur vjen deri te paraqitja e ndonjë dukurie natyrore pas së cilës pason tjetra, nga kjo nxjerrim përfundim mbi ligjin natyror i cili thotë: *Kurdoberë që vjen deri te paraqitja e një dukurie natyrore, pas saj rrjedhimisht pason edhe tjetra.*

Mirëpo, shkenca nuk këshillon që domosdoshmëria e raporteve në mes të dy dukurive të rrjedhë nga natyra e tyre, ngase domosdoshmëria është kusht i padukshëm, i cili nuk mund të tregohet me anë të eksperimentit apo mjeteve të hulumtimit shkencor. Ndaj, logjika e shkencës moderne (bashkëkohore) mëshon se ligji natyror, ashtu

siç e ka përcaktuar shkenca, nuk tregon në nevojën e raporteve të ndërsjella, por në lidhjen e pashkëputur në mes të dy dukurive. Por, kur ndodh çudia dhe dy dykuritë ndahen (veçohen), kjo nuk do të thotë se është prishur raporti i tyre i ndërsjellë.

Çudia, në aspektin e saj fetar është e kuptueshme më shumë nga pikëpamja e logjikës shkencore moderne, se sa nga pikëpamja klasike e shkaqeve të raporteve të ndërsjella. Ky përcaktim i vjetër ka konsideruar se në çdo rast, ku nga dukuria e parë, rrjedhimisht, pason tjetra, patjetër, duhet të ekzistojë raport i domosdoshëm i ndërsjellë në mes atyre dukurive, që do të thotë se është e pamundur t'i ndash. Falë logjikës bashkëkohore të shkencës, ky përcaktim është zëvendësuar me ligjin e raporteve të ndërsjella apo paraqitjen e njëpasnjëshme të të dy dukurive, pa supozimet mbi domosdoshmërinë e të padukshmes.

Në këtë mënyrë, çudia shndërrohet në gjendje të jashtëzakonshme, pa kundërshtimin e parimeve të domosdoshmërisë. Ajo përfundon së qeni diçka që nuk është e mundur.

Nën dritën e induksionit logjik të bazuar, pajtohem me konstatimin bashkëkohor sipas të cilit induksioni nuk tregon në ekzistencës e rastësisë së raporteve të ndërsjella mes dukurive. Ne mendojmë se ajo pohon ekzistencën e një lidhjeje zinxhirore mes tyre. Meqë ky komentim mund të formësohet në bazë të supozimeve të domosdoshmërisë subjektive ka mundësi të formohet edhe mbi supozimet e urta, të cilat Krijuesi i universit (All'llahu i Madhëruar) gjithnjë

i ka lidhur me njëra-tjetrën. Ndaj, e njëjta Urtësi, ndonjëherë, bën përjashtime, kështu që edhe ndodhin çudira. . .

NGA VJEN DËSHIRA PËR ZGJATJEN E JETËS

Tani do të shqyrtojmë pyetjen vijuese: Përse All'llahu i Lartë ka treguar kaq dëshirë t'ia zgjasë jetën këtij individit? Përse do të duhej të çrregulloheshin ligjet e natyrës vetëm e vetëm që të zgjatej jeta e tij? Përse udhëheqja në "Ditën e caktuar" i është dhënë atij, e jo një individit që do të lindte në të ardhmen dhe do ta merrte rolin e pritur?

Me fjalë të tjera: Çfarë dobie dhe çfarë motivi fshihet pas kësaj? Vërtet, shumë njerëz parashatrojnë pyetje të tilla, ndërsa akoma askush nuk është gati ta pranojë përgjigjen e Zotit. Ne besojmë se dymbëdhjetë imamët formojnë grupin e vetëm të individëve dhe se për asnjërin prej tyre nuk ekziston zëvendësim, përderisa njerëzit kërkojnë komente shoqërore të pozitës së tyre në lëminë e njohjes së të vërtetës, me qëllim kuptimin e asaj se deri në çfarë ndryshimesh të mëdha do të vijnë dhe se çfarë është e duhur për atë ditë të caktuar.

Nisur nga kjo, ne herë pas here, do t'i lëmë pas dore cilësitë, të cilat besojmë se duhet t'i kenë imamët

e pagabueshëm dhe parashtröjmë pyetjen:

Sa i përket ndryshimit në «Ditën e caktuar» dhe kuptimin e saj në bazë të përvojës dhe rregullave të jetës, a mund ta konsiderojmë jetën e zgjatur të prijësit të zgjedhur dhe të mbrojtur si faktor suksesi?

Kësaj pyetjeje mund t'i japim përgjigje pohuese, ngase për të ekzistojnë shumë shkaqe, ndër të cilat, përmendim:

E para, ky ndryshim i madh kërkön nga udhëheqësi vend të posaçëm shpirtëror, të mbushur me kuptimësi për sukses dhe për mospranimin e civilizimit të dhunshëm në luftë për të cilën është përgatitur.

Pra, Prijësi sa më i vetëdijshëm të jetë për të këqijat e civilizimit, kundër të cilave edhe lufton dhe sa më të qartë ta ketë se ajo është vetëm një shtresë (e hollë) pluhuri në shtegun e gjatë të ekzistencës së njeriut, do të jetë më i gatshëm nga aspekti psikik, për luftën, me qëllim zhdukjen e zullumit dhe qëndrimin të tij të paluhatshëm drejt fitores (triumfit) përfundimtar.

Ndaj, është e qartë, se madhësia e këtij pozicioni shpirtëror duhet të jetë me përmasat e mëdha të ndryshimit që të ketë mundësinë e duhur për ta çrrënjësuar civilizimin aktual të dhunës botërore. Sa më shumë që të ketë pengesa dhe civilizim të rrënjësuar thellë, aq më e madhe duhet të jetë pozita shpirtërore dhe duhet të ecet përpara me vendosmëri.

Meqë porosia e “Ditës së caktuar” është ndryshimi i përgjithshëm i botës së mbushur me padrejtësi dhe

vuajtje, atëherë është e natyrshme që individi, i cili duhet të çojë deri te kjo, duhet të ketë pozitë të lartë shpirtërore. Ai duhet të jetë ai, jeta e të cilit ta kapërcejë jetëgjatësinë e atyre të cilët janë të lindur në këtë botë dhe të rritur nën hijen (frymën) e civilizimit, kundër të cilit ai do të duhet të luftojë, me qëllim shkatërrimin dhe zëvendësimin e tij me qytetërim të ri, të ngritur mbi parimet e drejtësisë dhe të së vërtetës.

Secili që është rritur në civilizimin bashkëkohor, nuk mund t'u kundërvihet vlerave dhe mënyrave të të menduarit, të cilat mbisundojnë në botë, sepse ai hap sytë e tij vetëm që të shohë dallimet dhe specifikat ekzistuese të tij (civilizimit aktual) të cilat sa vijnë e zgjerohen. Në anën e kundërt të një individi të tillë, gjendet ai, fillimi i të cilit daton thellë në histori. Ai ka filluar të jetojë përpara se qytetërimi të shihte dritën (jetën). Ai ka parë se si embrioni i imët, i cili mezi duket, fillon të rritet dhe lëshon rrënjë në shoqëritë njerëzore, duke pritur momentin e duhur të lulëzimit. Ai është dëshmitar i zhvillimit dhe i lëvizjes së tij, ndonjëherë vetëm duke vështruar e ndonjëherë duke u kyçur në rrjedhë. Ky civilizim poshtë (në tokë) përparon dhe bëhet i madh, gradualisht, duke e marrë dominimin mbi fatet e njerëzve. Një njeri, i cili ka kaluar urtë dhe me kujdes përmes gjithë këtyre niveleve, duke e kundërshtuar këtë div (kundër të cilit duhet të luftojë) gjatë historisë, të cilën vetë e ka përjetuar dhe për të cilën nuk ka lexuar vetëm në libra, do të konsiderojë se

shkatërrimi i atij civilizimi është fati i tij qartë i përcaktuar dhe nuk do të sillet si Jean Jacques Rousseau (Zhan Zhak Ruso), i cili ishte i tmerruar me vetë faktin se Franca mund të ekzistonte pa mbret, pra, pa monarki (mbretëri) edhe pse ishte një ndër intelektualët e parë dhe filozof, i cili trajtonte situatën politike të kohës së vet. Rusosë, kjo i ndodhi ngase jetonte nën hijen dhe ndikimin e monarkisë.

Nga ana tjetër, ky individ (Mehdiu), fillimi i të cilit, i ka rrënjët thellë në histori, do ta ketë krenarinë historike, forcën dhe ndjenjën e fortë të dirigjimit të asaj me të cilën është i rrethuar, gjithë atë çka ekziston, lindur në periudhën e caktuar historike në të cilën është krijuar dhe pastaj do të zhduket, ashtu siç nuk ka qenë edhe përpara se të zhdukej në të kaluarën e largët apo të afërt. Historiku i cilitdo civilizim, sado gjatë që të ketë ekzistuar nuk paraqet asgjë tjetër përveçse një numër të caktuar ditësh në historinë e gjatë.

Po a thua në Kur'an nuk e kemi lexuar suren "El-Kehf" (suren e "Shpellës")? A nuk kemi lexuar për ata të rinj, të cilët All'llahu i ndihmoi, e të cilët iu kundërvunë pushtetarëve paganë; të rinj, të cilët ishin të vendosur dhe fare të paluhatsëm në luftë kundër atyre të cilët ishin kundër Tevhidit (Njëshmërisë së All'llahut) dhe mundoheshin ta ndalonin sundimin e politetizmit. Djelmoshat ishin të vetëdijsëm se dritaret e shpresave para syve të tyre ishin të mbyllura, ndaj edhe kërkuan strehim në shpellë, duke u lutur sinqerisht t'u ndihmonte

në gjetjen e rrugëzgjdhjes, meqë vetë nuk ishin në gjendje për një gjë të tillë. Nuk mund të kalonin përmes fakteve se gjërat e shtrembëruara të mbisundonin botën, zullumi të ishte përhapur gjithandej, si dhe, se çdokush, zemra e të cilit e aspironte të vërtetën, të ishte i persekutuar. A e dini se çfarë bëri All'llahu? I vuri në gjumë dhe në gjumë ndenjëntë treqind e nëntë vjet brenda në shpellë. Më pas, i zgjoi nga gjumi dhe i dërgoi në botë. Ndërkohë, gjatë kësaj periudhe (gjersa ata ishin në gjumë) kishte ardhur shkatërrimi i civilizimit, i cili, i kishte turbulluar me zullumin e tij dhe po i njëjti (civilizim) ishte shndërruar vetëm pjesë e historisë që nuk mund ta frikësonte më askënd. Djelmoshat u dërguan në botë me qëllim që edhe vetë të vërtetonin dhe të merrnin mësim se gjithçka që është e shtrembër, më në fund, të shkatërrohej.

Dhe vërtet, nëse këtë e panë qartë njerëzit e shpellës, me gjithë kuptimin e asaj mrekullie (që paraqiste befasi për to) e cila ua zgjati jetën për treqind vjet, atëherë, po e njëjta gjë është e mundshme edhe në rastin e Mehdiut, Prijësit të pritur, jetëgjatësia e të cilit ia mundëson që dragoi ta shohë shkurtabiqin, druri i lartë farën, kurse uragani erën e thjeshtë.

Me këtë, duhet të theksojmë, se përvoja deri tek e cila arrihet me anë të ndjekjes së të gjitha ndodhive të civilizimit të cilat ndërrohen mes vetes dhe me ballafaqim të tyre të drejtpërdrejtë me këto ndërrime, ka ndikim të madh në parapërgatitjen mendore dhe zgjerimin e horizonteve të tyre Prijësi i Pritur, ngase drejtpërdrejt

ballafaqohet me tradiatat e të tjerëve, dobësitë e tyre dhe fuqitë, si dhe, llojet e tyre të gabimeve.

Kjo gjithashtu, i jep aftësi t'i vështrojë sëmundjet shoqërore, plotësisht i vetëdijshëm për shkaqet dhe rrethanat historike të cilat sollën këto.

Aq më tepër që, kryerja e ndryshimeve, që është detyrë e Prijësit të Pritur, është ngritur mbi themelet e porosisë personale, e kjo është porosia e Islamit. Ndaj, është e natyrshme në këtë rast, të kërkojë që udhëheqësia e domosdoshme të jetë shumë afër burimeve të Islamit, që personi i zgjedhur të jetë i pavarur, i çliruar nga ndikimi i civilizimit, kundër të cilit do të luftojë në “Ditën e Caktuar”. Individu, i cili është lindur dhe rritur në të (civilizim), intelekti dhe ndjenjat e të cilit janë zhvilluar mbi bazat e tij, nuk do të ishte në gjendje, për shkak se, shpeshherë, një person i tillë nuk mund të çlirohet nga ndikimi dhe shprehitë e mbetura nga civilizimi në të cilin jeton, madje, edhe në qoftë se ky individ zgjidhet nga njerëzit që të udhëheqë, t'u prijë ndryshimeve të atij civilizimi.

Për shkak se Prijësi i Mbrojtur (Mehdiu) nuk mund të binte nën ndikimin e civilizimit, për ndryshimin e të cilit, është i përgatitur, e domosdoshme është që personaliteti i tij të jetë i formuar plotësisht në statet (zhvillimet) e civilizimeve të mëhershme, sipas parimeve

të asaj gjendjeje të zhvillimit të njerëzimit, në “Ditën e Caktuar” duhet të kenë udhëheqjen e tij.

SI ËSHTË I PËRGATITUR PRIJËSI I MADH?

Tani vjen pyetja e tretë: Si ka mundësi që Prijësi i caktuar të jetë i përgatitur për misionin e tij kur e dijme se me babain e tij, Imam Askeri-un, ka ndenjur vetëm pesë vjet, që paraqet periudhën e fëmijërisë, e cila nuk është e mjaftueshme për arritjen e pjekurisë? Ndaj, edhe pyesim: Në çfarë rrethanash erdhi deri te kjo arritje e madhe?

- Përgjigjja vijon: Mehdiu (Paqja qoftë mbi të!) ka qenë i caktuar si trashëgimtar i të atit, si prijës i myslimanëve, pra, ka qenë Imam, në kuptimin e plotë shpirtëror dhe intelektual të fjalës, që në periudhën e hershme të jetës së tij fisnike.

Për më tepër, Imamei (udhëheqësia) në vitet e hershme të jetës së tij, ekzistonte edhe më parë, siç ishte rasti me paraardhësit e tij (Paqja qoftë mbi ta!). P.sh në rastin e Imam Muhammedit, birit të Ali El-Xhevadit (Paqja qoftë mbi të!), kishte domethënie të vërejtur dhe praktike, për të cilën myslimanët ishin të vetëdijshëm dhe jetonin në përvojat e tyre me Imamët. Kështu, nuk mund të kërkojmë

argument më të mirë për drejtësinë dhe përhapjen e paraqitjes së Imametit, sesa përvoja e tërë bashkësisë. Këtë pyetje mund ta shpjegojmë në mënyrën vijuese:

1. Udhëheqja e Imamëve të Ehli-Bejtit (familjes së Profetit të nderuar) kurrë nuk ishte qendër e ndikimit dhe fuqisë që përcillet nga i ati te i biri me anë të trashëgimisë, nën përkrashjen e fortë të regjimit sundues, siç ishte me dinastitë e fatimitëve dhe abasitëve, por e kundërta: ato gjithmonë zgjidheshin nga admirimi që kishin njerëzit për ta, mbi bazën e bindjeve të arsyeshme (logjike) dhe shpirtërore mbi vlerën e imametit për udhëheqje në Islam.

2. Ky admirim, kjo dashuri e njerëzve ekzistonte që në periudhën e hershme të Islamit, e veçanërisht, u zgjerua në kohën e dy imamëve, Bakirit dhe Sadikut (Paqja qoftë mbi ta!). Shkolla, të cilën e udhëhiqnin këto dy imamë çoi në zhvillimin e madh në mbarë botën islame, duke i bashkuar qindra juristë (fukaha), teologë (mutekelimunë) dhe komentues të Kur'anit (mufesirë), si dhe, njerëz të ditur nga fushat e ndryshme të shkencave islame dhe njerëzore, të cilat dominonin në atë periudhë, kështu që Hasani, i biri i Ali El-Vashasë, tha: “Shkova në Xhaminë e Kufesë, ku gjeta nëntëqind shejhë, të cilët zëshëm flisnin: ‘Xhaferi, biri i Muhammedit, është në farefisni me ne...’”

3. Kjo shkollë dhe ajo pjesë e shoqërisë islame, të cilën e përfaqësonte, kishte, lidhje me përcaktimin e Imamit dhe aftësinë e tij për atë rol, me kriteret e caktuara në të cilat besonte dhe mbi të cilat bazohej, ngase konsideronte se individi nuk mund të vendosej si Imam, në qoftë se nuk

është më i ditur se mendimtarët e kohës së tij.

4. Kjo shkollë dhe ndjekësit e saj, për shkak të besimit të tyre në Imamet, besim, i cili nga ana e strukturave udhëheqëse konsiderohej linjë armiqësore, madje edhe nga pikëpamja intelektuale, ishin të gatshëm për sakrificë. Ky ishte shkaku që pushteti udhëhoqi disa fushata kundër kësaj shkolle, e si rrjedhojë, shumë ndjekës u vranë e u burgosën, kurse qindra të tjerë vdiqën qelive të errëta. Me këtë, u tregua se ata, të cilët besonin në imamet, me të vërtetë, ishin të gatshëm të sakrifkoheshin, ndërsa mbështetja e vetme të cilën e kishin, ishte afërsia e tyre me Allllahun.

5. Imamët nuk dëshironin të ishin të ndarë nga ithtarët e tyre. Kjo ndodhte vetëm atëherë, kur autoritetet i ndiqnin apo i burgosnin. Nga transmetimet mësojmë në lidhje me atë çfarë u ka ndodhur këtyre dymbëdhjetë imamëve, si dhe nga letrat, të cilat ata ua kanë dërguar bashkëkohësve të tyre; udhëtimet, të cilët i kanë ndërmarrë nga njëra anë, kurse nga ana tjetër, nga përfaqësuesit e tyre, të cilët mbërrinin në vende të ndryshme të botës Islame, si dhe nga vizitat të cilat shiitët u bënë imamëve të tyre në qytetin e shenjtë të Medines gjatë kohës së Haxhit.

Të gjithë këto faktorë tregojnë për lidhjen e pashkëputshme mes imamëve dhe ithtarëve të tyre, e cila është përhapur nëpër vise të ndryshme të botës islame, përkundër të gjitha dallimeve në klasa, përfshirë dijetarët dhe të tjerët.

6. Halifati, i cili ekzistonte në periudhën e Imamëve, i konsideronte ata (d.m.th. Imamët) kërcënim të madh

për ekzistencën dhe fatin e tij. Kështu, ofroi shumë mund në dobësimin e Imametit, sidomos aspektit të tij shpirtëror. Ekzistonte një dozë e madhe e padurimit, e cila, ndonjëherë, kur siguria e tyre personale ishte në diskutim, merrte përmasa të dhunës. Përndjekjet dhe vrasjet ishin të rëndomta për Imamët, përkundër neveritjes dhe pikëllimit që i nxiste në mesin e myslimanëve dhe ithtarëve, pa marrë parasysh dallimet klasore.

Në qoftë se i shqyrtojmë këto gjashtë pika, duke e ditur se të gjitha këto janë fakte historike, atëherë nuk ka vend për dyshim dhe nisur nga kjo, vijmë në përfundimin: Shfaqja e imametit në rininë e hershme është fakt, e jo iluzion, ngase imami, i cili u shfaq si i ri dhe shpall hapur se është udhëheqës shpirtëror dhe intelektual i bashkësisë myslimane në përgjithësi dhe të cilit po i jepet legjitimitet, me siguri që duhet të ketë jo vetëm dituri dhe njohje, por edhe horizonte të gjera dhe shkathhtësi në jurisprudencë, në komentim të fesë dhe të mësimave të saja. Në të kundërt, populli nuk do t'i besonte, e as që do ta konsideronte të aftë për udhëheqje shpirtërore.

Gjithashtu, duhet të kemi parasysh se Imamët ishin në pozita të caktuara, me anë të së cilave mund të mbanin lidhjen me ithtarët e tyre, në jetën dhe personalitetet e të cilëve kanë patur ndikim të ndryshëm.

A mendoni se mund të ndodhë që fëmija ta shpallë imametin (udhëheqjen shpirtërore), si dhe, ta ngrejë flamurin e Islamit, duke i njohur plotësisht ata që besojnë në të dhe ata të cilët janë të gatshëm të sakrifikohen pa menduar mbi gatishmërinë e tij dhe pa

shqyrtimin e paraqitjes së imametit në rini dhe vlerën e tij, si dhe, përcaktimin e veçorive dalluese të Islamit?

Tani paramendojmë se njerëzit nuk janë përpjekur ta parashikojnë situatën, atëherë, a do të ishte e mundur, që pas aq ditësh, muajsh, madje edhe vitesh, tërë çështja të kalonte pa hetuar dhe e vërteta të mos dilte në shesh, edhe pse ka ndodhur rëndom dhe gjithnjë takimi i ndërsjellë mes Imametit të ri dhe njerëzve të tjerë? A është e kuptueshme që vlefshmëria e mënyrës së të menduarit të atij djaloshi të ri dhe dituria e tij, pas një periudhe aq të gjatë të takimit të ndërsjellë kanë mundur të kalojnë pa hetuar?

Nëse supozojmë se ithtarët e imametit të Ehli-Bejtit (paqja qoftë mbi ta!) nuk do të ishin në gjendje të vinin deri tek e vërteta, përse halifatet, të cilat ekzistojnë nuk përipiqeshin ta zbulonin të vërtetën, në qoftë se ajo do t'u sillte dobi?

Asgjë nuk do të ishte më e lehtë se sa ballafaqimi me Imamin, i cili ishte fëmijë, akoma i papjekur në arsimin dhe mënyrën e të menduarit, gjë që është normale te të gjithë fëmijët e asaj moshe.

Asnjë plan nuk do të ishte më i suksesshëm se sa ai që fëmija t'u paraqitej ithtarëve të tij (shiuëve) dhe të tjerëve si i paaftë për imamet, pra, udhëheqjen shpirtërore dhe intelektuale.

Nëse është vështirë t'i bindësh njerëzit në atë se njeriu, në moshën dyzet apo pesëdhjetëvjeçare, i cili ka arsimim solid, nuk mund të jetë imam, atëherë kjo nuk do të ishte rast kur bëhet fjalë për fëmijnë e thjeshtë, pa marrë parasysh inteligjencën dhe vetëdijen e tij.

Gjithë kjo do të ishte më lehtë se sa mjetet e ndërlikuara të zhdukjes dhe të mundimit, të cilat, pushtetarët i kanë shfrytëzuar në të gjitha këto periudha.

I vetmi shpjegim për lojën që luajtën halifët e ndryshëm ishte fakti, se imameti në moshën e re ishte shfaqje e vërtetë, e jo vetëm ide dhe për këtë madje, ishin të vetëdijshëm. Historia na sjell një numër të madh transmetimesh për përpjekje dhe dështime, por nuk e përmend aspak situatën, në të cilën, paraqitja e imametit në moshën e re ishte vënë në shenjë pikëpyetjeje; situata që imami do të ballafaqohej me vështirësitë dhe mynxyrat që do t'i karakterizonin mundësitë dhe do të bënin që populli të kishte besim në të.

Në këtë kemi menduar kur kemi përmendur se imameti në rini është dukuri e vërtetë në jetën e Ehli-Bejtit (paqja qoftë mbi ta!), aq më tepër, që kjo është shfaqje që rrënjët i ka në Urtësinë e Zotit, e cila shtrihet përmes të gjitha porosive dhe udhëheqësve të Zotit. Mjafton të sjellim vetëm një shembull të udhëheqjes së hershme (të re) të Ehli-Bejtit (paqja qoftë mbi ta!) në rastin e Jahjas (paqja qoftë mbi të!), kur All'llahu i Madhëruar thotë:

“O Jahja, merre librin me shumë kujdes. Dhe ashtu, Ne i dhamë atij urtësi kur ishte fëmijë”. (Merjem, 12)

Si përfundim, udhëheqja në moshë të re është shfaqje e vërtetë në jetën e Ehli-Bejtit (paqja qoftë

mbi ta!), e kështu, nuk mund të ketë më vërejtje për udhëheqjen e Imam Mehdiut (Paqja qoftë mbi të!) e as për faktin se ishte shumë i ri kur e trashëgoi të atin.

SI MUND TË BESOJMË NË EKZISTENCËN E EL-MEHDIUT

Kjo është pyetja e katërt: Supozojmë se hipoteza mbi Prijësin e Caktuar; jetën e tij të zgjatur, si dhe, udhëheqjen e tij, pastaj largimin e heshtur, të gjitha këto janë të mundura, por nuk janë argumente të mjaftueshme për ekzistencën e tij. Ndaj, vërtet, në çfarë mënyre mund të besojmë në ekzistencën e Mehdiut?

A thua ndonjë rrëfim nga Libri mbi Profetin e nderuar ka qenë i mjaftueshëm që të na bindë plotësisht në ekzistencën e Imamit të dymbëdhjetë, përkundër veçantisë së këtij supozimi dhe përjashtimit të tij nga rregulli? Apo, si mund të tregojmë se Mehdiu është personalitet i vërtetë historik, e jo vetëm supozim, personalitet, për vërtetimin e të cilit, vetëdija ekzistuese e njerëzve kërkon lidhjen e rrethanave të ndryshme psikike?

Përgjigjia është: Ideja për Mehdiun si Prijës, Udhëheqës të pritur, i cili do ta ndryshojë botën për mirë,

është përmendur në disa hadithe të Profetit të nderuar - hadithe këto, të cilat flasin mbi Profetin (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) në përgjithësi dhe për Imamët e Ehli-Bejtit në veçanti. Të gjitha këto hadithe, pa asnjë dyshim, vërtetohen në shumë tekste. Unë mund të numëroj afro 400 hadithe për Profetin (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!), të cilët sot kanë mbërritur te ne me anë të ndihmës së vëllezërve tanë synnitë (p.sh libri mbi Mehdiun, të cilin e shkroi daja im i nderuar Es-Sejjid Saduddin Es-Sadri (All'llahu e bekoftë shpirtin e tij!), si dhe, një varg rrëfimesh mbi Imam Mehdiun nga ana e synnitëve dhe shiitëve, afro 6000 (p.sh libri « Muntehabul-Eser fi Imami eth-thani asher »). Përmbledhja e zgjedhur e rrëfimeve mbi Imamin e dymbëdhjetë, të cilin e ka shkruar Shejh Lutfullah Es-Safi), paraqet një numër jashtëzakonisht të madh.

Sa i përket mishërimit të kësaj ideje mbi Imamin e dymbëdhjetë (Paqja qoftë mbi të!) ne kemi mjaft arsyetime për të vërtetuar se pikërisht, ai është Prijës i zgjedhur (i shumëpritur). Argumentet në lidhje me këtë mund të ndahen në dy grupe:

- a) islame
- b) shkencore

Grupimi islam vërteton ekzistencën e Prijësit të pritur. Ndërsa, sa i përket grupimit shkencor, mund të tregojmë se Mehdiu nuk është vetëm mit apo supozim, por realitet i vërtetuar nga pikëpamja historike. Argumenti islam paraqitet përmes qindra haditheve mbi Profetin (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin

mbi tël) dhe Imamët e Ehli-Bejtit (Paqja dhe shpëtimi i Zotit qoftë gjithnjë mbi ta!); hadithe, të cilët tregojnë qartë se Mehdiu është i caktuar për Imam, se ai është një nga pasardhësit e Muhammedit (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi tël) dhe të Fatimesë (paqja e All'llahut qoftë mbi tël), si dhe atë, se ka dymbëdhjetë pasardhës të Profetit të nderuar.

Të gjitha këto rrëfime e kufizojnë idenë e përgjithshme duke e personifikuar me Mehdiun, Imamin e dymbëdhjetë të Ehli-Bejtit (paqja qoftë mbi ta!). Transmetimet janë shumë të zgjeruara në numër, edhe përkundër asaj se Imamët gjithnjë kanë qenë të kujdesshëm duke patur frikë në paraqitjen publike të këtyre gjërave, duke dashur që përmes kësaj t'i ruanin pasardhësit e drejtë nga vuajtjet apo kërcënimet e paparashikuara ndaj jetëve të tyre.

Mirëpo, numri i këtyre rrëfimeve nuk është shkaku i vetëm i vlefshmërisë së tyre, ngase krahas kësaj ekzistojnë cilësi të caktuara dhe veçori të cilat duhet të mbahen parasysh gjatë argumentimit të vlefshmërisë së tyre.

Ekzistojnë hadithe të Profetit (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi tël) mbi faktin se Imamë, halifë apo emirë, pavarësisht nga stili që është përdorur në hadith - gjithsej ka dymbëdhjetë. Disa shkrimtarë numërojnë më tepër se dyqind e shtatëdhjetë hadithe të marra nga libra të njohur, Tirmidhiu, Ebu Davudi dhe përmbledhja e Ahmed ibn Hanbelit. Këtu duhet ta kemi parasysh se Buhariu, i cili i ka mbledhur këto hadithe, njëkohësisht, ka

qenë bashkëkohës i dy Imamëve - Hadiut dhe Askeriut - që ka mjaft domethënie, ngase kjo tregon se hadithet janë të shënuara drejtpërdrejt nga Profeti (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!), përpara se të kuptohet domethënia e tyre dhe të realizohet ideja e Imamit të dymbëdhjetë. Kjo do të thotë se nuk ka vend për dyshim se hadithet e shënuara (të mbledhura) nuk kanë qenë nën ndikimin e “Imamit të dymbëdhjetë”, e as vështrim ndaj tij, ngase çdo hadith i tillë, i cili vjen nga Profeti (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) është një paralajmërim ose arsyetim i asaj që do të ndodhë në periudhën e mëvonshme historike. Ata nuk kanë paraprirë me paraqitjen e tyre, por, përkundrazi, në to gjithçka është shënuar në mënyrë të qartë dhe argumentuese. Këto hadithe vijnë nga ana e All'llahut të Madhëruar, shprehur nëpërmjet gojës së Profetit (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) dhe që përmbajnë çiltërsi, sinqeritet dhe besueshmëri. Muhammedi (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) ka thënë: “Pas meje do të ketë dymbëdhjetë imamë.”

Kjo fjalë e Muhammedit (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) u realizua vërtetë, duke filluar nga Imam Aliu, e duke përfunduar me Mehdiun. Ky është komentimi i vetëm i kuptueshëm i këtij hadithi të Profetit (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!).

Sa i përket argumentit shkencor, ai është i karakterizuar me përvojën, jetën në bashkësinë njerëzore, e cila ka zgjatur rreth shtatëdhjetë vjet, të cilën

ne e quajmë periudha e “Fshehjes së Vogël” (“Gajbetis-Sugra”). Për ta bërë këtë të qartë, do të japim në vazhdim një përshkrim të shkurtër.

“Fshehja e Vogël” shënon fazën e parë të Imametit të Prijësit të pritur (paqja qoftë mbi të!). Nga momenti i caktuar, kur e mori rolin e tij, qëndroi i fshehur nga bota e jashtme, larg nga gjithçka që ndodhte, por ama, përsëri i afërt ndaj gjithçkaje me shpirt dhe me zemër.

Gjithashtu, vlen të kemi parasysh edhe faktin se, nëse në çfarëdo rrethane do të ndodhte befasisht kjo fshehje, një gjë e tillë do të shkaktonte traumë në mesin e popullit që mund të besonte në Imamet, ngase ai është mësuar ta ketë imamin në çdo kohë dhe këshillat e tyre për zgjidhjen e problemeve të ndryshme. Ndaj, në qoftë se befas do të largohej, ithtarët e tij do të kishin ndjenjën e shkëputjes nga udhëheqësi intelektual dhe shpirtëror. Një ngjarje e tillë do të shpinte drejt jazit të madh, i cili do ta shkundte tërë strukturën dhe unitetin e saj. Kështu, ishte e domosdoshme që kjo fshehje të ndodhte gradualisht, me qëllim që populli të mësohej me të dhe gradualisht t’i përshtatej situatës së re.

Kjo ndodhi, kështu që Imam Mehdiu gjatë “Fshehjes së Vogël”, u tërhoq nga jeta shoqërore, duke qëndruar në kontakt me popullin dhe ithtarët nëpërmjet emisarëve të tij dhe shokëve të vet më besnikë, të cilët, ishin njëherazi lidhja në mes Imamit dhe atyre që besonin në drejtimin e tij.

Pozitën e përfaqësuesit të Imamit në këtë kohë e

kishin katër personalitete, të cilët populli i pranoi për shkak të frikës së tyre ndaj All'llahut të Madhëruar, devotshmërisë (takvallëkut) dhe sinqeritetit.

Ata ishin:

1. Osman ibn Said El-Amri,
2. Muhammed ibn Osman ibn Said El-Amri,
3. Ebul-Kasim El-Husejn ibn Ruhi dhe
4. Ebul-Hasan Ali ibn Muhammed Es-Samurri

Sipas kësaj renditjeje, ata kryenin edhe rolin e përfaqësuesit të Imamit (Paqja qoftë mbi të!). Kur një nga ta vdiste, tjetri menjëherë e trashëgonte, pasi që Mehdiu (Paqja qoftë mbi të!) ia jepte këtë detyrë.

Përfaqësuesi i Imamit e mbante lidhjen me shiitët dhe pyetjet e tyre ia drejtonte Imamit, duke u kthyer me përgjigjet e marra prej tij. Ndonjëherë ato ishin me gojë e shumë rrallë, të shkruara. Në këtë mënyrë, përmes kësaj lidhjeje të ndërmjetme, njerëzit në pamundësi për ta parë Imamin e tyre, gjenin kënaqësi dhe prehje të caktuar.

Gjatë shtatëdhjetë viteve në të cilat jetuan këto katër përfaqësues të Imamit, njerëzit mund të binin qartë në përfundim dhe të vërenin se edhe nënshkrimi dhe shkronjat ishin po të njëjtat. Përfaqësuesi i fundit i Imamit- Es-Samurri, shpalli se koha e “Fshehjes së Vogël”, në të cilën ishin caktuar përfaqësuesit-të cilët e mbanin lidhjen mes Imamit dhe popullit, përfundoi dhe se tani e tutje filloi periudha e “Fshehjes së Madhe”, në të cilën, nuk do të ketë më ndërmjetësues apo përfaqësues në mes të Imamit dhe shiitëve. Kalimi në këtë gjendje do

të thoshte se “Fshehja e Vogël” veçmë e kishte arritur synimin, ngase shiitët i kishte shndërruar në rezistentë ndaj traumës së madhe dhe jazin e gjerë, i cili do të rridhte si pasojë e kësaj, si dhe, ata (shiitët) iu përshtatën situatës së re të sapokrijuar dhe gradualisht u përgatitën ta pranonin idenë e përfaqësimit të përgjithshëm në emër të Imamit. Në vend të individit, i cili ishte përcaktuar ta përfaqësonte Imamin, tani filloi lidhja e përgjithshme e mishëruar në muxhtehidin e drejtë (dijetarin e aftë të sjellë gjykime në lidhje me disa pyetje), i cili ka peshë të thellë në çështjet fetare dhe ato të kësaj bote të myslimanët, kuptohet, pas kalimit të Imamit (Paqja qoftë mbi të!) nga “Fshehja e Vogël” në “Fshehjen e Madhe”.

Tani, besoj se mund të keni imazh të qartë mbi atë që diskutuam deri më tani, dhe të kuptojmë se Mehdiu është realitet të cilin e përjetoj një bashkësi njerëzore dhe i cili zgjati 70 vjet, duke u manifestuar nëpërmjet përfaqësuesve të Imamit, për të cilën askush nuk mund të dyshonte, se dikush gënjente apo luante me fjalë.

Po vallë, a mund të paramendoni se katër njerëz do të pajtoheshin si dhe të jetonin mbi bazat e një gënjeshtre si të ishte e vërtetë, e cila zgjati rreth shtatëdhjetë vjet; dhe, të mos ju dilte asgjë jashtë kontrollit dhe të mos bënin asgjë që t'i nxiste njerëzit të dyshonin tek ata; që asnjë lidhje e veçantë të mos ekzistonte mes atyre të katërve e që nëpërmjet asaj të fitonin besimin e të gjithëve dhe besimin në të vërtetën e asaj për të cilën thonin se jetonin?

Një fjalë e urtë e vjetër thotë: “Gënjeshtria i ka këmbët e shkurtra”. Edhe logjika e jetës vërteton se është e pamundur që gënjeshtria të ekzistojë në këtë mënyrë dhe përgjatë gjithë kohës të qëndrojë dhe përsëri ta ketë besimin e secilit.

Kështu, periudha e “Fshehjes së Vogël” mund të shqyrtohet si eksperiment shkencor, me anë të së cilit vërtetohet besueshmëria e faktit mbi ekzistencën

e Imamit, lindjen e tij, jetën dhe fshehjen, për të cilën është fshehur nga bota dhe akoma askujt nuk i është shfaqur.

PËRSE PRIJËSI NUK ËSHTË SHFAQUR ENDE?

Përse gjatë kësaj periudhe të gjatë, Prijësi nuk është shfaqur? Nëse vërtet është i përgatitur që ta kryejë detyrën e tij shoqërore, çfarë e ka penguar që të mos paraqitet gjatë periudhës së “Fshehjes së Vogël” (në vend që e njëjta të vazhdohet) apo pas saj, kur kushtet për çfarëdo lloj detyre shoqërore ishin më të lehta dhe më të thjeshta, kurse lidhjet mes udhëheqësit dhe njerëzve, falë vetë natyrës së “Fshehjes së Vogël”, ishin të tilla që mundësonin formimin e lëvizjes dhe fuqishëm realizimin e detyrës. Gjithashtu, pushteti i atëhershëm nuk kishte fuqi të tillë që ka pushteti i sotëm, e cila është arritur falë zhvillimit teknik dhe atij shkencor.

Përgjigjja është: Suksesi i çdo lëvizjeje e cila ka për synim ndryshimin shoqëror, është e lidhur me kushte të caktuara dhe rrethana objektive, pa të cilat, realizimi i tij është i pamundur.

Të gjitha këto ndodhi, të cilat vijnë si detyrim nga

Zoti, janë të shënuara me faktin se përmbajtjet e porosive nuk janë të lidhura me çfarëdo rrethane objektive. Meqë porosia nga e cila varet tërë veprimtaria është nga Zoti dhe meqë në të nuk kanë ndikim rrethanat objektive, por ajo, në të vërtetë mbështetet në to, vetëm në aspektin kohor, është dashur të kalojnë pesë shekuj të paditurisë (injorancës) derisa porosia e fundit i është dorëzuar profetit të fundit, Muhammedit (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!). Shkaku i kësaj është lidhja që duhet të ekzistojë në mes rrethanave objektive dhe atyre kryerëse. Ky ishte shkaku i vonesës, ndaj edhe bota (njerëzimi) priste shumë gjatë porosinë e Zotit.

Nga mesi i rrethanave objektive, të cilat kanë ndikim në pjesën kryerëse të ndryshimeve janë ata të cilat krijojnë klimë të favorshme për ndryshimin që duhet të ndodhë, gjersa të tjerat janë disa detaje që duhen për zhvillimin e po të njëjtut ndryshim.

P.sh në kryerjen e ndryshimeve që udhëhoqi Lenini në Rusi, faktor i rëndësishëm, i cili ishte i lidhur me të, ishte Lufta e Parë Botërore dhe rënia e fuqisë së carit të atëhershëm rus. Pikërisht këto, luajtën rol kryesor në krijimin e atmosferës së duhur për realizimin e saj (fjala është për revolucionin bolshevik të Tetorit të vitit 1917). Ekzistonin edhe faktorë të tjerë të cilët kishin ndikim të pjesshëm, nga të cilët po përmendim p.sh. shëndetin e Leninit gjatë udhëtimit dhe ardhjes në Rusi, pastaj gjatë Revolucionit, ngase po të ndodhte ndonjë e papritur në udhëtimin e tij, do të vinte deri te shtyrja (pezullimi) dhe

Revolucioni nuk do të shkonte rrjedhës së duhur.

Mirëpo, tradita e pandryshueshme e Zotit, në çdo mënyrë veprimi hyjnor të ndryshueshëm vazhdonte, kështu që, në pjesën zbatuese ajo gjithnjë mbështetej në rrethanat objektive të cilat krijojnë klimë të përgjithshme për sukses të saj.

Edhe pse All'llahu i Lartë mund t'i tejkalonte të gjitha pengesat dhe vështirësitë në rrugën e realizimit të porosisë të Tij, edhe pse atmosferën ekzistuese mund ta ndryshonte me mrekulli, Ai, megjithatë, zgjodhi rrugë tjetër, ngase sprovat dhe ndjenjat, të cilat e bëjnë qenien njerëzore të përsosur, kërkonin që detyra e Zotit të jetë e bërë dhe realizuar natyrshëm dhe në mënyrë objektive.

Kjo nuk e pengoi All'llahun e Lartë që, kohë pas kohe të ndërhynte, jo që ta karakterizonte me disa detaje klimën përkatëse, por që të mundësonte lëvizje të lehtë në të. Një rast i tillë ndodhi kur All'llahu i Madhëruar i ndihmoi profetët e tij në momentet e vështira, me qëllim ruajtjen e vetë Porosisë. Kështu, zjarri i Nemrudit u ftoh dhe Ibrahim (paqja qoftë mbi të!) nuk ishte më në rrezik. Pastaj, dora e tradhtarit mbeti e paralizuar (shtangur) dhe e humbi fuqinë për goditje me shpatë drejt dorës së Profetit (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!). Rast tjetër është kur fortuna e papritur i mori tendat e mosbesimtarëve dhe mushrikëve të cilët kishin rrethuar qytetin e Medines, në ditën e Luftës së Jevmul-Hendek. Mirëpo, të gjitha këto ndodhi nuk ishin asgjë tjetër përveç

ndihmës në çastet vendimtare, kur atmosfera ishte krijuar për realizimin e shkollave të ndryshimit në mënyrë natyrore dhe në pajtim me rrethanat objektive.

Nën dritën e këtij këndvështrimi mund ta shqyrtojmë pozitën e Mehdiut, me qëllim që të mund të vërejmë se mënyra e ndryshimit, për të cilën ai është përgatitur, siguron kushte përgjegjëse për përmirësim.

Gjithsesi, duhet të kemi parasysh se Mehdiu nuk është përgatitur për asnjë lloj roli shoqëror të kufizuar, e as për ndryshimin i cili do të realizohet vetëm në një vend të caktuar të botës. Roli të cilin All'llahu ia ka dhënë është gjithëpërfshirës me detyrën e ndryshimit të tërë botës dhe kthimin e njerëzimit nga errësira drejt dritës së drejtësisë. Për këtë ndryshim të madh nuk është e mjaftueshme të ekzistojë porosia dhe prijësi, ngase deri tek ndryshimi, do të kishte ardhur që në kohën e Profetit të nderuar. Por, për të (ndryshimin) nevojitet klimë e përshtatshme në tërë botën dhe atmosferë e përgjithshme e cila do t'i përmbushë të gjitha rrethanat e domosdoshme për realizimin e tij.

Nga pikëpamja njerëzore, do të duhej të merrnim parasysh ndjenjën që ka njeriu i civilizuar, pra, fakti themelor për krijimin e klimës së përshtatshme, me anë të së cilës hapet rruga për pranimin e porosisë së re dhe të drejtë. Kjo ndjenjë është rrënjësore në shumë drejtime civilizuese, nga ku njeriu del i stërngarkuar me refuzimin e asaj ekzistuese, ndaj edhe për shkak të kësaj, kthehesh drejt asaj që nuk e sheh dhe nuk e njeh.

Nga pikëpamja materiale, është e mundur që kushtet e sotme të jenë të favorshme për kuptimin e synimeve të porosisë në të gjithë botën, nga kushtet të cilat kanë ekzistuar në periudhat e mëparshme, siç është p.sh periudha e “Fshehjes së Vogël”; janë më të favorshme falë largësive më të shkurtra dhe vënies së lehtë të lidhjeve mes popujve të ndryshëm të botës, si dhe mjeteve disponuese të cilat i nevojiten organizatës qendrore për ta realizuar programin e saj të arritjes së nivelit të lartë të vetëdijes tek popujt e ndryshëm dhe edukimin e tyre mbi themelet e porosisë së re.

Megjithatë, ajo çfarë na u tregua, e që është fakt gjithsesi, është rritja e fuqisë ushtarake deri tek e cila mbërrihet gjithnjë kur është shtyrë paraqitja e Prijësit. Mirëpo, çfarë arrihet me këtë, nëse shpirti i njeriut ka përjetuar disfatë, madje edhe pse ai e ka atë fuqi, do të ballafaqohet në fund me shkatërrimin shpirtëror?

Me të vërtetë, historia dëshmon se edhe ekspeditat e vogla pushtuese kanë shkaktuar shkatërrimin e madh

të strukturës së mbarë qytetërimin. Kjo ka ndodhur sepse ajo ka filluar të shkatërrohet dhe ta humbasë besimin në ekzistencën e vet dhe në realitet.

A MUND TË KETË NJERIU NJË ROL TË TILLË?

Në radhë është pyetja vijuese: A mundet individi, sado i madh të jetë, të luajë një rol kaq të rëndësishëm? A thua nuk është i madh ai individ, të cilin e rrethojnë ndodhitë dhe që ballafaqohet me lëvizjet e tyre?

Kjo ide ka lidhje me pikëpamjen e veçantë në histori, sipas së cilës njeriu është vetëm faktor dytësor në rrjedhën e saj, kurse bazë është fuqia objektive me të cilën është i rrethuar. Në këtë pikëpamje, individi në rastin më të mirë-mund të jetë shprehje e mençur e saj.

Mirëpo, në kapitullin paraprak të këtij libri dhe librave të tjerë që i kemi botuar, këtë temë e kemi sqaruar, duke thënë se historia ka dy shtylla: e para është njeriu, kurse e dyta, fuqia materiale me të cilën është i rrethuar. Derisa fuqia materiale, kushtëzon prodhimtarinë dhe natyra ndikon mbi njeriun, ai gjithashtu, ka ndikim në to. Aq më tepër që, nuk ka argumente për supozimin se

ndodhitë fillojnë nga shkaqet materiale dhe përfundojnë me njeriun, përveç rastit kur ekziston një argument për këtë, ngase të dy faktorët ndikojnë tek njëri-tjetri në kohë. Ndaj, individi nuk e ka të domosdoshme t'u përmbahet rregullave të vendosura përgjatë historisë, veçanërisht nëse e marrim parasysh raportin e tij me Zotin, ngase Ai, si faktor përcaktues, merr pjesë në ndodhitë (ngjarjet). Kjo gjatë historisë u ka ndodhur të gjithë profetëve, e sidomos atij të fundit, ngase për shkak të lidhjes së tij me Zotin, Profeti Muhammed e mori vetë drejtimin e rrjedhës së historisë dhe filloi me zhvillimin e hovshëm të qytetërimit, që në rrethanat ekzistuese me të cilat ishte i rrethuar, në asnjë mënyrë nuk do të mund t'i realizonte (kuptohet, pa ndihmën e Zotit) ashtu siç edhe e përmendën në hyrjen "El-Fetva El-Vahida-së".

Ajo që ka arritur Profeti i Madh mund t'i ndodhë edhe Prijësit të Pritur, i cili vjen (rrjedh) nga loza e tij, ku ardhja e roli i të cilit, janë shpallur.

SI DO TË VIJË TE NDRYSHIMET NË DITËN E CAKTUAR?

Pyetja e fundit ndikon në shpjegimin e asaj se si fitorja vendimtare e drejtësisë do të vijë dhe çfarë fundi do të përjetojë shkatërrimi me të cilin Prijësi i pritur do të ballafaqohet.

Një pjesë nga kjo pyetje i përket diturisë për kohën dhe periudhën kur Mehdiu (Paqja qoftë mbi të!) duhet të paraqitet, si dhe, për mundësinë e veçorisë së supozimit dhe lidhjen e raporteve të cilat mund ta karakterizojnë atë periudhë. Kështu, do të mund të japim një tabelë në të cilën, do të ndodhin ndryshimet dhe shtegu në të cilin do të ecin.

Mirëpo, derisa nuk dimë asgjë për atë periudhë, rrethanat e saja, shkencërisht nuk mund të parashikojmë se çfarë do të ndodhë në “Ditën e Caktuar” edhe pse për këtë mund të supozojmë, por ama, në baza teorike e jo në ato të vërteta.

Në bazë të rrëfimeve të theksuara dhe ndryshimeve të mëdha, të cilat kanë ndodhur gjatë historisë ekziston një supozim themelor, të cilin mund ta marrim, e kjo është paraqitja e Mehdiut (Paqja qoftë mbi të!) pas zisë së madhe, e cila do të përfundojë me shkatërrimin dhe krizën e civilizimit. Ky jaz do të mundësojë që porosia të përhapet, kurse civilizimi shtypës (agresiv) të shkatërrohet.

Mirëpo, ky shkatërrim nuk është i rastësishëm, i cili në historinë e civilizimit njerëzor do të ndodhë rastësisht. Ky është rezultat i natyrshëm i kundërshtive të cilat kanë ndodhur në civilizimin, i cili është shkëputur nga All'lahu i Lartë, dhe që nuk është në gjendje ta arrijë pikën përfundimtare të rrugëtimit të vet, ndaj edhe për këtë do të digjet (shkatërrohet) duke mos lënë asgjë pas vetes. Pas kësaj do të shfaqet (paraqitet) drita e drejtësisë së Zotit në tokë.

DRITA E FUNDIT
Shogata
PARATHËNIE

Festimi madhështor, dinjitoz i pesëmbëdhjetë Sha'banit po përgatitet gjithkund.

Gjithçka është e zbukuruar. Gjithandej mund të shihen grupe njerëzish të gëzuar dhe të buzëqeshur, të mbushur plot me hare.

Dhe vërtet, a ekziston ditë tjetër të cilën njerëzit e festojnë me kaq përmallim dhe entuziazëm?

Pesëmbëdhjetë Sha'bani është dita që shiitët e festojnë si ditë të përmbushjes së porosive të profetëve të Zotit.

Kjo është dita në të cilën porosia e Islamit, Kur'anit, Hadithit dhe imamëve të pagabueshëm do të realizohet. Në ditëlindjen e tij, drejtësia e tij do të përfshijë edhe Lindjen edhe Perëndimin dhe ai (Mehdiu) nëpërmjet dorës së tij të fuqishme do t'i shkatërrojë shejtanët padëgjueshmërinë dhe mosbesimin (kufrin).

Në atë ditë pushteti i margaritarit të fundit të

All'llahut të Madhëruar do të vendoset në sipërfaqe të Tokës. Është ai, i cili do ta përfundojë luftën e gjatë mes të vërtetës dhe gënjeshtërisë. Paraqitja (shfaqja) e tij do të thotë fitore e të vërtetës dhe shkatërrim i gënjeshtërisë.

Është ai, i cili me ndihmën dhe vullnetin e All'llahut të Madhëruar do t'i mposhtë mësimet e dobëta dhe do t'i përmbushë synimet e Profetit të fundit Muhammedit (Paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin gjithnjë mbi të dhe mbi familjen e tij!)

Është ai, i cili do t'i zhdukë dallimet klasore mes të gjithë njerëzve në botë. Ai, të varfërve do t'ua mundësojë të shërbehen me begatitë e tokës dhe do ta bëjë që kjo t'ua mjaftojë.

Vala e madhe e begative (mirëqenies) dhe lumturisë do të shkaktojë (shpërthejnë) lot në sytë e njerëzve, kurse sytë e atyre që janë të mallëngjyer dhe të përvuajtur e që janë duke e pritur ardhjen e tij, do t'i mbushë me dritë.

Ideja mbi Mehdiun është besimi më themelor islam, të cilin do ta pranojë edhe ai, i cili ka njohuri të kufizuara (të pakta) mbi Islamin.

Meqë është obligim i çdo myslimani të dijë (ketë njohuri) mbi “Prijësin e Pritur”- imam Muhammed El-Mehdiun (Paqja qoftë mbi të!), këtu jemi përpjekur, edhe pse fare shkurt, të mësojmë historinë e shkurtër të besimit themelor dhe të paraqitet në pika të shkurtra jeta e Huxhxhetul- Hakku-t (Argumentit të Vërtetë të All'llahut).

Mbetemi me shpresë se kjo “përmbledhje” e varfër, si dhuratë modeste, do të pranohet nga ana e

“Solomonëve” të të gjithë kohëve!

15 Sha’ban 1396

LAJMET E MIRA

Nuk ka dyshim, se Kur’ani fisnik është Libri i All’lahunut dhe të gjithë myslimanët e botës e pranojnë dhe i ndjekin mësimet e tij.

Kur e hapim Librin (Kur’anin) dhe i shohim ajetet e tij, fitojmë një fotografi të qartë, e cila na rrëfen për ngjarje jo të rëndomta (të jashtëzakonshme) dhe dramatike që do të ndodhin në të ardhmen si dhe për fundin e botës.

Kur’ani fisnik thotë se misioni i Profetit të Islamit është që kjo fe e lartësuar (Islami) t’i mbisundojë të gjitha fetë tjera botërore dhe vërtet, një ditë kjo aspiratë e lartësuar do të plotësohet, ashtu siç është thënë edhe në Kur’anin fisnik.

« Ai (All-llahu) është që e dërgoi të Dërguarin e Tij me udhëzim të drejtë e të vërtetë, e për ta bërë që të dominojë mbi të gjitha fetë, edhe pse e urryen idhujtarët. » (Et-Teube, 33)

Libri hyjnor i Profetit të Fundit përmend se pushteti në tokë, në fund, do t'u takojë të drejtëve dhe atyre që besojnë në All'llahun e Lartë.

“... S'ka dyshim se toka është e All'llahut, ia lë në trashëgim atij që do nga robtë e Tij, (ndërsa) e ardhmja e lumtur është për të devotshmit”. (El-Ar'af, 128)

Toka e mbushur plot me amoralitet dhe injorancë, si një trup i pajetë, do të ringjallet me dritën e drejtësisë, ashtu siç është shënuar në Kur'an.

Në Kur'an, gjithashtu, lexojmë edhe këtë në vijim:

« Atyre nga mesi i juaj të cilët besuan dhe bënë vepra të mira All'llahu u premtoi se do t'i bëjë zotërues në atë tokë, ashtu siç i bëri zotërues ata që ishin para tyre dhe fenë të cilën Ai e pëlqen për ta, do ta forcojë, e në vend të frikës Ai do t'u dhurojë siguri. Ata më adhurojnë Mua e nuk më shoqërojnë asgjë... » (En-Nur, 55)

All'llahu i Lartësuar, gjithashtu, thotë:

“Ata duan ta shuajnë dritën e All'llahut me gojë të tyre, po All'llahu e plotëson (e përhap) dritën e Vet, edhe pse e urrejnë jobesimtarët”. (Es-Saff, 8)

Këto janë vetëm disa shembuj të shkurtër nga porositë e All'llahut në Kur'an. Me studimin e këtyre dhjetë ajeteve si dhe ajeteve të tjera, mund të vërejmë se porosia e Islamit do të përmbushet kur të vijë deri tek arritja e këtyre synimeve dhe aspiratave të

larta. Të gjitha synimet e trilluara dhe bestytnitë do të zhduken, vetëm Islami - feja e vetme dhe e vërtetë - do të mbesë dhe në të njerëzit do të besojnë edhe në Lindje edhe në Perëndim. Padrejtësia, poshtërimi dhe pabarazia do të zhduken dhe gjithkund do të vendoset drejtësia dhe barazia, të cilat janë ligj i krijimit të botës. Në të gjitha viset e botës do të vendoset superioriteti i halifëve të Zotit. Drita e udhëheqjes së All'llahut do të shkëlqejë, kurse toka do t'u takojë falënderuesve.

Por, Kur'anit fisnik sjell lajme të mira për ditën e cila do të vijë dhe të cilën të gjithë myslimanët e botës mezi e presin që të ndodhë.

Krahas Kur'anit fisnik, hadithet e Profetit të nderuar dhe thëniet e Imamëve të ndershëm janë thesari më i rëndësishëm dhe më i vlefshëm i mësimave islame. Për secilin mysliman detyrim i domosdoshëm është ndjekja dhe dëgjimi i thënieve të Profetit dhe Imamëve, sepse kjo është përmendur posaçërisht edhe në Librin e All'llahut të Lartësuar.

Në detin e madh të margaritarëve të thënieve islame, gjenden edhe porositë mbi Udhëheqjen e Drejtësisë, ku përmendet veçanërisht “Revolucioni Hyjnor” dhe Prijësi, i cili do të vijë deri te arritja e këtij “Revolucioni”.

Profeti i Islamit ka thënë:

“Edhe nëse do të kalonte koha e ekzistencës të botës dhe do të mbetej vetëm edhe një ditë deri në

Ditën e Kijametit, All'llahu do ta zgjaste atë ditë aq sa do të nevojitej deri tek ardhja e sundimit të atij që do të vijë nga familja ime dhe do të ketë emrin tim (Ebul-Kasim). Ai pastaj do të bëjë që paqja dhe barazia të mbisundojë botën, ashtu siç dikur në të mbisundonte padrejtësia dhe tirania, para tij”.⁽¹⁾

Përmbajtja e kësaj thënieje të çmuar, zbulon para së gjithash, lajmet e mira dhe i paralajmëron njerëzit për SUNDIMIN E DREJTË, realizimin e Premtimeve të Zotit, që përmendet në burimet e shumta shiite dhe synnite.

Në një thënie tjetër, Profeti i nderuar ju drejtua Emirul-Mumininit, Ali ibn Ebu Talibit me fjalët:

“Do të ketë dymbëdhjetë Prijës (eimme) pas meje, nga të cilët, i pari je ti o Ali, kurse i fundit do të jetë “Mbështetësi” (El-Kaim), i cili me mëshirën e All'llahut të Lartë, do të mbisundojë edhe në Lindje edhe në Perëndim.”⁽²⁾

Imamët e ndershëm në disa thënie i përkujtojnë njerëzit në rëndësinë (peshën) e premtimit të Zotit dhe Sundimin e Imamit të dymbëdhjetë, duke folur se vepra e më madhe është pritja e Shpëtimtarit të Madh dhe se ata të cilët e bëjnë këtë dhe i janë besnikë atij, janë njerëzit më të mirë dhe më të dashur. Do të ishte e mjaftueshme që këtu të përmendim, p.sh, vetëm disa nga këto thënie (rrëfime):

⁽¹⁾ “Muntehabul-Eser”, Lutfull-llah Safi Gulpajigani, pjesa e tretë, kapitulli 1.

⁽²⁾ Ibid, pjesa e parë, kapitulli 4.

- 1) Imam Hasan El-Muxhteba luftoi kundër dyfytirëshit-Muavijut, i cili nëpërmjet ndihmës së mëkëmbësit të tij ia doli që t'i gënjejë miqtë e Imamit, ndaj ata edhe e braktisën Imamin. Nisur nga kjo, Imami ishte i detyruar të bënte marrëveshje paqeje me Muaviun, sipas së cilës detyrimet e Muaviut ishin kryerja e disa detyrave dhe përmbajtja për caktimin e zëvendësit dhe largimi nga luftimet e mëtejshme. Ndonjëherë, Imami (Hasani, biri i Aliut) e shfrytëzonte rastin dhe u tregonte njerëzve për gabimet dhe veprat jo të drejta të Muaviut.

Ndërkohë, disa njerëz të paditur filluan ta kritikonin Imamin për shkak të marrëveshjes së paqes të bërë me Muaviun! Imam Hasani (Paqja qoftë mbi të!) ua shpjegoi njerëzve rolin e Imamit dhe udhëheqësit dhe domosdoshmërinë e dëgjimit të çdo urdhri të tij pa parashtrimin e asnjë pyetjeje. Pastaj ua shpjegoi sundimin e Imamit të dymbëdhjetë, duke u thënë:

“A nuk e dini se secili prej nesh (imamëve) ka përgjegjësi që nga shtypësi (tirani) i kohës së tij të kërkojë betimin për besueshmëri, përveç “Mbështetësit” (El-Kaim) pas të cilit është Shpirti i All’llahut (Isa); All’llahu i Plotfuqishëm lindjen e tij (Imamit të dymbëdhjetë) do ta ruajë si fshehtësi nga disa njerëz dhe nuk do t’ua mundësojë që ta shohin. Kur të shfaqet, Ai nuk do të ketë nevojë ta pranojë betimin prej askujt. Ai është pasardhësi i nëntë i nipit

tim Huseinit, djalit të princezës, robëreshë. All'llahu i Plotfuqishëm do ta zgjasë periudhën e tij jetësore gjatë fshehjes, Ndaj Ai kur do të paraqitet, do të duket si njeri i moshës dyzetvjeçare dhe njerëzit do të mësojnë nga kjo se All'llahu, vërtetë ka pushtet mbi të gjitha gjërat".⁽¹⁾

Imam Xhafer Es-Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) në pyetjen që i bëri një nga ithtarët e tij, u përgjigj:

“Imami që mua do të më trashëgojë do të jetë djali im Musai, kurse Imami i Pritur do të jetë Muhammed ibn Hasan ibn Ali ibn Muhammed ibn Ali ibn Musa”.⁽²⁾

Po të njëjtit Imam (Xhafer Es-Sadikut) i përkasim edhe këto fjalë, të cilat shpesh i përsëriste: “Çdo grup pret ndonjë udhëheqësi, kurse ne presim udhëheqjen (sundimin), i cili do të vendoset kur të vijë fundi i botës”.

Imami i shtatë fisnik Musa ibn Xhaferi (Paqja qoftë mbi të!) në përgjigjen ndaj pyetjes së njërit prej shokëve të tij se a është ai “El-Ka'im bil Hakk” (“Ai, i cili është mbështetur në të vërtetën) tha:

“Po unë jam El-Ka'im bil-Hakk, mirëpo ai Ka'im që do të vijë t'i largojë të gjithë armiqtë e All'llahut në tokë dhe ta mbushë tokën me barazi dhe drejtësi do të jetë pasardhësi im i pestë. Për arsye se do të ketë frikë për jetën e tij, shumë gjatë do të jetë i fshehur dhe në atë

⁽¹⁾ Ibid, pjesa 2, kapitulli 4.

⁽²⁾ Ibid, pjesa 2, kapitulli 21.

⁽³⁾ El-Aëmalî, Esh-Shejh Es-Sadik, f. 489

periudhë (fshehjeje) do të ketë grupe njerëzish të cilët do ta refuzojnë, por edhe grupe të cilat do të besojnë fort në të.”; Dhe më pas, shtoi:

“Qofshin të bekuar pasardhësit tanë (shiiët), të cilët gjatë periudhës së fshehjes (gajbetit) të Imamit të Fshehur do ta mbajnë pushtetin tonë (velaje) dhe do të qëndrojnë larg nga armiqtë tanë. Ata e kanë pranuar udhëheqjen tonë, ndërsa ne jemi të kënaqur me përkushtimin e tyre. Prandaj ata janë të bekuar. Betohem në All’llahun se ata do të jenë me ne edhe në Xhennet”.⁽⁴⁾

4) Në fund, duhet të përmendim Imamin e njëmbëdhjetë Hasan El-Askeriun (Paqja qoftë mbi të!) i cili ka thënë: “Shoh se pas vdekjes sime në mesin tuaj do të mbretërojnë dallimet në lidhje me Imamin pas meje. Ai që pranon imamë pas Profetit të nderuar dhe që mohon birin tim, është njëlloj si ai, i cili i pranon të gjithë profetët, por jo të fundit, Profetin Muhammed (Paqja dhe bekimet e All’llahut qofshin mbi të dhe familjen e tij!). Ndërsa, kush e mohon Profetin e All’llahut, Muhammedin, i ka mohuar të gjithë profetët e tjerë të All’llahut të Madhëruar sepse të respektuarit e të fundit prej nesh (imamëve) është njësoj si respektimi i të parit, kurse nëse e mohon të fundit, e ke mohuar edhe të parin.

Por, kujdes! Djali im do të jetë i fshehur gjatë një periudhe ku njerëzit do të dyshojnë përveç atyre të cilët

⁽⁴⁾ “Isbetul-hudat”, Esh-Shejh Hurr El-Aemali, vëllimi 6, f. 417

⁽⁵⁾ Ibid, f. 427

All'illahu i Madhëruar do t'i mbrojë".⁽¹⁾

Thëniet e Profetit të nderuar dhe imamëve të pagabueshëm lidhur me këtë parim fetar të rëndësishëm janë të shumta, kështu që, neve na paralajmëron mirë për këtë. Mund të thuhet se në përmbledhjet shiite numri i rrëfimeve në lidhje me tematikën e imametit janë më të shumta.

Shqyrtimi i udhëheqjes së Imamit të dymbëdhjetë, sundimit të tij dhe gjithçka që ka të bëjë me të, vjen menjëherë pas trashëgimisë së Imam Aliut, Prijësit të besimtarëve (Emirul-Mumininit) (Paqja qoftë mbi të!). Ekzistojnë qindra rrëfime të tilla, të cilat janë të përmbledhura si në burimet shiite ashtu edhe në ato synnite.⁽²⁾ Një numër i madh dijetarësh myslimanë nga të gjitha drejtimet, kanë bërë libra me këtë temë.⁽³⁾ Madhësia e tyre arrin deri në dhjetë vëllime.

Vitet e udhëheqjes së Imamëve kalonin bashkë me tiraninë e sundimtarëve të cilët ishin bashkëkohës të tyre, deri tek udhëheqja e Imam El-Askeriut (Paqja qoftë mbi të!). Ky imam fisnik jetoi në rrethana mjaft të

⁽²⁾ Disa nga këto transmetime janë tubuar në librin mjaft të vlefshëm "Muntehabul-Eser-fi Imami eth-thani asher alejhisselam", nga Lutfulla Shafi Gulpajigani.

⁽³⁾ Indeksi i shkurtër i këtyre librave mund të gjendet në librin "En-Nexhmus-Sakib", të Mirza Husejin Tabersit.

vështira, duke u shfaqur pak në tubimet publike. Djali i tij i dashur, i cili është argument i fundit i Zotit, ishte i fshehur nga sytë e të huajve deri në vitin 260 sipas hixhretit, kur shkëlqyen rrezet e qenies së tij, ndërsa të gjitha shikimet ishin të kthyera nga Imam Mehdiu.

LINDJA E IMAM MEHDIUT

Në agimin e pesëmbëdhjetë Sha'banit të vitit 255 sipas hixhretit, mbërriti shkëlqimi i fuqishëm në formën e njeriut, i cili u bë burim i ekzistencës së Gjithësisë.

Më në fund u përmbush premtimi i Zotit dhe lindi Imam Mehdiu (Paqja qoftë mbi të!), përkundër të gjitha përpjekjeve të atyre që nuk e praninin.

Kjo është një nga çudirat historike që emevitët, abasitët dhe kundërshtarët e tjerë të Imami të bekuar, orvateshin që ta shuanin këtë dritë të Zotit, por që përjetuan dështim total.

Fisi i tmerrshëm dhe tiran i Beni Abbasëve, dëgjoji se Imami i dymbëdhjetë shiitë do ta vendosë sundimin e drejtë dhe do ta sundojë gjithë botën, ndërsa padrejtësia do të shkatërrohet që nga themelet.

Për të ndaluar këtë ndodhi, filluan t'i mundonin shiitët dhe të derdhnin gjakun e tyre me sa kishin fuqi. Për gjendjen në të cilën ndodheshin shiitët, për vuajtjet dhe torturat e tyre, mund të mësohet më së miri në librat që trajtojnë këtë tematikë.⁽¹⁾

Në vitin 235 sipas hixhretit, Mutevekkili, halifi abasid, urdhëroi që Imami i dhjetë Muhammed El-Hadi (Paqja qoftë mbi të!) dhe familja e tij, të transferoheshin nga Medina në qytetin e Samarrës, ku ishte selia e pushtetit të tij, me qëllim që të mund t'i kishte gjithnjë nën mbikëqyrje.⁽²⁾

Ngjashëm me këtë, halifi abasid Mu'temidi, faraoni i kohës së vet, i frikësohej djalit të Imam Hasan El-Askeriut (Paqja qoftë mbi të!). Kështu, formoi një grup spiunësh, detyra e të cilëve ishte që ta vizitonin shpesh shtëpinë e Alevijjinëve e veçanërisht, shtëpinë e Imam Hasan El-Askeriut (Paqja qoftë mbi të!) që, në qoftë se do të lindte fëmijë (djalë), të mund ta mbytnin menjëherë.⁽³⁾

Ky kërkim ndaj Imam Mehdiut, u forcua, veçanërisht, pas vdekjes së Imam Hasan El-Askeriut (Paqja qoftë mbi të!). Shkaku ishte se të gjithë e dinin se atë ditë Udhëheqja e Zotit (imameti) i qe besuar Imamit

⁽¹⁾Shih në librin "Mekatil Et-talibijin", nga Ebul-Ferxh Isfahani, i cili është leksion i të përvuajturve, martirëve të Ali ibn Ebu Talibit, (Paqja qoftë mbi të!) deri në vitin 313 sipas hixhretit.

⁽²⁾ "Isatul-Vasije", nga Ebul-Hasan Ali ibn El-Husejn El- Mes'udi, f. 435(3) El-Kafi "Kitabul-Huxhxe", pjesa mbi lindjen e Ebi Muhammed El-Hasan ibn Aliut; (Paqja qoftë mbi të!) nga Muhamed ibn Jakub El-Kulejini.

të dymbëdhjetë, i cili do të mbisundonte në botë.

Shejh Saduki, dijetar i shquar shiit, shkruan në “Kemaluddinë”:

“Kur trupi i Imamit të ndershëm Hasan El-Askeriut u varros e njerëzit u shpërndanë, halifi dhe shokët e tij, filluan të kërkonin djalin e tij të vogël dhe e kontrolluan shtëpinë me kujdes”.⁽⁴⁾

Shejh Mufidi, gjithashtu, dijetar eminent shiit, shkroi në “Irshad”: “Kur Imam Hasan El-Askeriut u shpërngul në Ahiret, halifi i atëhershëm kërkonte djalin e tij, ngase besimi shiit në imamet ishte i njohur dhe dihej gjithashtu, se shiitët prisnin ardhjen e tij madhështore”.⁽⁵⁾

Mu’tedidi, një ndër halifët e ashpër abasid, i cili sundoi nga vitet 279 deri në 289 sipas hixhretit, papritur, vendosi ta shpërngulte tërë familjen El-Askeri, kur dëgjoi (kuptoi) se kanë kaluar më tepër se njëzet vjet nga lindja e djalit të Imam Askeriut (Paqja qoftë mbi të!) dhe se ai akoma ishte gjallë (jetonte), përkundër përpjekjeve të paraardhësve të tij për ta mbytur.

Një nga oficerët e Mu’tedidit ka thënë: “Mu’tedidit, mua dhe dy të tjerëve na urdhëroi që t’i hipim kuajve dhe të niseshim në drejtim të Samarrës, madje të mos ndaleshim as edhe gjatë kohës së namazit. Na e dha adresën e Askeriut dhe na urdhëroi të futeshim në

⁽⁴⁾“Kemaluddin”, nga Shejh Es-Saduki, vëllimi 1, f. 101

⁽⁵⁾ “Irshad”, nga Shejh El-Mufidi, pjesa mbi vdekjen e Ebi Muhamed El-Hasan ibn Aliut (Paqja qoftë mbi të!)

shtëpinë e tij pa marrë leje prej tij, si dhe, t'ia sillnim kokën e atij që do ta takonim aty”.

Në të vërtetë, ata nuk e kuptuan se po e njëjta fuqi e cila e mbrojti Imamin nga halifët e mëparshëm, do ta mbronte edhe tani, sepse:

“... All'llahu nuk do tjetër, veçse ta përsosë dritën e Tij, ndonëse jobesimtarët e urrejnë”. (Et-Teube, 32)

Dhe vërtet, sa akt i paparamenduar dhe mendjelehtë ishte kyl Nëse ekziston vullneti i Zotit, a mundet njeriu të rebelohet dhe të luftojë kundër tij? A thua vallë është e mundur që premtimet e All'llahut të Madhëruar të mos realizohen? Apo, a është e mundur që dëshirat e tiranëve që luftojnë kundër Urdhrave të Zotit të mos shkatërrohen?

Mos vallë nuk është e mahnitshme që All'llahu i Plotfuqishëm shumë herë më parë e ka treguar fuqinë e Tij dhe njerëzit pas kësaj do të duhej të dinin se, nëse Ai dëshiron që t'i japë pushtet dhe fuqi robit të tij të zgjedhur, si dhe, ta shkatërrojë mosbesimin (kufrin) dhe politeizmin përmes tij, askush në këtë botë nuk mund ta ndalojë?

Fatmirësisht, një rrëfim i ngjashëm është përmendur në Kur'anin fisnik. Faraoni, sundimtari i lartë i Egjiptit, i cili kishte fuqi dhe krenari, pohonte për veten e tij se është Zot. Ai vendosi t'i mbyste të gjithë foshnjet meshkuj të fisit Benu Israil, sepse dëgjoji se në mesin e tyre kishte lindur ai që do ta shkatërronte mbretërinë e tij.

E derdhi gjakun e të pafajshmëve, ndërsa shumë

njerëz i shpërnguli dhunshëm nëpër vise të panjohura; mirëpo, në rrëfimin e mëposhtëm të nxjerrë nga Kur'anin fisnik, do të shohim se si All'llahu i Gjithfuqishëm e ktheu Profetin e Tij dhe si nëpërmjet vullnetit të Zotit, e mbrojti Musain (paqja qoftë mbi të!), kurse Faraonin e shkatërroi. All'llahu në Kur'anin fisnik thotë:

“Ne nënën e Musait e këshilluam: T’i japësh gjji atij, e kur të kesh frikë për të, atëherë atë hidhe në lumë, e mos u frikëso, as mos u pikëllo, se Ne do ta kthejmë ty atë dhe do ta bëjmë nga të dërguarit. E atë e gjeti familja e faraonit, kështu që në fund ai iu bë atyre armik e dëshpërim. Vërtet, Faraoni, Hamani dhe ushtria e tyre ishin kundërshtarë (gabonin me qëllim). Gruaja e Faraonit tha: “Shpresë gëzimi për mua dhe për ty, mos e mbytni atë, ndoshta do të na sjellë dobi ose do ta adoptojmë për fëmijë”. Pra, ata nuk e dinin vazhdimin. Zemra e nënës së Musait agoi e zbrazët (kur kuptoi se ka rënë në duar të Faraonit) dhe gati të zbulojë atë (fëmijën), sikur të mos ia forconim Ne zemrën e saj që të bëhet e bindur (në premtimin e All'llahut). E ajo i tha motrës së saj: “Gjurmoje atë!”, kurse ajo e shikonte atë prej së largu dhe ata nuk e hetonin (se ishte motra e tij që e përcjell). Ndërsa, Ne ia patëm ndaluar atij më parë thithjen e gjirit, e ajo (motra e Musait) tha: “A doni t’ju tregoj për një familje që do të kujdeset për të dhe që do të jenë të sinqertë ndaj tij? Dhe ashtu, atë e kthyen te nëna e vet që ajo të jetë e kënaqur e jo e pikëlluar dhe që ta kuptojë ajo

se premtimi i All'llahut është i vërtetë e i sigurt, por shumica e tyre nuk e dinë". (El-Kasas, 7-13)

All'llahu do ta mbrojë argumentin e Tij (Huxhxhetin) dhe do t'i përmbushë premtimet dhe udhëzimet e Tij, sepse vendimi i Tij bazohet në kryerjen e tyre, edhe pse shumica e njerëzve këtë nuk e dinë.

A thua All'llahu me Fuqinë e Vet, do ta mbronte profetin Musa (paqja qoftë mbi të!) i cili ishte profet vetëm i një populli dhe fisi, kurse Imamin e të gjithë kohëve (Imami Zeman) do ta linte në duart e Mu'temidit dhe Mu'tedidit?

A thua All'llahu do ta mbronte Musain (paqja qoftë mbi të!) derisa ishte në dallgët e furishme të lumit, kurse Imamin e të gjitha kohëve të mos e siguronte, i cili ishte në shtëpinë e babait të vet Imam Hasan El-Askeriut?

A thua All'llahu do ta mbronte profetin Ibrahim (paqja qoftë mbi të!) (rrëfimi i të cilit është përmendur në Kur'an) në mes të zjarrit përcëllues, kurse margaritarin e fundit të pasardhësve të Profetit (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) të mos e mbronte nga mendjemadhësia dhe urrejtja e halifëve abbasidë?

Me të vërtetë, në çfarë mënyre mendojnë dhe gjykojnë njerëzit mendjelehtë?

Në agim, në mes të muajit Sha'ban të vitit 255 sipas hixhretit, Imam Hasan El-Askeriu vështoi fytyrën qiellore të shkëlqyeshme, të birit të tij, i cili duhet t'i përmbushte të gjitha Premtimet dhe Udhëzimet e Zotit.

Nuk kaluan më shumë se tri ditë pas lindjes së tij, kur Imami i njëmbëdhjetë e mori djalin e bekuar dhe duke ua treguar shokëve të tij tha:

“Pas meje ky do të jetë zotëria juaj dhe pasardhësi im dhe ky është **Mbështetësi** (El-Kaim), ardhjen e të cilit të gjithë do ta presin. Kur toka të jetë plot me padrejtësi dhe tirani, ky do ta mbushë me paqe dhe drejtësi”.⁽¹⁾

Kur djali i tij lindi, Imami i njëmbëdhjetë u tha disa shokëve të tij:

“Tiranët kanë thurur komplete që të më vrasin, me qëllim që të mos lindë djali im, por a e shihni tani sa i fuqishëm është pushteti i të Gjithëfuqishmit”.⁽²⁾

Imam Hasan El-Askeri (Paqja qoftë mbi të!) porositi dhjetë mijë funta bukë dhe mish dhe urdhëroi t’u ndaheshin njerëzve të fisit Benu-Hashim, që në këtë mënyrë, ta shënonte lindjen të rëndësishme. Kjo detyrë e rëndësishme, i qe besuar Osman ibn Saidit, i cili e kreu këtë në mënyrën më të mirë.

Që nga fillimi Imam Hasan El-Askeri (Paqja qoftë mbi të!) e fshihte djalin e tij nga të panjohurit.

Lexoni me vëmendje fjalët e Shejh Mufidit, nga të cilat, cituam: “Imam Hasan El-Askeriu (Paqja qoftë mbi të!) e përgatiti udhëheqjen e vërtetë për djalin e tij.

Lindjen e tij e ruajti si sekret, sepse jetonte në

⁽¹⁾ “Jenabiul-Mevedde”, nga Sulejman ibn Ibrahim El-Kanduzi El-Hanefi, f. 60

⁽²⁾ Es-Sejjid ibn Tavus, citat nga Hasan El-Askeri (Paqja qoftë mbi të!).

kushte të rënda, kur halifët gjithnjë kërkonin djalin e tij dhe me kujdes ndiqnin gjithçka që Imam Askeriu punonte. Shkak i tillë ishte përhapja e besimit shiit mbi paraqitjen e Imam Mehdiut (Paqja qoftë mbi të!) ndaj halifët prisnin që kjo të ndodhte. Imam Hasan El-Askeriu (Paqja qoftë mbi të!) nuk e tregonte djalin e tij, ndaj armiqtë nuk mund ta njihnin pas vdekjes së të atit. ⁽¹⁾

Edhe pse armiqët dhe kundërshtarët e Imam Mehdiut nuk dinin asgjë për të, shiitët e sinqertë mblidhnin lajme të reja mbi këtë ngjarje të rëndësishme (të gëzueshme).

Disa nga ato Imam Askeriu i njoftoi nëpërmjet letrave. Njëri nga shiitët e vërtetë, Ahmed ibn Is'haku pranoi një letër, të cilën e kishte shkruar vetë Imam Askeriu, në të cilën thuhet: “Më ka lindur djalë. Prandaj, ruaje këtë sekret dhe lajmëroji vetëm kushrinjtë e tu të afërt dhe miqtë e veçantë.” ⁽²⁾

Disa shiitë e vizitonin Imam Askeriun (Paqja qoftë mbi të!), me qëllim që ai vetë t'ua tregonte Imamin e dymbëdhjetë - Mehdiun, i cili do të ishte prijësi i tyre. Ebu Omeri dhe Ahvazi rrëfejnë: “Ebu Muhammedi (Imam Hasan El-Askeriu (Paqja qoftë mbi të!)), na e tregoi djalin e tij (Imamin e dymbëdhjetë), dhe na tha: “Ky është zotëria juaj (sahib).” ⁽³⁾

⁽¹⁾ “El-Irshad”, nga Shejh El-Mufidi, pjesa mbi vdekjen e Ebu Muhammed ibn Aliut, (Paqja qoftë mbi të!).

⁽²⁾ “Kamaluddin”, nga Shejh Es-Saduki, vëllimi 2, f. 104

⁽³⁾ “El-Irshad”, i Shejh El-Mufidit, pjesa mbi Imamin e dymbëdhjetë.

Disa shiitë të tjerë e vizitonin Imam Askeriun në grupe dhe nëse Imami u besonte atyre se do ta ruanin sekretin, atëherë ua tregonte djalin e tij të dashur.

Muavie ibn Hakimi, Muhammed ibn Ejjubi dhe Muhammed Osman Omeri, kanë thënë: “Ishin dyzet veta në shtëpinë e Imami, kur hirësia e tij na e tregoi djalin e vet, duke na thënë: “Ky është Imami juaj dhe trashëgimtari im. Këtë duhet ta dëgjoni pas meje dhe guxoni t’i kundërviheni, sepse në të kundërt do të zhdukeni”.⁽⁴⁾

Që nga koha e lindjes së “hënës së re” (d.t.th. Imam Mehdiut) e deri te fillimi i imametit të tij, shiitët gjithnjë, shkonin tek Imami i njëmbëdhjetë dhe ia uronin lindjen e djalit.

Hasan ibn Hasan El-Alevi ka thënë: “Shkova ta shoh Imam Hasan El-Askeriun (Paqja qoftë mbi të!) në qytetin e Samarrës dhe ia urova lindjen e djalit”.⁽⁵⁾

Ebu Abdull-llah ibn Abass, gjithashtu, ka thënë: “E vizitova Imam Askeriun (Paqja qoftë mbi të!) në qytetin e Samarrës dhe ia urova lindjen e djalit”.⁽⁶⁾

Kështu, lindi Imami i të gjitha kohëve dhe u ruajt nga prekja e të huajve. Ndonjëherë, vetëm shiitëve të

⁽⁴⁾ “Kemaluddin”, Nga Shejh Es-Saduki, vëllimi 2, f. 109

⁽⁵⁾ “Isbetul-Hudat”, nga Shejh Hurr El-Amili, vëllimi 6, f. 433

⁽⁶⁾ Ibid, vëllimi 7, f. 20

përvuajtur u lejohej që ta shihnin, deri në vitin 260 sipas hixhretit, kur vdiq Imami i njëmbëdhjetë, kurse me urdhrin e Zotit, imameti (Udhëheqja) iu dha Pronarit të pushtetit - Sahibul-Emr.

Shoqata

FSHEHJA E VOGËL

Fladi

Kur Imam Hasan El-Askeriu vdiq, (Paqja qoftë mbi të!), udhëheqja e Zotit (imameti) kaloi tek margaritari i fundit i Familjes së Profetit (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi ta!), Imam Mehdiu (Paqja qoftë mbi të!). Edhe pse Hirësia e Tij nuk u shfaq në mesin e njerëzve, atyre në të cilët kishte besim ua lejonte që ta vizitonin dhe t'i flisnin mbi problemet dhe çështjet e shiitëve. Pastaj, ata ua përcillnin njerëzve të tjerë urdhrat e tij.

Nga aspekti fetar, këta ishin myslimanë të shquar, të cilëve mund t'u besohej, ndaj edhe luanin rolin e ndërmjetësit mes Imamit dhe njerëzve. Ata ua përcillnin njerëzve porosinë e tij madhështore.

Duke e studiuar nivelin e besimit dhe takvallëkut (devotshmërisë) së këtyre individëve, jo vetëm që e

vërejmë madhështinë e tyre, por sa vijnë e bëhemi më të afërt edhe me vetë Imamin e të gjithë kohëve, sepse në fjalët e këtyre miqve të shquar, të shtrenjtë, fisnikë dhe të besueshëm të Imamit Fisnik, gjejmë madhështinë e Hirësisë së tij - Imam Mehdiut (Paqja qoftë mbi të!).

Nga miqtë e Imami - Zemanit, katër prej tyre ishin më të dashurit dhe më të besueshmit - zëvendës të tij, të cilët ishin ndërmjetës mes Imamit dhe njerëzve dhe njihen me emrin “Nevvabul-Erbea” (“Katër zëvendësit”).

Për të ditur më tepër për personalitetin e tyre, në vijim, sjellim një përshkrim të shkurtër të secilit prej tyre:

1) Osman Ibn Said Omeri: Ky personalitet i nderuar nuk ishte vetëm zëvendës (naib) i Imami-Zemanit (Imamit të të gjithë kohëve), por edhe përfaqësues (vekil) i Imam Hasan El-Askeriut (Paqja qoftë mbi të!). Ai i rregulloi dhe i organizoi shumë punë të shiitëve. Imami i dhjetë El-Hadi (Paqja qoftë mbi të!) u tha ihtarëve të vet për Osman ibn Said Omerin:

“Ky Ebu Omeri është person i besueshëm, i ndershëm dhe i vendosur. Çfarëdo që t’u thotë ai, dijeni se u thotë në emrin tim, ndërsa çfarëdo që punon, atë e bën në emrin tim”.⁽¹⁾

Kjo zgjati deri në vitin 254 sipas hixhretit, kur Imami i dhjetë vdiq. Atë e trashëgoi Imami i njëmbëdhjetë, i cili, gjithashtu e lavdëroi personalitetin e Osman ibn Said Omerit, duke iu drejtuar shiitëve:

(1) “El-Gajbe”, nga shejh Ebi Xhafer Muhammed ibn Hasan El-Tusi, f. 215

(2) Ibid, f. 215

“Ky Ebu Omeri është person i besueshëm dhe i ndershëm. Atij i pati besuar paraardhësi im - Imami i dhjetë dhe unë i besoj jo vetëm sa të jem gjallë, por edhe pas vdekjes. Çfarëdo që t’u thotë ai, e thotë në emrin tim dhe çfarëdo që vepron, atë e bën në emrin tim”.⁽²⁾

Kështu, ai u bë zëvendës (Naibul-Imam) i Imamit të dymbëdhjetë pas vdekjes së Imam Hasan El-Askeriut (Paqja qoftë mbi të!)

Kur vdiq Ebu Omeri, Zotëria i Kohës (Sahibuz-Zeman) personalisht i shprehu ngushëllime djalit të tij Muhammed ibn Osmanit, duke i thënë:

“Me të vërtetë, ne jemi të All’llahut dhe Atij i kthehemi! I dëgjojmë urdhrat e Tij dhe jemi të kënaqur me Caktimin e Tij. Babai yt jetoi mirë dhe me dinjitet vdiq. All’llahu e mëshiroftë! Iu bashkua shokëve dhe zotërinjve të vet. Gjithnjë përpiquej ta gjente atë çka do ta afronte tek All’llahu dhe tek miqtë e tij. All’llahu ia dhuroftë shpëtimin!”⁽⁴⁾

2) Ebu Xhafer Muhammed ibn Osmani: Ai ishte zëvendësi i dytë i posaçëm i Imami-Zemanit. Ishte, gjithashtu, edhe zëvendës i Imamit të njëmbëdhjetë, i cili për të ka thënë: “Madhështia e krenarisë së tij dhe pozita e tij, aq shumë janë të njohura në mesin e shiitëve, sa që nuk ka nevojë t’i shpjegojmë, e as që t’i diskutojmë”.⁽²⁾

Në lidhje me të dhe babain e tij Osman ibn Saidin,

⁽¹⁾ “Tenkihul-gajbetus-Sugra”, nga Muhammed Es-Sadri, f. 401

⁽²⁾ “ Tenkihul-Mekal”, nga Mamakani, vëllimi 3, f. 149

⁽³⁾ “El-Gajbe”, shejh Et-Tusi, f. 219

Imam Hasan El-Askeriu, i tha njërit prej miqve të tij: “Edhe Omeri edhe djali i tij e meritojnë besimin. Çfarëdo që punojnë, e bëjnë në emrin tim dhe çfarëdo që thonë, e thonë në emrin tim. Prandaj, dëgjoni fjalët e tyre dhe nënshtrojeni, sepse që të dy janë të vendosur dhe besnikë”. ⁽³⁾

Vetë Imami-Zemani ka thënë për të: “Ai është i besuari im dhe letra e tij vlen njëlloj si e imja” ⁽⁴⁾.

3) Ebul-Kasim Husejn ibn Ruh Nevbehti: Ebu Xhafer Muhammed ibn Osman për të ka thënë: “Ky Husejn ibn Ruh Ebu Bekr Nevbehti është trashëgimtari im. Ai është përfaqësues dhe zëvendës i besueshëm dhe i vendosur, ndërmjetës mes jush dhe Pronarit të Kohës (Sahibul-Emr). Prandaj besoni dhe drejtohuni atij kur janë në diskutim çështje dhe punë të rëndësishme. Mua më është dhënë kjo detyrë dhe unë e përmbusha.” ⁽⁵⁾

Shejh Tusi, (paqja e All’llahut qoftë mbi të!), ka thënë për të: “Ebul-Kasim Husejn ibn Ruhin, miqtë e tij, por edhe armiqtë e konsideronin më të diturin ndër njerëz”. ⁽⁶⁾

Vlefshmëria e Husejn ibn Ruhit si përcaktues dhe si bartës i detyrës së zëvendësit ishte e pranuar edhe nga ana e armiqve të tij. Shalmagani, i cili ishte një prej tyre që kishte të drejtë të shpallej si bartës i kësaj detyre, më në fund, qe i detyruar të pranonte se nuk ishte në të drejtë

⁽⁴⁾ Ibid, f. 220

⁽⁵⁾ “Tarihul-Gajbetis-Sugra”, nga Muhammed Es-Sadri, f. 407

⁽⁶⁾ “El-Gajbe”, shejh Et-Tusi, f. 236

(d.t.th se është gabim), kur Imami Zemani e urdhëroi Husejn ibn Ruhin ta shpallte. Ai (Shalmagani) tha: “Nuk është e drejtë mes meje dhe All’llahut që për Husejn ibn Ruhin të them çfarëdo qoftë që nuk është e vërtetë. Edhe pse gabimi i tij ndaj meje është i madh, ai megjithatë, është caktuar nga Imami Zemani t’a kryejë këtë detyrë. Shiitët nuk guxojnë të largohen prej tij”.⁽⁷⁾

4) Ebul-Hasan Ali ibn Muhammed Simmari: Ky personalitet i shquar ishte zëvendësi i fundit i posaçëm (Naibul-Has) i Imami-Zemanit fisnik. Vdekja e tij përputhet me pesëmbëdhjetë sha’banin e vitit 329 sipas hixhretit. Husejni ibn Ruhi e shpalli si zëvendës të Imamit.

Letra e fundit e Imami-Zemanit, drejtuar katër zëvendësve të posaçëm, i qe drejtuar këtij njeriu fisnik. Kështu, përmes kësaj letre drejtuar Ebul-Hasan Ali ibn Muhammed Simmarit, Imami shpalli vdekjen e Ali ibn Muhammedit dhe fundin e periudhës në të cilën ekzistonin zëvendësit e tij:

“Me emrin e All’llahut, Mëshiruesit, Mëshirëbërësit!”

Do të vdesësh për gjashtë ditë, le t’ju japë All’llahu durim vëllezërve të tu të fesë gjatë ikjes tënde (vdekjes). Prandaj, bëhu gati, por asnjë mos cakto që të të zëvendësojë, ngase nga dita e vdekjes tënde do të fillojë periudha e Fshehjes sime të Madhe. Më askush

⁽⁷⁾ “Biharul-Envar”, nga Al-lame El-Mexhlisi, “Libri mbi fshehjen”, siç është theksuar nga “Gajbe”, prej Shelmaganit.

nuk do të mund të më shohë, derisa All'illahu nuk cakton ndryshe. Unë sërish do të paraqitem pas një periudhe mjaft të gjatë kur njerëzit do të jenë të lodhur nga pritja, kurse ata që janë të dobët në fenë e tyre, do të thonë: “Çfarë, po ai akoma është gjallë? Ato do të jenë të dhunshëm dhe pa ndjenja, kurse bota plot me padrejtësi dhe dhunë. Së shpejti, dikush do të thotë se më ka parë. Kujdes! Kush pohon një gjë të tillë përpara se të befasohen sufjanët dhe të dëgjoet zëri nga qielli që shpall ardhjen time, është gënjeshtar. Nuk ka fuqi dhe madhështi përveç se tek All'illahu i Gjithëfuqishëm.”⁽¹⁾

Siç mund të shihet nga ky pasues, kjo ishte urdhëresa e tij e fundit, ku dyert e përfaqësisë së veçantë (zëvendësimit) janë të mbyllura me vdekjen e Ali ibn Muhammedit. Nga vdekja e tij, çdokush që do pohon se është ndërmjetës si dhe, ka patur mundësinë ta shohë Imamin, është gënjeshtar. Në periudhën e Fshehjes së Madhe askush nuk pohon se ka qenë në prani të Imami-Zemanit fisnik.

Njerëzit nuk do t'i pranoin katër përfaqësuesit e posaçëm të Imamit, sikur të mos u kishin treguar çuditë e Pronarit të pushtetit (Sahibul-emri) nëpërmjet të cilave vërtetohej vërtetësia dhe saktësia e tyre, edhe pse i konsideronin për njerëz të besueshëm dhe nuk dyshonin aspak në devotshmërinë e tyre, fenë (besimin)

⁽¹⁾ “El-Gajbe”, shejh Et-Tusi, f. 242 dhe 243

⁽²⁾ “El-Harxhij”, nga Kutbudin Ravandi, citat nga “Biharul-Envar”, prej Al-lame El-Mexhlisiut, pjesa 13 dhe 21

dhe diturinë që kishin. ⁽²⁾

Katër përfaqësuesit e posaçëm ia paraqitnin Imamit problemet dhe pyetjet e dijetarëve shiitë, kurse ai në to, që përgjigjia të ishte më e domosdoshme, përgjigjej në formën e shkruar (me letër) dhe i dërgonte përmes përfaqësuesve të sipërpërmendur.

Në këto letra, janë sqaruar problemet më të rënda dhe më të rëndësishme të besimit shiit.

Njëra prej tyre ishte edhe pyetja e përgjegjshmërisë së shiitëve, në lidhje me ndodhitë e reja në periudhën e Fshehjes dhe ballafaqimin e tyre me të. (d.t.th Fshehjen)

Në letrën, të cilën Imami-Zemani ia dërgoi shiitit të njohur dhe të shquar Is'hak ibn Jakubit, theksohen detyrat dhe drejtimit për shiitët në periudhën e Fshehjes. Shiitët i ndoqën këto porosi me shekuj dhe kjo është një prej dëshmimeve të madhështisë së udhëheqjes (sundimit) islam.

Në njërën nga letrat, të cilat Is'hak ibn Jakubi, nëpërmjet përfaqësuesit të dytë të posaçëm, ia dërgoi Imamit, e pyeti mbi çështje nga më të ndryshmet, kurse njëra prej tyre kishte si objekt pikërisht, trajtimin e diskutimit tonë.

Imami iu përgjigj, se në lidhje me këtë çështje, njeriu duhet t'u drejtohet atyre që vërtet kuptojnë rrëfimet (thëniet) e Imamit.

“Sa u përket problemeve të cilat do të shfaqen në të ardhmen, do të duhej të ktheheshin në transmetimet e thënieve tona; nga ata janë argumentet e mia për ju,

kurse unë jam Argumenti i All'llahut (Huxhxhetull-llah) për ta. ⁽¹⁾

Letrat e tjera të Imam Mehdiut janë dërguar gjatë periudhës së Fshehjes së Vogël (Gajbetus-Sugra) dhe secila prej tyre shtjellonte çështje nga më të ndryshmet dhe jepte udhëzim nga thellësia e pafund e detit të urtësisë. Të gjitha këto letra, nëpërmjet përfaqësuesve besnikë të Imami fisnik, u përcillleshin njerëzve, të cilët i prisnin me padurim.

Por, katër përfaqësuesit, të cilët me vite të tëra ishin në nivelin më të lartë si besimtarë dhe individë të besueshëm, ishin ndërmjetës të bekuar mes Imami dhe njerëzve, deri në vitin 329 sipas hixhretit, kur përfundoi së ekzistuari pozita e përfaqësuesit dhe filloi, me vullnetin e All'llahut të Madhëruar periudha e Fshehjes së Madhe (Gajbetul-Kubra) e Imami-Zemanit. Kjo ishte ajo periudhë e Fshehjes, të cilën që para shumë kohësh

e paralajmëroi Profeti Muhammed (paqja dhe bekimet e All'Ilahut qofshin mbi të!) dhe imamët shiit, ndaj edhe myslimanët janë të durueshëm në pritjen e çastit, kur me lejen e All'Ilahut, Zotit të Plotfuqishëm, do të shfaqet Prijësi i Pritur dhe do të përmbushet synimi i Zotit.

FSHEHJA E MADHE

Pas vitit 329 sipas hixhretit, kur filloi periudha e Fshehjes së Madhe, përfundoi periudha e përfaqësuesve të Imami-Zemanit. Kushdo që pohon gjatë periudhës së Fshehjes së Madhe, se është ndërmjetës apo përfaqësues i tij, sipas vetë fjalëve të Imami-Zemanit, ky person duhet të shpallet gënjeshtar.

Në mësimet (ligjëratat) e imamëve të ndershëm, qëllimi i Fshehjes krahasohet me Diellin i cili është i fshehur mbi re, por, përsëri është burim i jetës dhe i gjallërisë për krijesat e gjalla. Ngjashëm me këtë, edhe pse Imami ende është në Fshehje, ai është burim i jetës, i ekzistencës për pjesën tjetër të mbetur të botës.

Gjatë kësaj periudhe, shumë njerëz kanë arritur të takohen me Hirësinë e Tij (Imam Mehdiun), por asnjëri prej tyre nuk ka pohuar, se në të vërtetë, e ka

parë, apo se është përfaqësues i tij, ngase vetëm katër përfaqësues të zgjedhur (Nevvabul-hass) kanë patur nderin të shihen dhe takohen me Hirësinë e Tij, kurdo që e kanë dëshiruar një gjë të tillë.

Disa nga emrat e atyre fatlumëve, që kanë patur nderin të takohen me Imamin, janë të përmendur në librat e besueshëm (për më gjerësisht shih në “En-Nexh”); siç është p.sh libri “Es-Sakib” i Mirza Husejn Et-Tabersi En-Nurit, pjesa e shtatë. Në mesin e atyre emrave fatlumë që u takuan me Imamin janë: Al-lame Hil-li-dijetari dha hatibi i njohur islam; Mukades Erdebili personi më i devotshëm dhe luftëtari më i madh për të drejtat e njeriut në kohën e vet; Sejjid ibn Tavusi, ligjërues i devotshëm dhe modest; Sejjid Bahrull-lumi-dijetari i famshëm, si dhe disa personalitete të mëdha dhe të shquara të Islamit.

Po me sytë e tyre panë “Diellin” (Imamin) dhe zemrat e tyre ishin të mbushura me besim në Imamin e të gjithë kohëve (imamul-asri), ndaj edhe të tjerëve me përlulje u tregonin mbi takimet e tyre me Hirësinë e Tij.

Si shembull, mund ta analizojmë pjesën e porosisë (testamentit) të cilën Sejjid ibn Tavusi e shkroi për djalin e tij në vitin 650 sipas hixhretit. Me fjalët e tij i dha shpjegim birit të tij, ku nënkuptohej e vërteta, pa pohuar se në realitet, vërtet e ka parë: “O djali im! Nëse të jepet mundësia që të kesh sukses në zbulimin e të vërtetës dhe të fshehtësisë, atëherë do të lajmëroj për Imam Mehdiun, kështu që kurrë nuk do të dyshosh dhe nuk do të nevojiten argumente intelektuale e as ligjërata të shënuara. Hirësia

e Tij, vërtet ekziston, dhe derisa All'llahu i Lartë dhe i Mëshirshëm nuk i jep leje të shfaqet, ai nuk e ka për detyrim t'i paraqitet botës dhe të tregojë se çfarë bën. Kjo nuk ndodh kështu vetëm me të, por kështu u ka ndodhur shumë profetëve dhe ndjekësve (ithtarëve) të tyre. Duhet të besosh në këtë dhe ta konsiderosh këtë besim dhe bindje tënden. Dhe, dije se dituria e babait tënd për Hirësinë e Tij është më e shkëlqyeshme (e ndritshme) se sa dituria mbi këtë botë”. (“Keshful-Eser”, Haxhi Mirza Husejn Et-Tabersi En-Nuri, pjesa e parë, f. 18)

Njëri prej tyre (d.m.th atyre që e panë Imamin) është edhe vëllai ynë synnit, Hasan Iraki, i cili në rininë e tij çonte një jetë të pamoralshme. Një ditë u zgjua nga dremitja dhe ashtu i shkujdesur, pyeti veten: “A thua jam krijuar për gjynahe?”, - e lëshoi vendin e pamoralshëm ku gjendej dhe vajti në Xhami. Rastësisht, ligjëruesi po fliste mbi Imam Mehdiun (Paqja qoftë mbi të!). Plotësisht i shqetësuar, shpirti i Hasan Irakit u mbush me dashuri të zjarrtë ndaj Imamit. Që atëherë, ai iu lut All'llahut të Madhëruar në çdo lutje të tij, t'ia jepte mundësinë ta shikonte Imamin. (Bekijetull-llah)

Më në fund, iu pranuan lutjet e tij dhe shtatë ditë e shtatë netë u mësua për rrugën e shpëtimit në praninë e Hirësisë së Tij. (Imam Mehdiut).

Pas kësaj, ky njeri u bë i njohur si një ndër dijetarët më të mëdhenj të Islamit- Abdul-Vehab Shaerani - një ndër dijetarët më të shquar synnitë dhe treguesi i parë i kësaj ndodhie e quajti Irakiun: “Zotëri të lartë-shejh Iraki”

(më gjerësisht shih: “Keshful-Huxhxhe” ose “Barname Sa’dat”, nga Es-Sejjid ibn Tavusi, kapitulli 75, f. 74)

Gjatë Fshehjes së Madhe, Hirësia e Tij u dërgonte letra individëve të caktuar dhe dijetarëve të mëdhenj islamë. Në këto letra, zgjidheshin problemet e reja të rënda dhe jepeshin udhëzime të domosdoshme. Në mesin e tyre është edhe një letër e vitit 410 sipas hixhretit, në të cilën lavdërohet dijetari i shquar islam Muhammed ibn Muhammed ibn Nu’mani, i quajtur Shejh Mufidi.

Shejh Mufidi gëzonte një pozitë të veçantë për shkak të diturisë së tij dhe përkushtimit, ndaj kjo letër paraqiste mirënjohje për mundin e tij dhe shërbimet e rëndësishme. Edhe pas kaq shumë shekujsh, njerëzit e respektojnë dhe i mahniten akoma Shejh Mufidin.

Rëndësia e kësaj letre qëndron në atë se tregon qartë që Imami di gjithçka mbi gabimet dhe veprimet morale të disa shiitëve dhe në të njëjtën kohë, tregon mbi kuptimin e ekzistencës së tij dhe ngjall shpresat; Imami-Zemani thotë: “Ne, shumë mirë e dimë gjithçka që ju ndodh dhe asgjë prej asaj (që ndodh) nuk e kemi të panjohur. E dimë se me çfarë problemesh ballafaqoheni që kur keni filluar të bëni vepra të pahijshme, të cilave paraardhësit tuaj u largoheshin. E dimë këtë, që atëherë, kur paraardhësit tuaj e thyen marrëveshjen, sikur të mos dinin asgjë për të. Nuk do t’u anashkalojmë, e as nuk do t’u harrojmë që mos t’ju kaplojnë hallet dhe t’ju ndodhin

fatkeqësitë; kështu, armiqtë të fitojnë shansin dhe t’ju sundojnë. Ndaj, përmendni All’llahun dhe frikësohuni Atij!”

Shkrimet e çmueshme të Imam Mehdiut (Paqja qoftë mbi të!) gjatë Fshehjes së Madhe, gjithsesi, që paraqesin Udhëzimin më të rëndësishëm për shiitët (ndjekësit e tij). Këto shkrime mund të gjenden në librat e besueshëm shiitë. ⁽¹⁾

Mirëpo, ne tani po kalojmë në një kohë mjaft të ndjeshme të periudhës së Fshehjes së Madhe.

Në ligjëratat islame, kur diskutohet mbi fshehjen e Imami të dymbëdhjetë, tregohet në natyrën e ndërlikuar të kësaj sprove të Zotit. Lidhur me këtë, shiitët e sinqertë dhe besnikë ndahen nga të tjerët e kështu bëhen të pastër njëlloj si ari i pastër. ⁽²⁾

Në ligjëratat islame, gjithashtu, bëhen krahasime mes besimit të sinqertë shiit dhe besimit të disa ndjekësve të profetit Nuh (paqja qoftë mbi të!), të cilët i ndenjën besnikë edhe përkundër sprovave mjaft të rënda dhe të cilët, duke lundruar me anije, bashkë

¹⁾ “Kemaluddin”, Shejh Es-Saduk, pjesa 49; “Biharul-Envar”, Al-lame El-Mexhli, vëllimi i 13, pjesa 36; El-Haxh Et-Tabrisi, vëllimi 2.

²⁾ “El-Gajbe”, Nu’mani, f. 107

me Nuhin (paqja qoftë mbi të!) - qenë të shpëtuar nga Përmbytja e Madhe. (Tufani)

Ndaj, janë të bekuar ata, të cilët e kalojnë këtë sprovë të Zotit; të shpresojmë se edhe ne do të jemi në mesin e tyre.

SHIITËT GJATË FSHEHJES SË IMAMIT

Cili është detyrimi i shiitëve? Cilat janë përgjegjësitë e tyre?

Në të vërtetë, a jemi ne ndjekësit e Hirësisë së Tij (Imam Mehdiu, Paqja qoftë mbi të!)?

Nëse i njohim jetët e shiitëve të devotshëm (ndjekësve të sinqertë), Imamëve të ndershëm para Imamit të dymbëdhjetë dhe i studiojmë sakrificat e tyre, të cilat i kanë bërë pa asnjëfarë hezitimi, menjëherë, do të zgjoheshim nga gjumi dhe do t'i kuptonim dobësitë dhe mangësitë tona.

Po vallë, Selman El-Farisiu, Ebu Dherr El-Gifariu, Ammar bin Jasiri dhe Malik El-Eshteri a nuk ishin pasues të Aliut (Paqja qoftë mbi të!) në kohën e të cilit jetuan? Po ne sot, a jemi ndjekës të imamit të të gjitha kohëve?

Po Mejsem Et-Tammari, i cili kurrë nuk reshti

së lavdëruari Aliun-Prijësin e besimtarëve (Emirul-Muminin) a nuk ishte ndjekës i tij? Kurse ne, të cilët me Imamin e kohës sonë kalojmë një periudhë të çuditshme, a jemi ndjekës të Hirësisë së Tij?

A thua shehidët e Qerbelasë, të cilët me dashuri shkuan rrugës së mbrojtjes së Imamit të kohës së tyre, Hysejnit (Paqja qoftë mbi të!) dhe qenë të vrarë nuk ishin ndjekësit e Shkëlqësisë së Tij? A thua edhe ne, të cilët refuzojmë t'u japim pasurinë tonë, jetën dhe gjithçka tjetër për Imamin e kohës sonë jemi ndjekës të Hirësisë së Tij?

A thua Hisham ibn Hakimi, i cili në diskutimet e tij të jashtëzakonshme i kundërshtoi dhe i dërrmoi kundërshtarët e Pushtetit të Zotit (Imametit), kështu që u emërtua “ndihmës i Imamit” nga ana e Imam Sadikut është shiit? A jemi ne të ngadalshëm (plogësht) në përmbushjen e detyrës sonë më të madhe -pranimin e Imamit të kohës sonë, gjithashtu, shiitë?

Sipas asaj që lexojmë në Kur'an dhe në thëniet e Profetit të nderuar dhe Imamëve të ndershëm, Imami i të gjithë kohëve (Imami-Zeman) ka përgjegjësi të posaçme, që Imamët tjerë nuk i kanë patur. Pushteti i tij do të jetë gjithëpërfshirës dhe ai do ta mbulojë tokën me drejtësi dhe barazi. Do të shërbehet me pasuritë e tokës dhe burimet natyrore. Do ta përmirësojë dhe zhvillojë tokën, kështu që, në këtë mënyrë do të rritet edhe kuptimi dhe vetëdija e njeriut.

Ndaj duhet të pyetemi: A thua kanë ndonjë

detyrim të posaçëm pasuesit e tij? A thua vallë, shiitët nuk do të duhej të përpiqeshin ta meritojnë dhe të jenë bashkudhëtarët e tij të veçantë kur Ai të shfaqet me Urdhrin e Zotit?

Prandaj, ejani t'i shikojmë detyrimet tona dhe mënyrat të cilat duhet t'i plotësojmë. Pa asnjë fije dyshimi, detyra jonë e vërtetë është që të njihemi me të.

Pranimi i Imami-Zemanit është aq i rëndësishëm dhe domethënës, saqë në një hadith të Profetit (paqja dhe bekimet e All'llahut qofshin mbi të!) thuhet:

“Ai, i cili vdes pa e pranuar imamin e kohës së vet, është njësoj si ai që ka vdekur para ardhjes së Islamit, në periudhën e injorancës (xhahilijetit)”.⁽¹⁾

Të vdesësh në kohën e xhahilijetit, do të thotë të vdesësh pa Islam dhe besim.

Është e qartë, se ai që vdes pa pranimin e Imamit të kohës së vet i takon grupit të jobesimtarëve.

Në një thënie tjetër, janë shënuar fjalët e Imam Muhammed El-Bakirit (Paqja qoftë mbi të!):

“Ai, i cili vdes pa pranimin e Imamit është njësoj sikur të ketë vdekur në xhahilijet, kurse njerëzit nuk janë të privuar nga pranimi i Imamit të tyre”.⁽²⁾

Ndaj ne duhet të përpiqemi me të gjitha forcat ta pranojmë Hirësinë e Tij (Imami-Zemanin) për hir të Islamit dhe besimit tonë, për të qenë në mesin e atyre që

⁽¹⁾ “Ilzam En-Nasib El-Huxhxe El-Gajbe”, shejh Ali Jazdi El-Hairi, f. 5

⁽²⁾ “Muntehabul-Eser”, pjesa e dhjetë, f. 5

e meritojnë shpëtimin dhe në mesin e të besueshmëve.

Detyrim tjetër i shiitëve, të cilin e ka përmendur Imami Fisnik, është çështja e gatishmërisë për ardhjen e Shpëtimtarit. Shkalla e parë, e cila të çon drejt shpëtimit është pranimi i Imamit, kurse e dyta është përgatitja për pushtetin e drejtë, të cilin do ta vendosë Hirësia e Tij.

Ai, i cili e pret (mu'tedhir) dhe përgatitet për ardhjen e Imamit, duhet të ketë cilësi të mira dhe ta meritojë që të jetë bashkudhëtar i tij - Imam Mehdiut (Paqja qoftë mbi të!). Ai duhet ta sakrifikojë jetën e tij dhe pasurinë në këtë rrugë. Ndaj, lidhur me këtë, Imam Sadiku ka thënë:

“Ai, i cili i pret (pranon) urdhrat tona, është si ai që e jep gjakun e tij (bie shehid) në rrugën e All'llahut.”⁽³⁾

Me të vërtetë, ai që është i përgatitur për ardhjen e Imamul-Asrit (Imamit të të gjithë kohëve) shndërrohet dëshmor (martir, shehid) në rrugën e All'llahut të Madhëruar. Sipas një rrëfimi tjetër, i njëjti Imam (Imam Sadiku) u fliste disa prej ithtarëve të tij mbi ata, të cilët, vërtetë presin ardhjen e Imami-Zemanit, duke thënë:

“Ai, i cili vdes duke e pritur pushtetin e El-Ka'imit është si ai që është në praninë e El-Ka'imit - Imam Mehdiut, (Paqja qoftë mbi të!)”

Dhe, më pas, pasi pushoi pak, shtoi:

“Ai është si ai që e ka goditur shpata duke e ndjekur El-Ka'imin”.

⁽³⁾ “Kemaluddin”, shejh Es-Saduk, f. 336

⁽⁴⁾ “Biharul-Envar”, Al-lame El-Mexhlisi, vëllimi 52, f. 126

Më pas, vazhdoi të fliste duke thënë:

“Jo, për Zotin! Ai është si ai që bie shehid në praninë e Profetit (paqja dhe bekimet e All’llahut qofshin mbi të!)” ⁽⁴⁾

A jemi ne në mesin e atyre të cilët e presin ardhjen e Hirësisë së Tij? A e presim, të paktën premtimin e All’llahut për Pushtetin e Zotit (Velijjull-llah), ashtu siç i presim ata të cilët i duam, kur janë në udhëtim, të na kthehen nga udhëtimi?

Edhe në një nga thëniet e shumta të Imam Sadikut flitet mbi veçoritë e bashkudhëtarëve të Imam Mehdiut (Paqja qoftë mbi të!). Imam Sadiku thotë:

“Nëse dikush e konsideron kënaqësi të jetë në mesin e bashkudhëtarëve të El-Ka’imit, ai, atëherë, duhet ta presë atë (ardhjen e tij), të sillet mirë dhe i përkulur. Nëse vdes para ardhjes së Ka’imit, do të shpërblehet si ndjekës i tij. Prandaj, jini të kujdesshëm dhe pritni, sepse për këtë do të shpërbleheni me shpëtim. (më gjerësisht shih: “El-Gajbe”, nga Muhammed ibn Ibrahim ibn Xha’fer En-Numani, f. 106)

Ai, i cili pret ardhjen e tij - Imam Mehdiut (Paqja qoftë mbi të!) dhe që nuk ka reshtur së bëri punë dhe vepra të mira e të çmuara, me siguri, do ta meritojë Mëshirën e All’llahut të Madhëruar, ndaj Ai do ta

mbulojë me bekimet e Tij.

Shqipëruar në Sarajevë,
Vjeshtë 2003, Ramazan, 1424 Hixhri
PERMBAJTJA

Biografia
e Shehid Ajatullah Muhammed Bakir Es-Sadr 7

NJOHURI MBI IMAMËT

Rëndësia (domethënia) e imamit	13
Imamati dhe ndjekja e tij.....	15
Pohimi i asaj që u theksua më lart.....	33
Imameti dhe roli i tij në shpjegimin e diturive të zotit.....	37
Dallimi mes profetit dhe imamit.....	39
Imameti dhe roli i tij në brendinë e fesë.....	41
Imamët dhe prijësit e islamit.....	47

IMAM MEHDIU

Hyrje.....	59
Përse mehdiut i është dhuruar kaq jetë e gjatë?.....	67

152.....*Shehid Muhammed Bakir Es-Sadër*

Çudia dhe jeta e gjatë.....	77
Nga vjen dëshira për zgjatjen e jetës	81
Si është i përgatitur prijësi i madh?.....	87
Si mund të besojmë në ekzistencën e el-mehdiut.....	95
Përse prijësi nuk është shfaqur ende?.....	103
A mund të ketë njeriu një rol të tillë?.....	109
Si do të vijë te ndryshimet në ditën e caktuar?.....	111

DRITA E FUNDIT

Parathënie.....	113
Lajmet e mira.....	115
Lindja e imam mehdiut.....	123
Fshehja e vogël.....	133
Fshehja e madhe.....	141
Shiitët gjatë fshehjes së imamit.....	147